

Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych

RYNEK LOKALNYCH I REGIONALNYCH FUNDUSZY PORĘCZENIOWYCH W POLSCE W 2023 R.

Przygotowanie:

M. Gajewski, R. Kubajek, J. Szczucki

PAG Uniconsult

Policy & Action Group Uniconsult sp. z o.o.
ul. Ku Wiśle 7, 00-707 Warszawa
tel. (22) 256 39 00, e-mail: biuro@pag-uniconsult.pl

Warszawa, czerwiec 2024 r.

Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeńiowych
Ku Wiśle 7, 00-707 Warszawa
tel.: 600 237 484
ksfp@ksfp.org.pl
www.ksfp.org.pl

Rynek lokalnych i regionalnych funduszy poręczeńiowych w Polsce w 2023 r.

Warszawa 2024

Autorzy:

Maciej Gajewski

Robert Kubajek

Jan Szczucki

Opracowanie wykonane przez Policy & Action Group Uniconsult sp. z o.o.
na zlecenie Krajowego Stowarzyszenia Funduszy Poręczeńiowych

ISBN: 978-83-960741-3-3

Wydawca:

PAG Uniconsult

ul. Ku Wiśle 7

00-707 Warszawa

www.pag-uniconsult.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Działalność poręczycielska w 2023 r. – kontekst ogólnopolski	5
2. Podstawowe informacje o aktywności funduszy poręczeniowych w 2023 r.	7
3. Wielkość i aktywność funduszy poręczeniowych w 2023 roku – dane szczegółowe	13
3.1 Wysokość kapitału poręczeniowego.....	13
3.2 Zaangażowanie kapitału poręczeniowego.....	14
3.3 Wartość udzielonych poręczeń	15
3.4 Przychody z tytułu prowizji od udzielonych poręczeń.....	16
3.5 Ranking funduszy poręczeniowych według aktywności i wielkości.....	16
4. Zmiana aktywności funduszy poręczeniowych w latach 2022-2023.....	23
5. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 roku	28
5.1 Struktura poręczeń według instytucji finansującej.....	28
5.2 Struktura poręczeń według rodzaju poręczanego zobowiązania	30
5.3 Struktura poręczeń według sektora działania poręczeniobiorcy.....	35
5.4 Struktura poręczeń według wartości	36
5.5 Struktura poręczeń według liczby zatrudnionych w firmie poręczeniobiorcy	37
6. Poręczenia wypłacone i odzyskiwane	39
7. Fundusze poręczeniowe w wymiarze regionalnym.....	42
8. Prognozy rozwoju rynku poręczeń	47
9. Podsumowanie – wyzwania.....	49
Załącznik - dane analityczne.....	50
Załącznik - dane teleadresowe.....	61

Wstęp

Opracowanie „Rynek lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych w Polsce w 2023 r.” zostało oparte o wyniki aktywności 31 podmiotów, które w 2023 roku udzieliły co najmniej jednego poręczenia i jednocześnie udostępniły podstawowe dane o swojej aktywności w ubiegłym roku. Niniejszym składamy serdeczne podziękowania przedstawicielom funduszy za wypełnienie i odesłanie ankiet sprawozdawczych. To dzięki Państwu powstał kolejny – już dwudziesty – roczny raport poręczeniowy.

Wzorem minionych lat, w opracowaniu najwięcej miejsca poświęcamy omówieniu wyników działalności poręczeniowej w roku ubiegłym (prezentowanych w licznych przekrojach) oraz potencjału funduszy, szacowanego między innymi na podstawie wysokości kapitału poręczeniowego oraz wartości i liczby udzielonych poręczeń. Dodatkowo, prezentujemy wieloletnie trendy kształtowania się podstawowych parametrów, charakteryzujących aktywność funduszy poręczeniowych oraz szczegółowo omawiamy zmiany, które zaszły na przestrzeni ostatniego roku (2023).

Dodatkowo, w kontekście czynników stanowiących o ograniczonej stabilności w gospodarce (głównie przedłużająca się wojna w Ukrainie, wysoki, choć spadający, poziom inflacji i stóp procentowych, niski wzrost gospodarczy), przedstawiamy szacunki przedstawicieli badanych podmiotów dotyczące spodziewanego kierunku zmian popytu na produkty poręczeniowe w 2024 r. – osobno w odniesieniu do poręczeń dla banków i innych instytucji finansowych oraz osobno w odniesieniu do poręczeń wadiów przetargowych i innych poręczeń, nie związanych z zabezpieczeniem instrumentu finansowego.

Autorzy opracowania ostrożnie podchodzą do interpretowania przedstawianych danych oraz prognozowania możliwych zmian, gdyż (jak pokazuje doświadczenie ostatnich lat) zależą one od wielu niemożliwych do przewidzenia czynników. Większość z nich znajduje się poza kontrolą środowiska lokalnych / regionalnych funduszy poręczeniowych w Polsce.

Raport zamyka aneks tabelaryczny, zawierający najważniejsze informacje obrazujące aktywność funduszy poręczeniowych w 2023 roku. Ponadto, prezentowane są dane teleadresowe wszystkich zidentyfikowanych i aktywnych obecnie lokalnych / regionalnych funduszy poręczeniowych w Polsce.

Układ prezentowanego opracowania od lat pozostaje w znacznej mierze nie zmieniony, co w opinii autorów stanowi duży atut, umożliwia bowiem łatwe porównywanie poszczególnych analizowanych wartości z osiąganymi we wcześniejszych latach (prezentowanymi w opracowaniach z poprzednich lat). W tym roku dokonaliśmy tylko niewielkich zmian w zakresie zbieranych i prezentowanych danych, częściowo wynikających ze zgłoszonych sugestii przedstawicieli niektórych funduszy. Po pierwsze, w przypadku poręczeń wadialnych oraz poręczeń należytego wykonania rozróżniliśmy udzielone limity tych poręczeń od poręczeń faktycznie udzielonych (limity wykorzystane). Po drugie, zaczęliśmy analizować wielkość przychodów uzyskiwanych przez fundusze z tytułu prowizji od udzielonych poręczeń. Mamy nadzieję, że te dane będą dla czytelników interesujące. Zapraszamy do lektury!

1. Działalność poręczyielska w 2023 r. – kontekst ogólnopolski

Rok 2023 był czasem dość pomyślnym, choć niezbyt stabilnym w polskiej gospodarce. Oficjalnie został ogłoszony przez Światową Organizację Zdrowia koniec pandemii COVID-19, a Minister Zdrowia odwołał na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego. Jednocześnie na sytuację ekonomiczną dalej negatywnie wpływała rosyjska agresja na Ukrainę (i z tym związane zakłócenia handlowe i wysokie ceny surowców) oraz wysoki poziom inflacji i stóp procentowych (wysoki koszt pieniądza). Z jednej strony utrzymywał się wysoki poziom niestabilności i niepewności, z drugiej jednak strony wydaje się, że biznes dość dobrze dostosował się do tych uwarunkowań.

Obserwowano ożywienie na rynku kredytów, których poziom (w wartościach bezwzględnych) był najwyższy w ostatnich latach. Średniomiesięczna wartość należności MŚP w bankach w 2023 roku wyniosła 199,2 mld zł (od sierpnia 2023 r. przekracza poziom 210 mld zł)¹. Jest to wyraźnie więcej niż w roku poprzednim (182,7 mld zł w 2022 r.), ostatnim rokiem przed pandemią COVID-19 (185,5 mld zł w 2019 r.), a zwłaszcza w latach 2020-2021 (odpowiednio: 180,6 mld zł i 168,3 mld zł), gdy rósł poziom ryzyka i banki zaostrzały kryteria udzielania kredytów. Naturalnie, wpływ na to miała także wysoka inflacja.

Kolejny rok pogarszało się postrzeganie przez firmy koniunktury w branży, w której działają. W 2023 r. ocenę negatywną (oznaczającą postrzeganie koniunktury jako gorszej niż rok wcześniej) wyraziło aż 72% badanych podmiotów, co oznacza wzrost tego wskaźnika na przestrzeni roku o 12 punktów procentowych (60% w 2022 r.). Dla porównania, w roku 2021 r. odsetek ten wyniósł 65%, a w 2019 r. – tylko 45%².

Choć można mówić o ożywieniu na rynku kredytowym, to oferta lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych cały czas napotykała silną konkurencję w postaci programów gwarancyjnych, realizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W minionym roku upłynęło 10 lat od wprowadzenia flagowego programu gwarancji portfelowych – „Gwarancji de minimis”. Do końca kwietnia 2024 r. z tego programu skorzystało ponad 278 tys. przedsiębiorców – udzielono im gwarancji na kwotę 214,3 mld zł³. Dodatkowo, istotne znaczenie miały, wprowadzone w związku z pandemią i utrzymywane (także w związku z wojną w Ukrainie) do końca 2023 r., zmiany dodatkowo podnoszące atrakcyjność tego programu. Dotyczyły one takich kwestii jak: zwiększenie maksymalnego udziału gwarancji do 80% kwoty wnioskowanego kredytu, maksymalny okres gwarancji wydłużony do 75 miesięcy dla kredytu obrotowego i do 120 miesięcy dla kredytu inwestycyjnego. Zniesiono też wynoszącą 0,5% prowizję za udzielenie gwarancji⁴.

Sytuacja ta w sposób oczywisty wywierała wpływ na działalność funduszy poręczeniowych, stanowiąc zachętę do coraz większego skoncentrowania się na działalności innej, niż poręczanie kredytów bankowych. Rozwojowi rynku poręczeń wadialnych sprzyjała relatywnie wysoka liczba ogłoszeń o zamówieniach publicznych, publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych – 132 tys. w 2023 r. Było to więc nieco mniej niż w roku wcześniejszym (137 tys. w 2022 r.), ale jednocześnie wyraźnie więcej niż w latach 2019-2021, kiedy to liczba zamówień zmniejszała się i wynosiła kolejno:

¹ Dane Komisji Nadzoru Finansowego.

² Wyniki badania Koniunktura i otoczenie biznesu, Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2023, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości 2023.

³ Dane Banku Gospodarstwa Krajowego <https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-de-minimis/#c27270> (dostęp w dniu 30.05.2024 r.).

⁴ Dane BGK <https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-de-minimis/#c13671> (dostęp w dniu 31.05.2024 r.).

117 tys., 113 tys. i 109 tys.⁵ (oczywiście warto pamiętać o tym, że wadia są wymagane tylko w przypadku części zamówień, przeważnie większych wartościowo).

Perspektywy dalszego funkcjonowania funduszy poręczeniowych będą związane z poziomem wzrostu gospodarczego i popytem na kredyt oraz, w coraz większym stopniu, z liczbą ogłaszanych przetargów publicznych i realizowanych kontraktów. Prognozy w tej sferze są zróżnicowane, zaś czynnikami niepewności i ryzyka w 2024 roku jest między innymi przedłużający się konflikt zbrojny w Ukrainie, czy też następstwa zmian klimatycznych i anomalii pogodowych.

⁵ Dane Urzędu Zamówień Publicznych (informacja na podstawie ogłoszeń BZP).

2. Podstawowe informacje o aktywności funduszy poręczeniowych w 2023 r.

Zidentyfikowano 31 aktywnych funduszy poręczeniowych, to znaczy takich, które w 2023 roku udzieliły co najmniej jednego poręczenia i jednocześnie udostępniły podstawowe dane o swojej aktywności za ubiegły rok. Zatem, liczba ta od 2022 roku nie uległa zmianie, podczas gdy w roku 2021 odnotowano spadek liczby aktywnych podmiotów o 2. W roku ubiegłym, z jednej strony, po rocznej przerwie ponownie poręczeń udzieliły Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych w Strzelinie oraz Agencja Rozwoju Metropolii Szczecińskiej Sp. z o.o., z drugiej jednak, w 2023 roku poręczeń nie udzieliły dwa fundusze – prowadzone przez Nidzicką Fundację Rozwoju „NIDA” oraz Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości „ATUT” w Ostródzie (podmioty te udzielały poręczeń w 2022 roku). Przedstawiciele tych dwóch podmiotów nieaktywnych w 2023 roku deklarują, że nie zaprzestały trwałej działalności poręczeniowej, jednak ich oferta nie spotkała się z zainteresowaniem przedsiębiorstw.

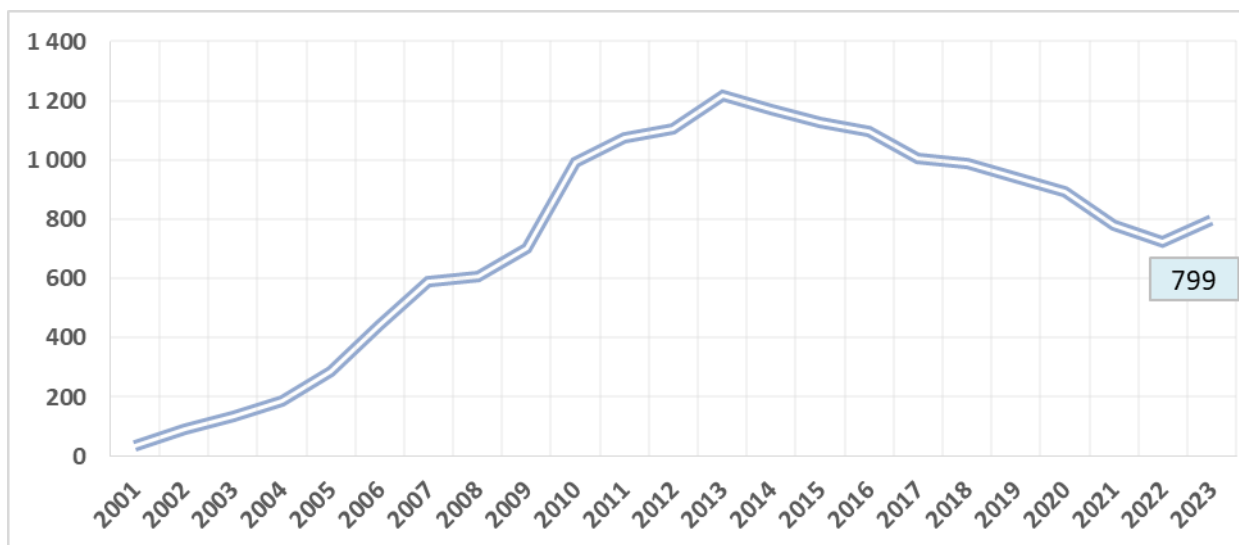
Widać zatem, że niepokojące zjawisko, polegające na braku zainteresowania przedsiębiorstw ofertą niektórych lokalnych funduszy poręczeniowych, utrzymuje się. Można bowiem wskazać dwa inne podmioty, które w 2023 r. nie udzieliły żadnego poręczenia już trzeci rok z rzędu (pomimo uprzedniej aktywności – w roku 2020). Były to: Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej i Podkarpacki Fundusz Rozwoju sp. z o.o. Z kolei Puławski Fundusz Poręczeń Kredytowych nie udzielił poręczeń drugi rok z rzędu. Z informacji udzielonych przez przedstawicieli wyżej wymienionych trzech funduszy wynika, że ubiegłoroczny brak aktywności poręczeniowej może mieć charakter przejściowy i jest tłumaczony brakiem popytu na poręczenia ze strony lokalnych przedsiębiorców.

Podsumowując, rok 2023 był rokiem, w którym liczba aktywnych funduszy poręczeniowych po raz pierwszy od kilku lat nie uległa zmniejszeniu (i wyniosła 31 – podobnie jak w roku 2022). Przypomnijmy, że w 2021 roku liczba takich podmiotów wyniosła 33, zaś w 2020 roku – 37. W jeszcze wcześniejszych latach liczba funduszy osiągała nawet 40 lub więcej jednostek: 36 w 2019 r., 40 w 2018 r., 41 w 2017 r., 43 w 2016 r. Tylko na przestrzeni lat 2016–2022 liczba aktywnych podmiotów spadła o ponad jedną czwartą (o 12 jednostek).

Sytuacja na rynku poręczeniowym w 2023 roku zmieniała się częściowo w odmienny sposób niż to wynikało z trendów obserwowanych we wcześniejszych latach. Odnotowano pozytywne zjawisko w postaci znacznego wzrostu liczby udzielonych poręczeń, ale jednocześnie wyraźnie zmniejszyła się ich wartość. Po raz pierwszy od kilku lat nie zmniejszyła się liczba funduszy poręczeniowych oraz wartość kapitałów poręczeniowych. Zmniejszenie aktywności poręczeniowej wynika bezpośrednio z wyraźnego spadku wartości udzielonych poręczeń należytego wykonania umowy. Wartość tego rodzaju umów na przestrzeni roku (od 2022 r. do 2023 r.) bardzo wyraźnie spadła (z 1,1 mld zł do 0,5 mld zł). Tym samym dominującą rolę pod względem liczby oraz wartości poręczeń udzielonych w ciągu roku ponownie zaczęły pełnić poręczenia udzielane jako wadia przetargowe.

Pisząc o zmniejszeniu wartości poręczeń udzielonych w 2023 r. pragniemy podkreślić, że spadek mógł być wynikiem nieco zmienionej (bardziej restrykcyjnej) metodologii zaliczenia do kategorii poręczeń udzielonych poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy. Bardziej szczegółowo opisujemy to w dalszej części tego rozdziału. Rynek lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych się rozwija i zmienia się także sposób prezentacji danych (wraz ze zmianą strukturą poręczeń). **To co najistotniejsze to fakt, że najprawdopodobniej w minionym roku fundusze (jako grupa) *de facto* nie zmniejszyły aktywności i była ona porównywalna lub nawet (co bardziej prawdopodobne) większa niż w roku 2022.**

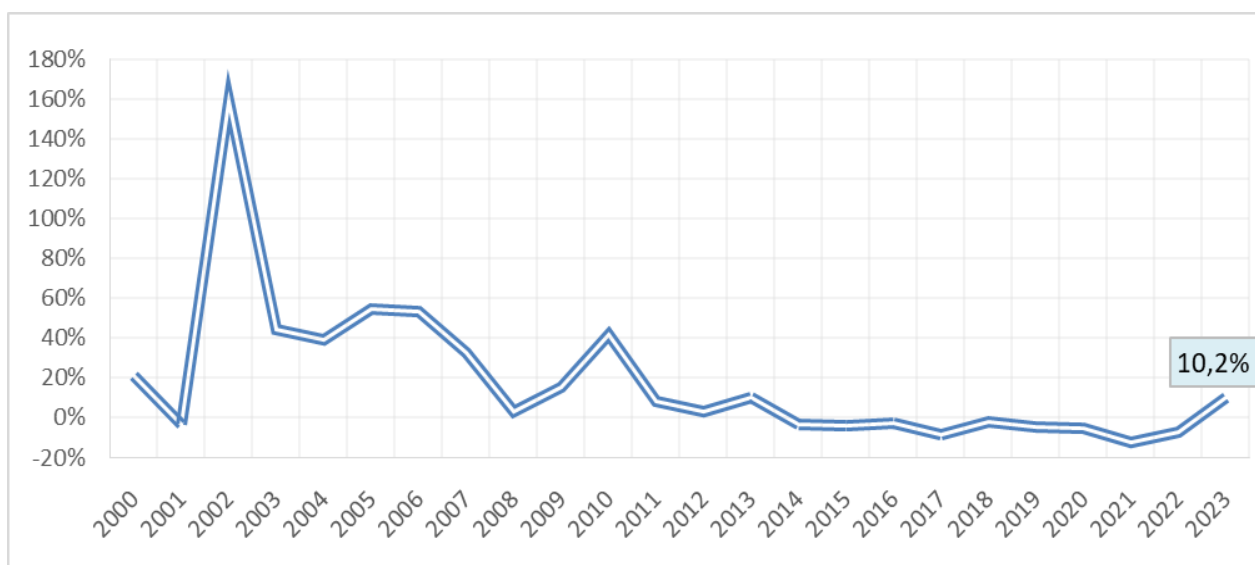
Wykres 1. Kapitały funduszy poręczeniowych (w mln zł, na koniec roku)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2001 - 2023.

Wartość kapitału 31 działających w 2023 roku funduszy poręczeniowych wyniosła łącznie 799 mln zł, co oznacza wzrost o 74 mln zł (10,2%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Kapitały funduszy malały od szeregu lat (w latach 2013-2022 spadek wyniósł 34%), zatem ubiegłoroczny wzrost zasługuje na szczególną uwagę. Warto też zaznaczyć, że biorąc pod uwagę, że prezentowane wielkości ujmowane są w wymiarze nominalnym, zatem w ujęciu realnym (po uwzględnieniu inflacji) spadek wartości (dominujący w ostatnich latach) jest niestety znacznie większy.

Wykres 2. Procentowe zmiany wartości kapitałów funduszy poręczeniowych (zmiany „rok do roku”)

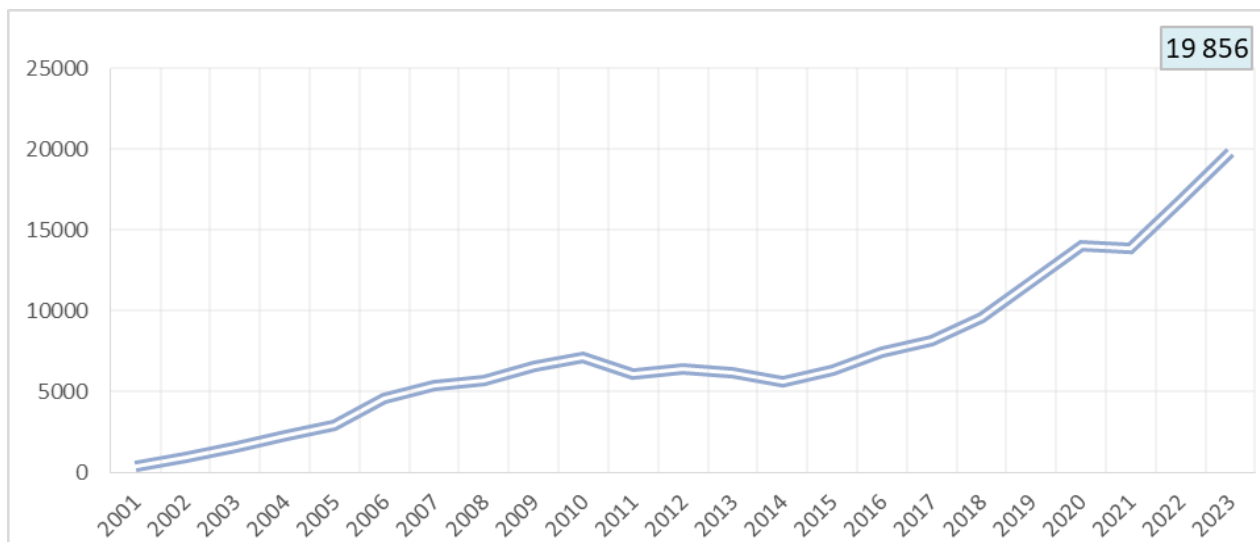
Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 1999 - 2023.

Wzrost łącznej wartości kapitałów wynika przede wszystkim z faktu, że dane dla 2023 roku zostały oparte na sprawozdaniu m.in. Agencji Rozwoju Metropolii Szczecińskiej (co nie miało miejsca w 2022 r.). Znaczne kapitały poręczeniowe tego podmiotu miały decydujący wpływ na wielkość odnotowanej zmiany. Ponadto, wśród 31 funduszy, aktywnych zarówno w 2023, jak i w 2022 roku, spadek wielkości kapitałów odnotowano tylko w 5 podmiotach, natomiast wzrost w większości z nich,

bo aż w 18. Wysokość kapitału pozostała niezmienną w 5 podmiotach. Kierunek i skala zmian wielkości kapitałów należy więc z dużą dozą ostrożności ocenić jako pozytywne.

Rok 2023 był kolejnym rokiem w ostatnim okresie, w którym bardzo wyraźnie wzrosła liczba udzielonych poręczeń – **do poziomu blisko 20 tysięcy, najwyższego w historii**. Od 2015 r. niewielki spadek miał miejsce tylko w roku 2021 (o 0,8% – 108 umów). Za to wzrost odnotowany w minionym roku był bardzo wysoki – wyniósł około 3 tysięcy poręczeń (o 18,2% więcej wobec poprzedniego roku) – i jego wysokość była bardzo podobna jak w roku 2022 (wzrost o 2,9 tys., a więc aż o 21% w stosunku do roku 2021).

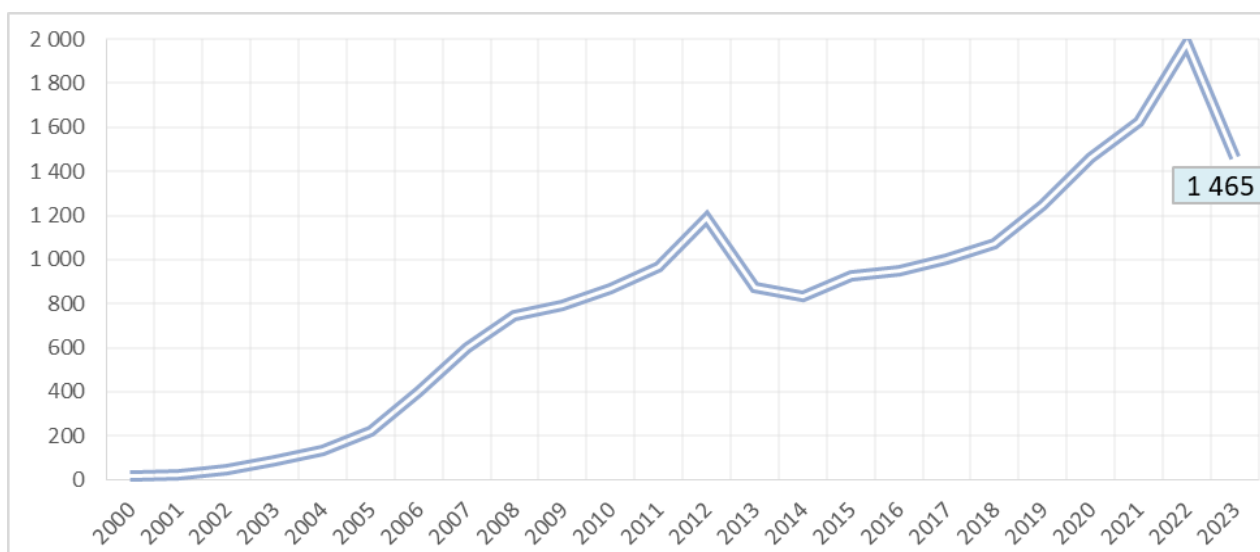
Wykres 3. Liczba poręczeń udzielanych rocznie przez wszystkie fundusze poręczeniowe (w szt.)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2001 - 2023.

Miniony rok był natomiast pierwszym od 2013 roku, w którym odnotowano wyraźne zmniejszenie łącznej wartości udzielanych poręczeń.

Wykres 4. Wartość poręczeń udzielanych rocznie przez wszystkie fundusze poręczeniowe (w mln zł)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2000 - 2023.

Wartość poręczeń udzielonych w 2023 roku wyniosła 1,46 mld zł, co oznacza roczny spadek o 515 mln zł (26%). Tak radykalna zmiana może zastanawiać o tyle, że w latach 2015-2022 był obserwowany silny wzrost tej wartości, z poziomu 924 mln zł do 1,98 mld zł, a więc aż o 114%. Przyczyna spadku może mieć związek, jak już wspomnieliśmy, z bardziej restrykcyjnym zaliczeniem (do kategorii poręczeń udzielonych) poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy. Istnieje ryzyko, że w minionych latach część funduszy omyłkowo lub celowo mogła wliczać część udzielonych limitów tych rodzajów poręczeń do kategorii poręczeń udzielonych (traktowanych jako rzeczywiste wykorzystanie tych limitów). W ankiecie służącej do sprawozdawania wyników działalności poręczeniowej za rok 2023 (będącej podstawą opracowania niniejszego raportu) kwoty udzielonych limitów oraz kwoty poręczeń faktycznie udzielonych (limitów wykorzystanych) zostały wyraźnie oddzielone, a do puli poręczeń udzielonych zostały wliczone tylko te drugie. Jest więc bardzo prawdopodobne, że w minionych latach część poręczeń (kwoty limitów poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy) zawyżała liczbę i wartość poręczeń udzielonych⁶. Znaczny (powyżej 25%) udział tych poręczeń obserwowany jest od 2016 roku. Zatem, porównując wartość poręczeń udzielonych w roku 2015 (924 mln zł) z wartością w 2023 r. (1 465 mln zł), nadal można mówić o wyraźnym wzroście w tym okresie, nawet jeśli nie był on tak spektakularny jak to wynika z wykresu 4. Z kolei zakładając, że raportowana w 2022 r. wartość poręczeń (1,98 mld zł) w znacznej mierze zawierała kwoty udzielonych limitów poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy, można ją porównać z kwotą za 2023 r. uwzględniającą wartość udzielonych limitów tych dwóch typów poręczeń (2,23 mld zł). **Zatem i w tym przypadku potwierdza się hipoteza, że w 2023 r. de facto wartość poręczeń udzielonych mogła się zwiększyć.**

Obserwowany znaczny wzrost liczby (trwający od lat) i wartości (obserwowany do 2022 r.) udzielanych poręczeń jest wynikiem postępujących zmian w strukturze udzielanych poręczeń. Fundusze poręczeniowe są coraz lepiej dostosowane do wieloletniej już (a w zasadzie można powiedzieć, że stałej) obecności konkurencyjnej oferty gwarancji de minimis oraz innych produktów portfelowych udostępnianych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W rezultacie tej konkurencji (dotyczącej rynku kredytów bankowych) zaczęto z sukcesem (na skalę wcześniej nie spotykaną) udzielać **poręczeń jako wadiów przetargowych**, których udział na przestrzeni ostatnich kilku lat zwiększył się z poziomu bliskiego zeru, jeszcze około 2013 roku, do dominującego w 2020 roku ($\frac{2}{3}$ ogólnej liczby umów poręczenia zawartych w 2020 r. oraz połowa łącznej wartości udzielonych poręczeń). Co prawda od 2021 r. są obserwowane spadki udziałów tego typu poręczeń, ale nadal w 2023 ich udział jest bardzo znaczny (38% pod względem wartości oraz aż 67% pod względem liczby).

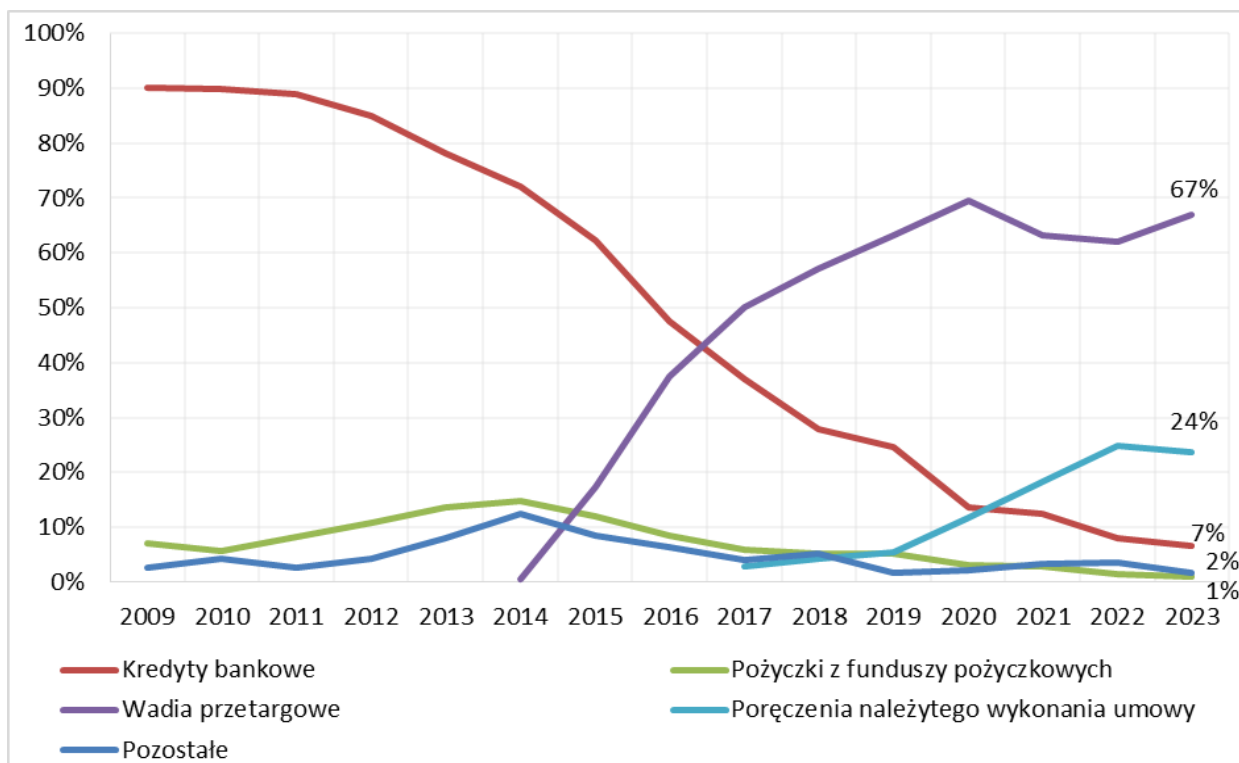
Także od roku 2020 widoczny jest, równoległe z nieco zmniejszającym się (aczkolwiek nadal bardzo wysokim) udziałem poręczeń jako wadiów przetargowych, dynamiczny wzrost udziału **poręczeń należytego wykonania umowy**. Jeszcze w latach 2018-2019 miały one udział wynoszący około 5% (zarówno w liczbie, jak i wartości poręczeń udzielanych w danym roku), jednak w latach 2020-2022 r. wzrósł on dynamicznie do 55% w wartości oraz 25% w liczbie umów. W 2023 roku zaobserwowano niewielki spadek udziału tego typu umów w strukturze udzielonych poręczeń: nieznaczny w liczbie (spadek do 24%) oraz bardziej wyraźny w wartości (spadek do 32%).

Dynamikę zmian aktywności poręczeniowej, według poręczanego zobowiązania, prezentują: Wykres 5 (zmiana struktury liczby transakcji) i Wykres 6 (zmiana struktury wartości). Bardziej

⁶ Tezę tę potwierdza fakt, że spadek wartości poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy w 2023 r. odnotował jeden z funduszy, w minionych latach raportujący bardzo wysokie kwoty w tym zakresie.

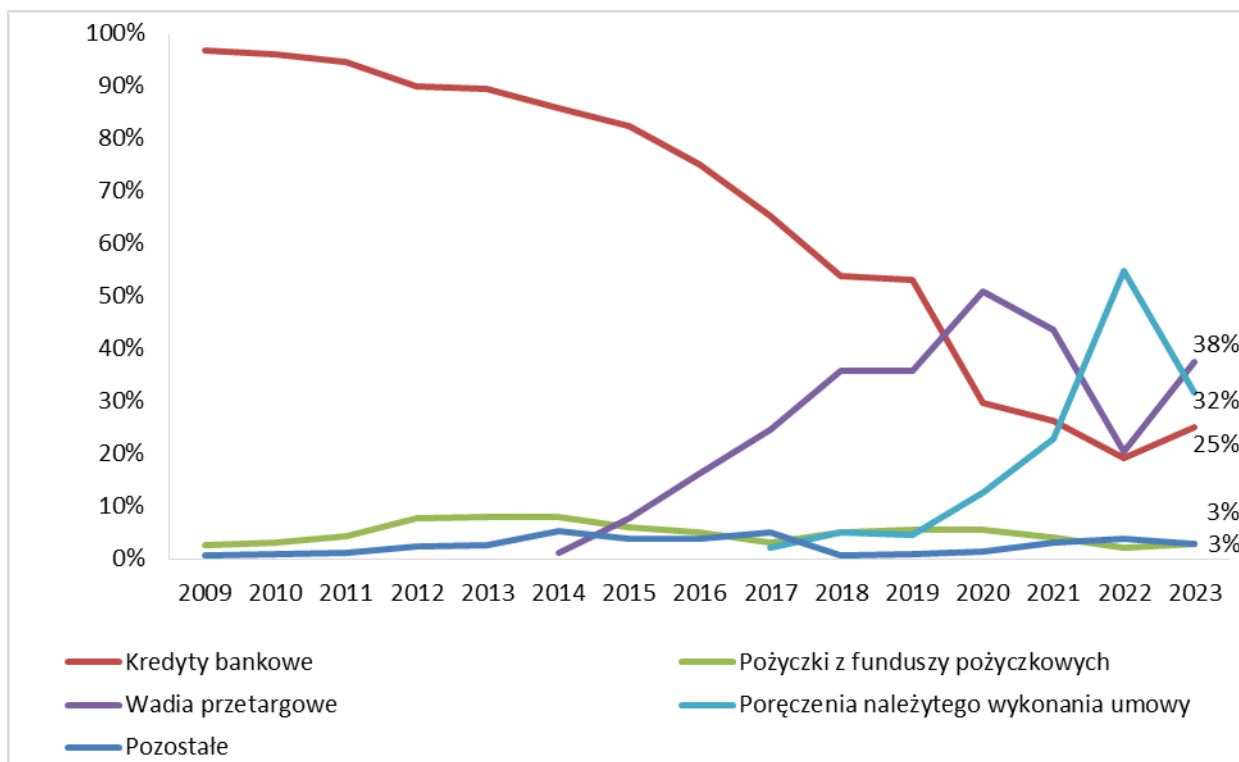
szczegółowe dane na temat struktury poręczeń według rodzaju poręczanego zobowiązania przedstawiamy w punkcie 5.2 niniejszego opracowania.

Wykres 5. Struktura poręczeń według poręczanego zobowiązania (według liczby umów)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2009 - 2023.

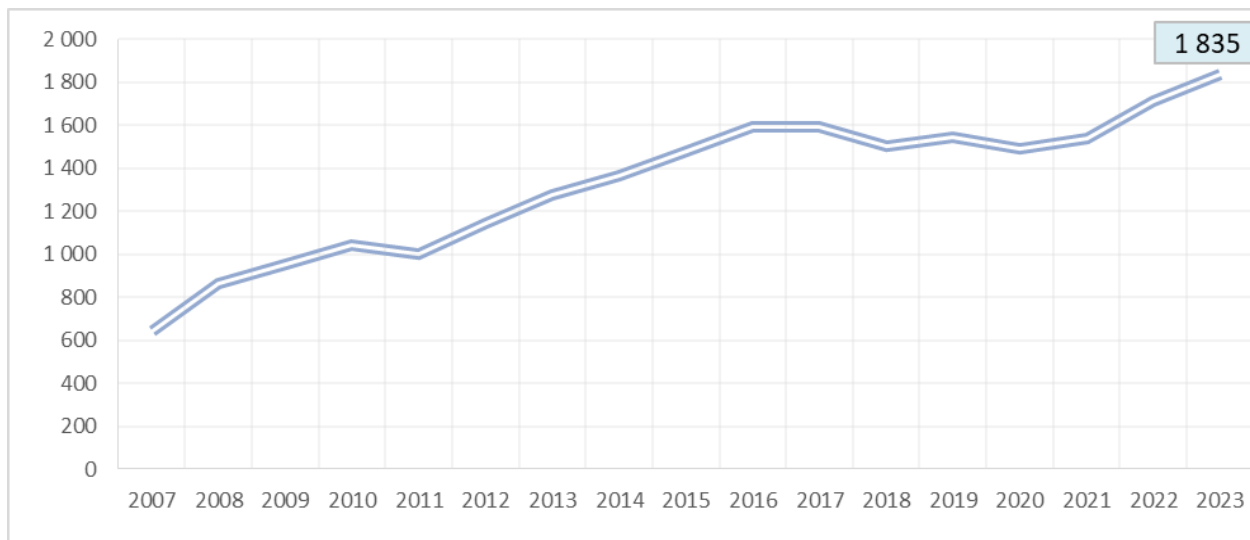
Wykres 6. Struktura poręczeń według poręczanego zobowiązania (według wartości umów)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2009 - 2023.

Znacznemu spadkowi wartości udzielanych poręczeń towarzyszył mniejszy (aczkolwiek wyraźny, 7%-owy) wzrost wartości poręczeń aktywnych (wartości zaangażowania kapitału funduszy według stanu na koniec roku). Wartość poręczeń aktywnych na koniec 2023 r. wyniosła 1,84 mld zł (wzrost roczny o 124 mln zł, czyli o 7%) i **przekroczyła najwyższy dotąd poziom**, zanotowany w roku 2022.

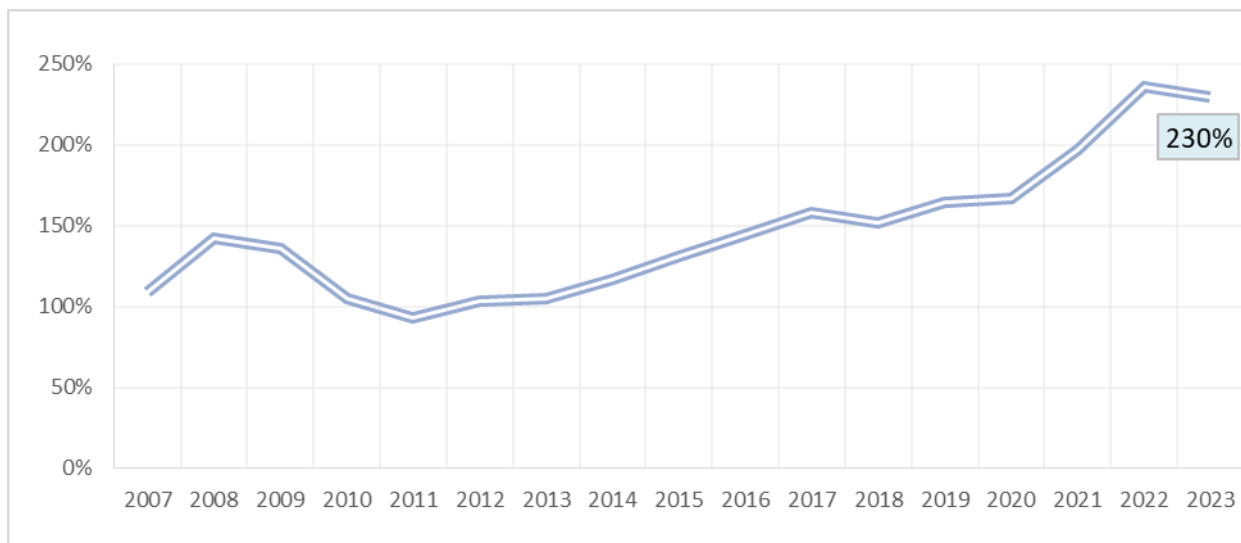
Wykres 7. Wartość zaangażowania funduszy poręczeniowych – poręczenia aktywne (stan na koniec roku, w mln zł)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2007 - 2023.

Konsekwencją jednoczesnego wzrostu poziomu zaangażowania funduszy oraz wzrostu wartości kapitałów (przy czym to pierwsze zjawisko wystąpiło w 2023 r. w stopniu nieco mniejszym niż to drugie, odpowiednio o 7,2% i 10,2%) jest spadek wskaźnika zaangażowania kapitału (ilorazu wartości poręczeń aktywnych i kapitału poręczeniowego) – z poziomu 236% w 2022 r. do 230% w 2023 r. (zmniejszenie o 6 punktów procentowych). Patrząc na dane za okres minionych kilkunastu lat (por. Wykres 8) warto zwrócić uwagę, że po okresie odnotowywania poziomów rekordowo wysokich w latach 2019-2022 ubiegłoroczny spadek był pierwszym od 2011 roku.

Wykres 8. Wskaźnik zaangażowania kapitału funduszy poręczeniowych (stan na koniec roku)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2007 - 2023.

3. Wielkość i aktywność funduszy poręczeniowych w 2023 roku – dane szczegółowe

3.1 Wysokość kapitału poręczeniowego

Kapitał poręczeniowy 31 funduszy na koniec 2023 roku wyniósł 799 mln zł (wzrost o 10,2% w stosunku do roku 2022), co w przeliczeniu na jeden podmiot daje średnią wartość 25,8 mln zł (wzrost o 2,4 mln zł). Kapitałem w takiej lub wyższej wysokości dysponuje 45% (14) podmiotów, zaś w przypadku większości funduszy (17) kapitały są niższe. Występuje, obserwowane od lat, zjawisko bardzo znacznego zróżnicowania podmiotów ze względu na wysokość kapitału poręczeniowego – jego wielkość waha się od mniej niż jednego miliona (w dwóch funduszach; 2022 r. miało to miejsce w jednym funduszu, zaś w 2021 r. – w 4 funduszach) do 94 mln zł. Kapitał tylko 7 największych pod tym względem funduszy – łącznie 396 mln zł – stanowi niemal połowę (49,6%) kapitałów wszystkich funduszy poręczeniowych. Tego rodzaju dysproporcje w wartości kapitału poręczeniowego funduszy na przestrzeni ostatnich lat nie ulegają większym zmianom, aczkolwiek wraz ze zmniejszeniem się liczby aktywnych funduszy maleje także liczba podmiotów o kapitałach najniższych.

Dla pokazania zróżnicowania potencjału kapitałowego funduszy, 31 analizowanych jednostek umownie podzielono na 5 grup, w zależności od wielkości kapitału poręczeniowego jakim dysponował każdy z funduszy na koniec 2022 roku:

- fundusze „najmniejsze” (kapitał poniżej 2 mln zł),
- fundusze „małe” (kapitał o wartości od 2 mln do 10 mln zł),
- fundusze „średnie” (10 mln – 20 mln zł),
- fundusze „duże” (20 mln – 50 mln zł),
- fundusze „bardzo duże” (wartość kapitału powyżej 50 mln zł).

Najliczniejsze okazały się podmioty „duże” (kapitał od 20 mln do 50 mln zł) – w 2023 r. aż 11 funduszy należało do tej grupy (o 3 mniej niż w 2022 r.). Na każdą z pozostałych 4 grup (tj.: do 2 mln zł, 2 mln – 10 mln zł, 10 mln – 20 mln zł, powyżej 50 mln zł) przypadła znacznie niższa liczba funduszy: od 2 (fundusze „najmniejsze”) do 7 (kategoria funduszy „małych”). Liczba funduszy z kapitałami w klasie wielkościowej „bardzo duże” wzrosła z 2 do 5.

Dane na ten temat zawiera poniższa tabela. Zestawienie prezentuje także średnie wartości kapitału wśród podmiotów danej klasy wielkości oraz udział kapitału danej grupy w całości kapitału poręczeniowego wszystkich funduszy.

Tabela 1. Struktura funduszy poręczeniowych wg wielkości kapitału (stan na 31.12.2023 r.)

Klasy wielkości funduszy - według wielkości kapitału poręczeniowego	Liczba funduszy	Łączny kapitał w grupie funduszy (w tys. zł)	Udział kapitału grupy funduszy w kapitale ogółem	Przeciętna wartość kapitału w grupie funduszy (w tys. zł)
Najmniejsze (do 2 mln zł)	2	1 452	0,2%	726
Małe (2-10 mln zł)	7	39 358	4,9%	5 623
Średnie (10-20 mln zł)	6	76 670	9,6%	12 778
Duże (20-50 mln zł)	11	370 249	46,3%	33 659
Bardzo duże (powyżej 50 mln zł)	5	311 305	39,0%	62 261
Wszystkie fundusze	31	799 034	100,0%	25 775

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Zdecydowana większość (aż 85%) kapitałów funduszy poręczeniowych jest skupiona w 16 podmiotach z grupy funduszy „dużych” oraz „bardzo dużych”. Taka lub podobna koncentracja ma miejsce wśród funduszy od lat.

3.2 Zaangażowanie kapitału poręczeniowego

Podobnie jak w przypadku wysokości kapitału poręczeniowego, także analizę wartości zaangażowania kapitału funduszy poręczeniowych przeprowadzono w pięciu grupach wielkościowych. Obserwuje się zjawisko polaryzacji funduszy: pod względem wartości zaangażowania kapitału najliczniejsza jest z jednej strony grupa jednostek „bardzo dużych” (zaangażowanie powyżej 50 mln zł) i dużych (20 mln – 50 mln zł), a z drugiej strony podmiotów „najmniejszych” (zaangażowanie w kwocie do 2 mln zł). Najmniej jest podmiotów „średniej wielkości” (tj. z zaangażowaniem kapitału w wysokości 10 mln - 20 mln zł – w 2023 r. do tej kategorii zaliczał się tylko jeden fundusz, zaś rok wcześniej – żaden) oraz podmiotów „małych” (2 mln – 10 mln zł).

Na koniec 2023 r. łączne zaangażowanie osiągnęło kwotę 1,8 mld zł, co oznacza trzeci kolejny rok wzrostu (w 2022 r. było to 1,7 mld zł, a w 2021 r. 1,5 mld zł). Roczny wzrost w 2023 r. wyniósł 7,2% (rok wcześniej 11%). Średnia wartość zaangażowania dla jednego, przeciętnego funduszu wyniosła 59,2 mln zł, co oznacza wzrost o 7 mln zł (7%). Wzrost wartości zaangażowania wystąpił mimo wyraźnego spadku ogólnej wartości poręczeń udzielonych w całym 2023 roku.

Zdecydowana większość funduszy (20 jednostek, tj. 65% ich łącznej liczby) na koniec 2023 roku odnotowała wartość zaangażowania mniejszą od wartości średniej. Z drugiej strony, cztery fundusze największe (każdy z wartością zaangażowania w kwocie powyżej 100 mln zł – ich liczba nie uległa zmianie od 2022 r.) cechują się wartością zaangażowania łącznie w kwocie 916 mln zł, co stanowi 50% wartości zaangażowania wszystkich 31 funduszy poręczeniowych (odsetek ten na przestrzeni roku wzrósł o 3 punkty procentowe).

Fundusze „najmniejsze” i „małe” to łącznie 10 jednostek, z których żadna nie wykazuje zaangażowania o wartości przekraczającej 10 mln zł. Odpowiadają one za zaledwie 1,2% łącznego zaangażowania wszystkich funduszy poręczeniowych. Liczba podmiotów w tych dwóch klasach wielkościowych na przestrzeni roku zmniejszyła się o jeden (podobnie jak w roku 2022 w stosunku do roku 2021). Najliczniejsza klasa wielkości funduszy to podmioty „bardzo duże” (12 jednostek – na przestrzeni roku ta liczba nie zmieniła się). Stanowią one nieco ponad $\frac{1}{3}$ wszystkich funduszy poręczeniowych, ale przypada na nie blisko 83% wartości zaangażowania wszystkich funduszy.

Tabela 2. Struktura funduszy poręczeniowych według wielkości zaangażowania kapitału (stan na 31.12.2023 r.)

Klasy (grupy) wielkości funduszy według wielkości zaangażowania kapitału	Liczba funduszy	Łączne zaangażowanie w danej grupie funduszy (w tys. zł)	Udział zaangażowania danej grupy funduszy w zaangażowaniu ogółem	Przeciętna wartość zaangażowania przypadającego na 1 fundusz w danej klasie funduszy (w tys. zł)
Najmniejsze (do 2 mln zł)	7	8 250	0,4%	1 179
Małe (2-10 mln zł)	3	13 616	0,7%	4 539
Średniej wielkości (10-20 mln zł)	1	12 235	0,7%	12 235
Duże (20-50 mln zł)	8	272 954	14,9%	34 119
Bardzo duże (powyżej 50 mln zł)	12	1 528 444	83,3%	127 370
Wszystkie fundusze	31	1 835 500	100,0%	59 210

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

3.3 Wartość udzielonych poręczeń

Analogicznie jak w przypadku wysokości kapitału poręczeniowego i poziomu jego zaangażowania, podział na pięć klas wielkości funduszy zastosowano także w odniesieniu do wartości poręczeń udzielonych w 2023 roku.

Najliczniejszą grupą przez lata były fundusze „najmniejsze” (to jest udzielające poręczeń w łącznej kwocie do dwóch milionów złotych rocznie). Tak było do 2022 r., kiedy to do tej kategorii należało 9 podmiotów (w 2021 r. - 10 funduszy, w 2020 r. – 15). W 2023 r. najliczniejsza okazała się kategoria „funduszy bardzo dużych” (takich, które w danym roku udzieliły poręczeń o wartości powyżej 50 mln zł). W 2023 r. liczyła ona 9 podmiotów (w 2022 r. – 7). Podmioty należące do tej grupy odpowiadają za poręczenia o łącznej wartości blisko 1,2 mld zł, stanowiącej około 80% wartości wszystkich poręczeń udzielonych przez lokalne i regionalne fundusze poręczeniowe w Polsce (2 punkty procentowe mniej niż w 2022 r.). Wartość poręczeń udzielonych tylko przez dwa największe pod tym względem fundusze osiągnęła poziom 583 mln zł i stanowiła 40% wartości poręczeń udzielonych przez wszystkie 31 funduszy (1,5 mld zł).

Fundusze „najmniejsze” (8 podmiotów) udzieliły w ubiegłym roku poręczeń o łącznej wartości 5 mln zł (tylko 0,3% wartości poręczeń udzielonych przez wszystkie fundusze – udział podobny jak rok wcześniej). Są to podmioty bardzo małe (nawet jak na realia polskiego rynku poręczeniowego) – w tej grupie średnia wartość poręczeń udzielonych w 2023 r. wyniosła 627 tys. zł (2022 r. – 666 tys. zł). Wartość poręczeń udzielonych w 2023 r. poniżej jednego miliona złotych odnotowano (podobnie jak w roku 2022) w siedmiu funduszach.

Także liczna była grupa funduszy, które w całym roku udzieliły poręczeń w przedziale od 20 mln do 50 mln zł. W jej skład weszło w 2023 r. 8 jednostek, a więc dokładnie tyle co rok wcześniej. Odpowiadały one za 16,5% ogólnej wartości poręczeń udzielonych przez wszystkie 31 funduszy (w 2022 r. – 14,1%).

Najmniej liczna była w 2023 (podobnie jak rok wcześniej) grupa podmiotów w niniejszym opracowaniu kwalifikowana do klasy wielkościowej funduszy „małych” (tzn. takich, które udzieliły w skali roku poręczeń o wartości od 2 mln do 10 mln zł) oraz „średniej wielkości” (udzielone poręczenia o wartości od 10 mln do 20 mln zł). Do tych grup zakwalifikowały się w obu przypadkach po 3 podmioty, a więc mniej niż w latach 2021-2022.

Podsumowując, cały czas pozostaje bardzo liczna (i coraz liczniejsza) grupa funduszy z jednej strony „najmniejszych”, zaś z drugiej strony „dużych” i „największych”. Coraz mniej liczne są fundusze „małe” i „średniej wielkości”, a więc udzielające rocznie poręczeń o wartości od 2 mln do 20 mln zł.

Tabela 3. Struktura funduszy poręczeniowych według wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.

Klasy (grupy) wielkości funduszy według wartości udzielonych poręczeń	Liczba funduszy	Łączna liczba poręczeń w grupie funduszy	Łączna wartość poręczeń w grupie funduszy (w tys. zł)	Udział wartości poręczeń grupy funduszy w wartości poręczeń ogółem	Przeciętna wartość poręczeń przypadających na fundusz w danej grupie funduszy (w tys. zł)
Najmniejsze (do 2 mln zł)	8	105	5 017	0,3%	627
Małe (2-10 mln zł)	3	206	8 160	0,6%	2 720
Średniej wielkości (10-20 mln zł)	3	667	45 432	3,1%	15 144
Duże (20-50 mln zł)	8	3 641	242 302	16,5%	30 288
Bardzo duże (powyżej 50 mln zł)	9	15 237	1 163 693	79,5%	129 299

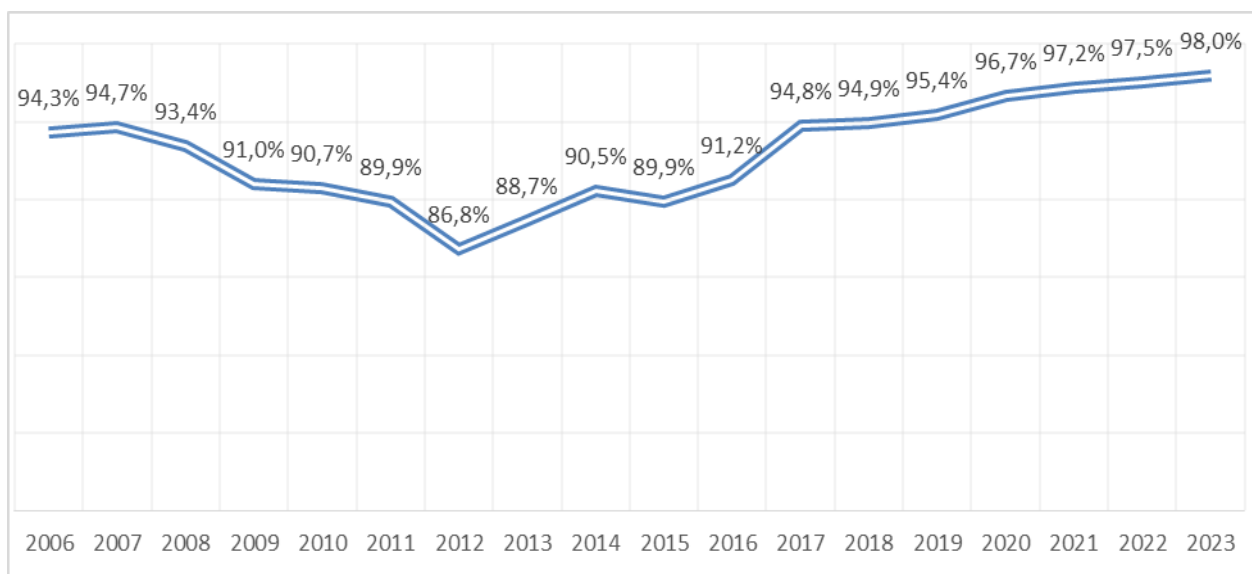
Klasy (grupy) wielkości funduszy według wartości udzielonych poręczeń	Liczba funduszy	Łączna liczba poręczeń w grupie funduszy	Łączna wartość poręczeń w grupie funduszy (w tys. zł)	Udział wartości poręczeń grupy funduszy w wartości poręczeń ogółem	Przeciętna wartość poręczeń przypadających na fundusz w danej grupie funduszy (w tys. zł)
Wszystkie fundusze	31	19 856	1 464 604	100,0%	47 245

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

W 2023 r. 31 funduszy udzieliło ok. 19,9 tys. poręczeń na kwotę 1,46 mld zł. W porównaniu z rokiem 2022 wzrosła znacznie łączna liczba udzielonych poręczeń (o 3 tys. – wzrost o 18%) oraz bardzo wyraźnie zmniejszyła się ich wartość (o 515 mln zł – spadek o 26%). Na jeden fundusz przypadło w 2023 r. średnio 641 umów poręczenia, zawartych na kwotę średnio 63,9 mln zł (w 2022 r. były to średnio 542 umowy o średniej wartości 64 mln zł).

Aż 98% liczby złożonych wniosków o poręczenie skutkuje udzieleniem poręczenia. Wskaźnik ten rośnie systematycznie od 2016 r. i w 2023 r. po raz pierwszy osiągnął tak wysoki poziom. W poszczególnych funduszach odsetek zaakceptowanych wniosków o poręczenie także jest na ogół bardzo wysoki lub nawet maksymalny – w 11 przypadkach (podobnie jak rok wcześniej) wyniósł 100%, a tylko w 3 mniej niż 90% (w 2022 r. – w 5). Dwie najniższe odnotowane wartości (poniżej 50%) dotyczyły podmiotów z najniższą aktywnością poręczeniową, mierzoną liczbą i wartością udzielonych w ciągu roku poręczeń.

Wykres 9. Wskaźnik zaakceptowanych wniosków o udzielenie poręczenia (w liczbie wniosków złożonych) – w latach 2006-2023

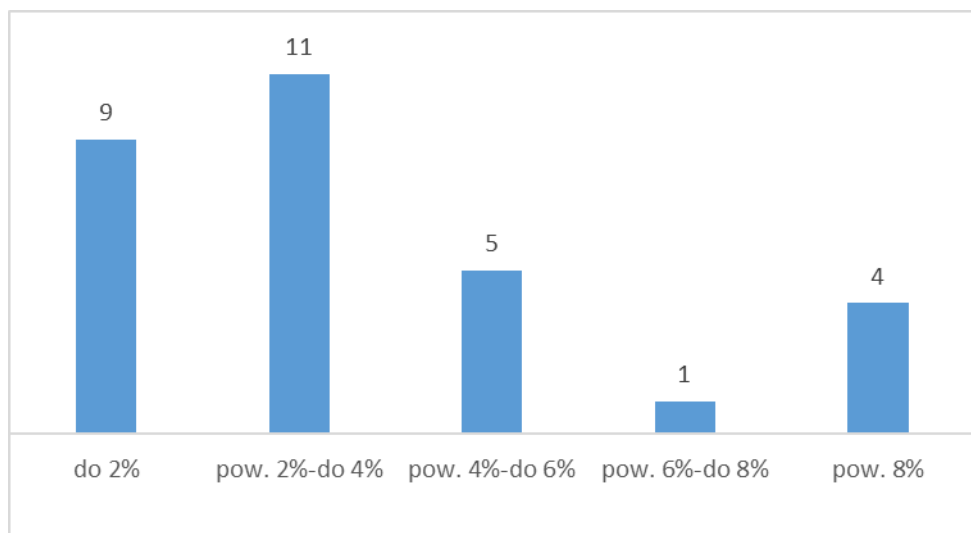
Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2006-2023.

3.4 Przychody z tytułu prowizji od udzielonych poręczeń

Niniejsze opracowanie po raz pierwszy zawiera informacje o wielkości przychodów uzyskiwanych przez fundusze z tytułu prowizji od udzielonych poręczeń, wliczając w to również tzw. opłaty za zarządzanie i inne związane z udzielaniem poręczeń. Prezentowane dane dotyczą wartości prowizji, które powinny zostać wpłacone w 2023 roku, czyli wyliczone przy zastosowaniu podejścia memoriałowego, a nie kasowego (uwzględniają wszelkie należności z tytułu prowizji za poręczenia należne w danym roku, niezależnie od tego, czy zostały faktycznie uregulowane).

30 funduszy poręczeniowych uzyskało przychody w łącznej kwocie 41,6 mln zł, co stanowi 3,4% wartości poręczeń udzielonych⁷ w 2023 roku⁸. 11 funduszy (37% ich ogólnej liczby) osiągnęło wysokość tego wskaźnika w przedziale 2-4%, zaś kolejnych 9 (30%) na poziomie niższym, tj. do 2%. Z drugiej strony w 10 funduszach (w co trzeciej jednostce) analizowany wskaźnik przekroczył 4%.

Wykres 10. Liczba funduszy uzyskujących dany poziom wskaźnika przychodów z tytułu udzielonych poręczeń w relacji do wartości udzielonych poręczeń w 2023 roku

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Zdajemy sobie sprawę, że poszczególne fundusze mogą w różny sposób naliczać i pobierać opłaty z tytułu udzielonych poręczeń (w tym np. całą kwotę z góry, bądź też także w okresie obowiązywania poręczenia; skomplikowany może być sposób rozliczania prowizji np. w ramach programów reporczeniowych), co ma zasadniczy wpływ na wysokość prezentowanego powyżej wskaźnika. Na powodowane tym zakłócenia (wskaźnik staje się trudno porównywalny) narażone są w największym stopniu fundusze o relatywnie niewielkiej aktywności poręczeniowej. Może to tłumaczyć fakt, że 3 fundusze, które uzyskały najwyższy (powyżej 10%) poziom wskaźnika przychodów (były to: Fundusz Poręczeń Kredytowych i Wspierania Finansowego "FUNDSTAR", Fundusz Poręczeń Kredytowych w Złotorzy, Jarocińska Agencja Rozwoju) w 2023 r. udzieliły poręczeń na kwotę do 2 mln zł. Z drugiej strony, 3 fundusze które uzyskały najwyższe kwoty prowizji (powyżej 3 mln zł), były jednocześnie podmiotami, które w 2023 r. udzieliły poręczeń znacznej wartości (na kwotę co najmniej 60 mln zł). Były to: Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego, Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych, Fundusz Poręczeń Kredytowych w Jeleniej Górze.

3.5 Ranking funduszy poręczeniowych według aktywności i wielkości

Rozdział trzeci, poświęcony analizie wielkości i aktywności funduszy poręczeniowych w 2023 roku kończymy wskazaniem funduszy osiągających czołowe lokaty pod względem liczby i wartości udzielonych poręczeń, wysokości kapitału poręczeniowego oraz zaangażowania kapitału poręczeniowego. Choć, co oczywiste, niniejszy podrozdział bezpośrednio dotyczy tylko niektórych

⁷ Zdajemy sobie przy tym sprawę, że w przypadku części funduszy wpłacane prowizje dotyczą także poręczeń udzielonych we wcześniejszych latach.

⁸ Informację o przychodach przekazało 30 spośród 31 aktywnych funduszy, takich danych nie przekazał jeden z największych funduszy, co oczywiście wyraźnie zmniejsza reprezentatywność danych. W prezentowanych odniesieniach do wartości udzielonych poręczeń uwzględnionych zostało tylko tych 30 podmiotów.

podmiotów, to zaprezentowane dane pozwalają lepiej zrozumieć dynamikę zmian zachodzących w całej grupie aktywnych funduszy poręczeniowych, a przede wszystkim wyraźny w ostatnich latach wzrost liczby i wartości udzielonych poręczeń oraz wpływ na to zjawisko efektów uzyskiwanych przez pojedyncze (największe) jednostki.

Poręczeń o największej łącznej wartości (339 mln zł w 2023 r.) udzielił Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego z siedzibą w Poznaniu (dalej: FRiPWW), ale było to aż o 655 mln zł mniej niż w roku 2022. Fakt ten miał oczywiście decydujące znaczenie dla odnotowanego w 2023 r. spadku wolumenu wartościowego poręczeń ogółu podmiotów poręczeniowych (spadek o 515 mln zł⁹). Zwraca uwagę, że wśród udzielonych przez FRiPWW poręczeń w 2023 r. wyróżniają się poręczenia należytego wykonania umowy (stanowią 51% wartości poręczeń) oraz poręczenia wadiów przetargowych (42%).

Drugi co do wielkości wynik osiągnął POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych z siedzibą w Szczecinie (dalej: POLFUND), który w 2023 r. udzielił poręczeń na kwotę 245 mln zł, a więc o 35 mln zł więcej niż w roku 2022. Udzielone przez POLFUND poręczenia w 81% stanowiły zabezpieczenie kredytów bankowych, zatem od 2022 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 2 punkty procentowe, a od 2021 r. o 14 p.p. Jednocześnie udział poręczeń wadialnych w 2023 r. wyniósł 15% i na przestrzeni roku wzrósł on o 3 p.p.

Trzecie miejsce w zestawieniu funduszy zajął Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy z Katowic (dalej: ŚRFP), który w 2023 r. udzielił 141 mln zł poręczeń (o 23 mln zł więcej niż w 2022 r.). W jego przypadku udział wadiów przetargowych stanowił aż 97,5% łącznej wartości poręczeń, zatem na przestrzeni roku uległ tylko nieznacznemu zmniejszeniu.

Powyżej wymienione 3 fundusze udzieliły w 2023 r. poręczeń na kwotę co najmniej 100 mln zł. Czołową szóstkę funduszy, udzielających poręczeń o największej łącznej wartości, uzupełniają:

- Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych w Gostyniu (dalej: SFPK) – 99 mln zł (roczny spadek o 7 mln zł). W funduszu tym, jako jedynym spośród prezentowanych 6 jednostek, żaden typ poręczeń nie miał dominującego charakteru. Najwięcej udzielono poręczeń należytego wykonania umowy (stanowiły 43% wartości ogółu poręczeń), poręczeń wadiów przetargowych (32%) oraz kredytów i pożyczek (25%).
- Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. z siedzibą w Jeleniej Górze (dalej: FPK Jelenia Góra) – 94 mln zł (roczny wzrost aż o 36 mln zł – 61%). Podmiot ten udzielał głównie poręczeń należytego wykonania umowy (55% wartości ogółu poręczeń) oraz poręczeń wadiów przetargowych (42%).
- Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. w Gdańsku (dalej: PRFPK) – 72,9 mln zł (w porównaniu z 2022 r. odnotowano symboliczny wzrost wartości – o 0,6 mln zł). Wśród udzielonych poręczeń dominujący udział mają poręczenia kredytów i pożyczek (63%), ale znaczny jest także udział poręczeń jako wadiów przetargowych (25%) oraz należytego wykonania umowy (12%). Struktura pozostała niemal niezmienną od 2022 r.

Warto zauważyć, że czołówka największych funduszy (pod względem wartości udzielonych poręczeń) w ostatnich kilku latach zmienia się tylko nieznacznie, zaś czołowa trójka zestawienia od roku 2021 w całości pozostaje bez zmian.

⁹ Jest to zapewne spowodowane zmianą metodyki prezentacji poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy (poręczenia faktycznie udzielone vs. limity poręczeniowe).

Także pod względem liczby udzielonych poręczeń zmiany wśród czołowych funduszy były na przestrzeni roku niewielkie. Na pierwszym miejscu nadal znajduje się FRiPWW (5 010 poręczeń, od 2022 r. wzrost o 719 – 17%), zaś na drugim – POLFUND (2 494 poręczenia, roczny wzrost o 23%). Próg jednego tysiąca udzielonych poręczeń w 2023 r. przekroczyły także cztery kolejne fundusze (o jeden więcej niż rok wcześniej): SFPK (1 999 poręczeń – wzrost o 16%), FPK Jelenia Góra – 1 625 poręczenia (roczny wzrost o 30%), fundusz Biłgorajskiej Agencji Rozwoju Regionalnego (dalej: BARR) – 1 551 poręczeń (wzrost aż o 41%) oraz ŚRFP (1 100 poręczeń, o 37% więcej niż w 2022 r.). W rankingu funduszy z największą liczbą udzielonych poręczeń, drugi rok z rzędu plasuje się FPK Jelenia Góra, zaś w zestawieniu funduszy z największą wartością udzielonych poręczeń podmiot ten znalazł się w czołówce po raz pierwszy. Spółka ta od kilku lat intensywnie rozwija swoją aktywność (obecnie dominują poręczenia wadiów przetargowych i należytego wykonania umowy – 97% ogólnej wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.), jest także większościowym udziałowcem w Funduszu Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. w Złotorzy¹⁰.

Tabela 4. Ranking wg wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.

Lp.	Fundusz	Wartość udzielonych poręczeń (w mln zł)
1	Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	338,5
2	POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	244,5
3	Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy sp. z o.o.	140,7
4	Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	99,1
5	Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Jeleniej Górze	94,3
6	Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	72,9

Tabela 5. Ranking wg liczby poręczeń udzielonych w 2023 r.

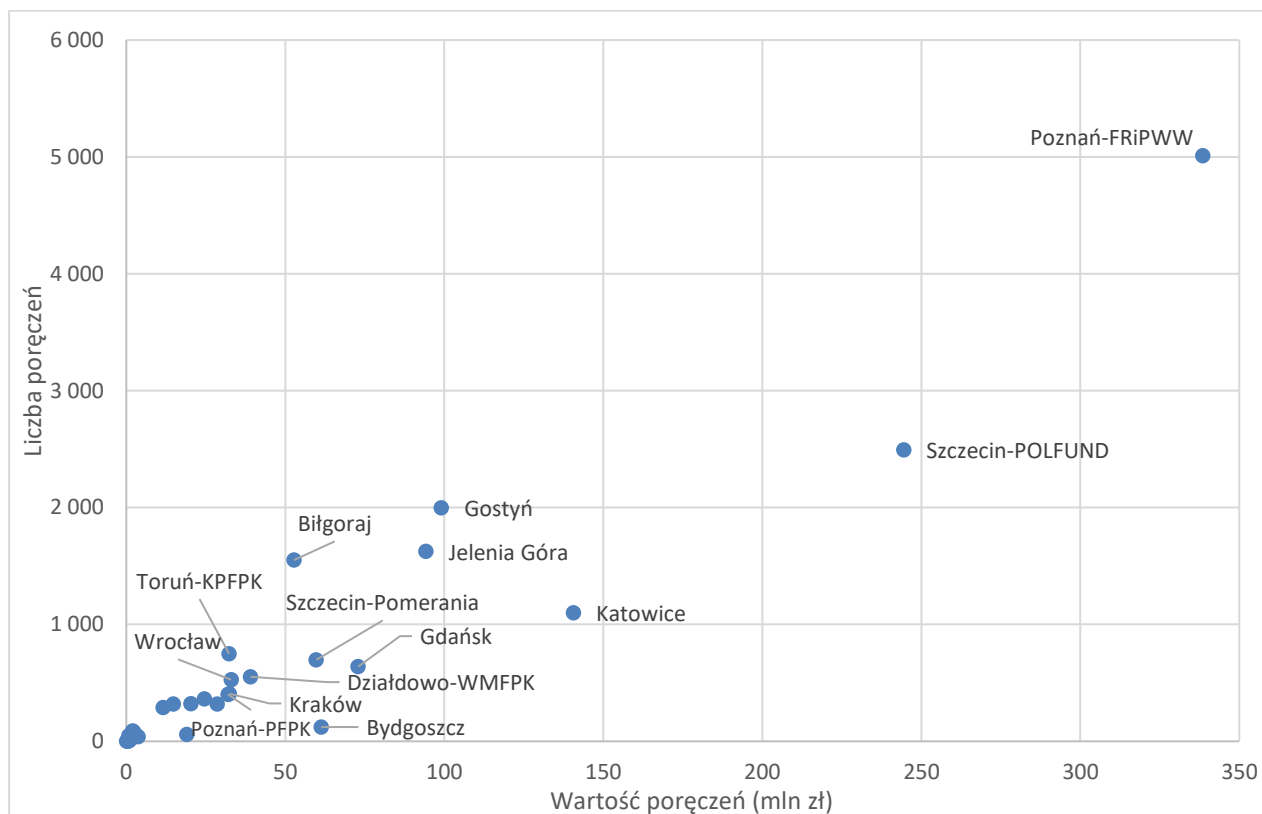
Lp.	Fundusz	Liczba udzielonych poręczeń
1	Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	5 010
2	POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	2 494
3	Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	1 999
4	Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Jeleniej Górze	1 625
5	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1 551
6	Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy sp. z o.o.	1 100

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Poniżej zostały przedstawione fundusze udzielające w 2023 r. największej liczby poręczeń oraz największej łącznej ich wartości. Ze względów prezentacyjnych na wykresie nie mogły zostać uwzględnione nazwy wszystkich funduszy.

¹⁰ Połączenie spółek, poprzez przejęcie spółki w Złotorzy przez spółkę w Jeleniej Górze jest zaplanowane na 2024 rok.

Wykres 11. Poręczenia udzielone w 2023 roku

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Wyraźnie odmiennie prezentuje się zestawienie funduszy o największym kapitale poręczeniowym (według stanu na koniec grudnia 2023 roku), aczkolwiek w porównaniu z poprzednim rokiem zaszyły w nim tylko niewielkie zmiany. Kapitałem w wysokości co najmniej 50 mln zł dysponowało pięć funduszy – zatem o trzy więcej niż w 2022 r. Po kilku latach udało się zatrzymać tendencję spadkową w tym zakresie. Największe środki służące zabezpieczeniu działalności poręczeniowej (od kilku już lat) znajdują się w posiadaniu POLFUND-u. Na koniec 2023 roku wyniosły one 94 mln zł, a więc od 2022 r. wzrosły o około dwa miliony złotych. Drugimi co do wielkości środkami dysponowała Agencja Rozwoju Metropolii Szczecińskiej Sp. z o.o. (dalej: ARMS), która w 2022 r. nie była w rankingu uwzględniania za względu na przejściowy brak aktywności poręczeniowej. Kolejne miejsce w zestawieniu zajęła SFPK (55,7 mln zł, od 2022 r. wzrost o 0,5 mln zł). Kapitałem w wysokości powyżej 50 mln na koniec roku wykazały się także 2 inne podmioty: FRiPWW (43 mln zł, wzrost o 6 mln zł na przestrzeni roku) oraz Warmińsko-Mazurski Fundusz „Poręczenia Kredytowe” sp. z o.o. (dalej: WMFPK) – 50,5 mln zł (wzrost o 0,6 mln zł).

Łącznie 8 funduszy dysponowało kapitałem poręczeniowym w wysokości powyżej 40 mln zł. Jest to liczba wyższa niż w 2022 r. i porównywalna z danymi dla lat 2020-2021. Można więc mówić o powstrzymaniu obserwowanego od lat zjawiska spadku wartości kapitałów (por. Wykres 1), przynajmniej w ujęciu nominalnym, tzn. nie uwzględniając podwyższonego wskaźnika inflacji w ostatnich latach.

Tabela 6. Fundusze o największym kapitale poręczeniowym – stan na 31.12.2023 r.

Lp.	Fundusz	Wielkość kapitału poręczeniowego (mln zł)
1	POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	94,3
2	Agencja Rozwoju Metropolii Szczecińskiej Sp. z o.o.	58,0
3	Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	55,7
4	Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	52,9
5	Warmińsko-Mazurski Fundusz "Poręczenia Kredytowe" Sp. z o.o.	50,5

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Zwraca także uwagę to, że spośród pięciu wykazanych powyżej funduszy większość (POLFUND, SFPK, FRiPWW) należała jednocześnie do grupy podmiotów o największej wartości (por. Tabela 4) oraz najwyższej liczbie udzielanych poręczeń (por. Tabela 5).

Kolejne zestawienie (Tabela 7) prezentuje nazwy sześciu funduszy o największej wartości poręczeń aktywnych, według stanu na koniec 2023 r. Lista jest w znacznej mierze zbieżna z listą funduszy udzielających w 2023 roku poręczeń o największej łącznej wartości (Tabela 4) oraz dysponujących najwyższymi kapitałami (Tabela 6).

Największą wartość zaangażowania kapitału poręczeniowego wykazał POLFUND, który na koniec 2023 roku odnotował 346 mln zł aktywnych poręczeń (o 20 mln zł więcej niż w 2022 r.). Kolejne miejsce zajął FRiPWW (308 mln zł, aż 93 mln zł więcej niż w 2022 r.). Kwoty zaangażowania przekraczające 100 mln zł osiągnęły także dwa inne podmioty: SFPK (134 mln zł, 0,6 mln zł więcej niż w 2022 r.) oraz PRFPK (127 mln zł, o 10 mln zł więcej niż rok wcześniej). Zestawienie sześciu czołowych funduszy (w których poziom zaangażowania przekroczył poziom 90 mln zł) uzupełnia "Fundusz Pomerania" sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie (wartość zaangażowania kapitału w wysokości 92 mln zł) oraz ŚRFP (90 mln zł).

Tabela 7. Fundusze o największej wartości zaangażowania kapitału poręczeniowego – stan na 31.12.2023 r.

Lp.	Fundusz	Wartość zaangażowania (w mln zł)	Lp.	Fundusz	Wskaźnik zaangażowania
1	POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	346,1	1	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	1528%
2	Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	308,1	2	Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. w Jeleniej Górze	784%
3	Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	134,3	3	Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	583%
4	Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	127,4	4	Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	472%
5	"Fundusz Pomerania" Sp. z o.o.	91,6	5	Lokalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. z siedzibą w Stalowej Woli	370%
6	Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy sp. z o.o.	90,4	6	POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	367%

Tabela 8. Fundusze o największym wskaźniku zaangażowania kapitału poręczeniowego* – stan na 31.12.2023 r.

* Iloraz wartości aktywnych poręczeń i wartości kapitału poręczeniowego funduszu na koniec 2023 r.

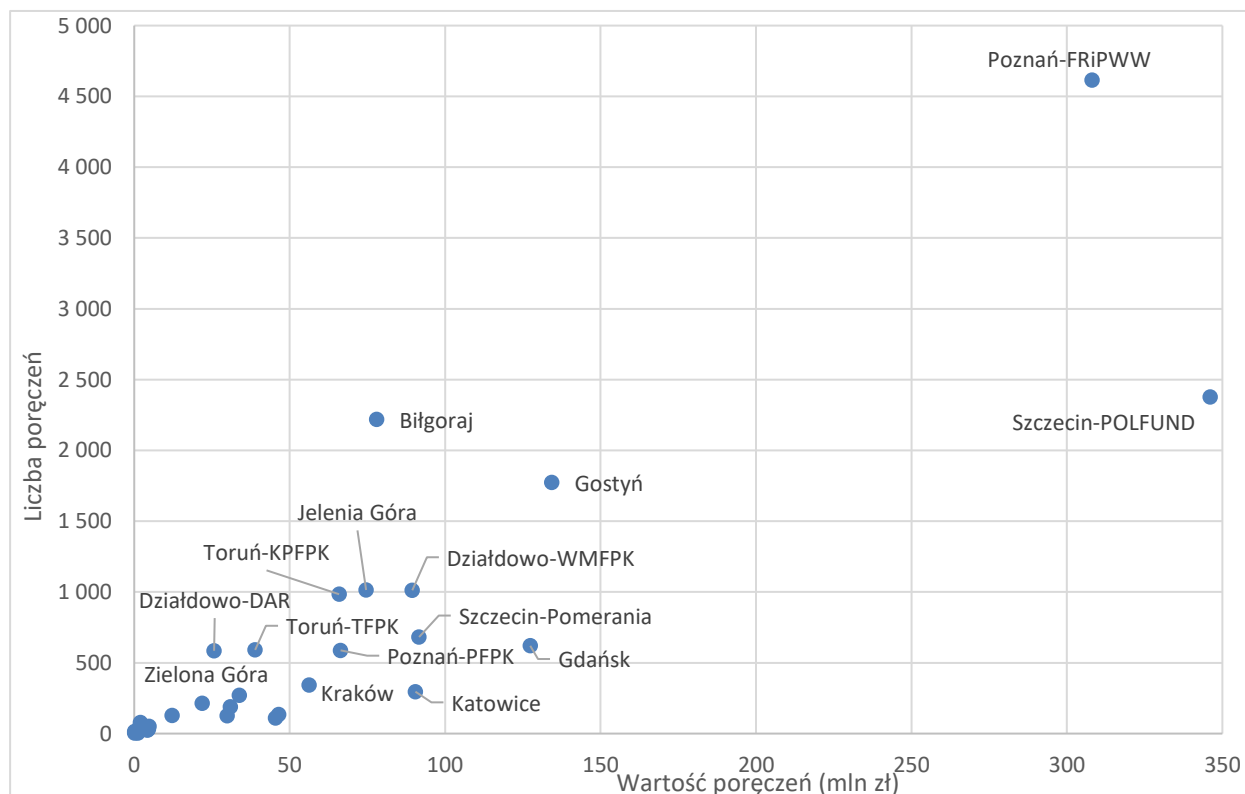
Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Wyraźnie inaczej prezentuje się wykaz sześciu funduszy o najwyższym wskaźniku zaangażowania kapitału poręczeniowego, liczonego jako iloraz wartości aktywnych poręczeń i wartości kapitału poręczeniowego funduszu, według stanu na koniec 2023 r. Zestawienie to obejmuje wszystkie fundusze, w których analizowanych wskaźnik osiągnął poziom 300%. Kolejny już rok zestawienie otwiera Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego, uzyskując wskaźnik wynoszący 1 528% (o 154 punkty procentowe niższy niż w 2022 r.). Tak wysoki wskaźnik jest rezultatem udzielania przez ten podmiot licznych poręczeń (głównie poręczeń należytego wykonania umowy oraz wadium przetargowych – łącznie stanowią one 93% ogólnej wartości udzielonych przez ten fundusz poręczeń), przy jednoczesnym dysponowaniu relatywnie niskim kapitałem (5,1 mln zł). Zestawienie uzupełnia pięć funduszy:

- FPK Jelenia Góra (wskaźnik 784%, spadek od 2022 r. o 10 p.p.),
- FRiPWW (583%, roczny wzrost o 127 p.p.),
- Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. (472%, wzrost aż o 186 p.p.),
- Lokalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. z siedzibą w Stalowej Woli (370%, roczny wzrost o 31 p.p.),
- POLFUND (367%, wzrost o 13 p.p.).

Kolejny wykres (Wykres 12) przedstawia fundusze, które na koniec 2023 roku wykazały się największą liczbą i wartością aktywnych poręczeń. Ze względów prezentacyjnych na wykresie uwzględniono nazwy tylko części funduszy.

Wykres 12. Zaangażowanie funduszy poręczeniowych (poręczenia aktywne) – stan na koniec 2023 roku

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

4. Zmiana aktywności funduszy poręczeniowych w latach 2022-2023

Analizę w niniejszym rozdziale przeprowadzono w podziale na klasy aktywności danego funduszu, mierzone wartością poręczeń udzielonych w 2022 roku (traktowanym jako rok bazowy) w pięciu przedziałach: do 2 mln zł, 2 mln – 10 mln zł, 10 mln – 20 mln zł, 20 mln – 50 mln zł, powyżej 50 mln zł. Wyliczenia zostały wykonane dla 33 podmiotów, które w roku 2022 lub 2023 udzieliły co najmniej jednego poręczenia.

Dodatkowo, zbadano zmianę aktywności funduszy w zależności od udziału, w strukturze udzielonych w 2023 r. poręczeń: poręczeń wadialnych, poręczeń należytego wykonania umowy oraz poręczeń finansowania dłużnego (kredytów i pożyczek). Te trzy grupy poręczeń mają obecnie największe znaczenie i są udzielane przez zdecydowaną większość funduszy.

W badanej grupie funduszy odnotowano w 2023 roku (w porównaniu z rokiem 2022) wyraźny wzrost liczby udzielonych poręczeń (tj. o 18%), a jednocześnie spadek ich wartości (o 26%). Analiza danych indywidualnych podmiotów wskazuje, że zwiększenie liczby poręczeń odnotowano w 61% funduszy (w 20 jednostkach), zaś zwiększenie wartości w 55% (w 18 jednostkach). Tendencja wzrostowa w większości funduszy jest zjawiskiem bardzo pozytywnym.

Wzrost wartości udzielonych poręczeń w 5 funduszach wyniósł więcej niż 10 mln zł (maksymalnie o 57 mln zł), w kolejnych 7 podmiotach wzrost był kilkumilionowy, zaś w 6 funduszach nie przekroczył kwoty jednego miliona złotych. Spadek wartości udzielonych poręczeń miał miejsce w 13 funduszach. Zazwyczaj był on relatywnie niewielki: poniżej 1 mln zł – w 6 podmiotach lub w wysokości kilku milionów złotych – w 7 jednostkach. Tylko w 2 przypadkach przekroczył poziom 10 mln zł, przy czym w jednym z nich był to spadek bardzo znaczący, wynoszący aż 655 mln zł. Prawdopodobnie w minionych latach część funduszy omyłkowo mogła wliczać do kategorii poręczeń udzielonych limity poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy. Skorygowanie tych wartości dla danych za rok 2023 sugeruje więc wystąpienie (w rzeczywistości prawdopodobnie nie mającego miejsca) spadku wartości udzielanych poręczeń.

Wzrost liczby dotyczył wszystkich pięciu wyróżnionych przedziałów aktywności funduszy. Wzrost ten był szczególnie widoczny w grupie podmiotów, które w 2022 roku udzieliły poręczeń w przedziale wartości od 2 mln do 10 mln zł. Do tej kategorii zaliczają się tylko 3 podmioty, natomiast wszystkie one w latach 2022-2023 zwiększyły liczbę poręczeń, jako grupa aż o 87%. W pozostałych przedziałach aktywności, wzrosty liczby poręczeń były wyraźnie niższe (4%-21%).

Wzrost wartości poręczeń wystąpił tylko w grupach funduszy o aktywności w 2022 r. najmniejszej (udzielone poręczenia wartości do 2 mln zł) i małej (poręczenia 2-10 mln zł). W tym drugim przypadku wzrost w roku 2023 wyniósł aż 385%. Zwraca uwagę, że kolejny już rok największe wzrosty wartości udzielonych poręczeń dotyczą właśnie tych dwóch klas wielkości funduszy. Nawet biorąc poprawkę na fakt, że w przypadku niewielkich aktywności łatwo o ich (procentowo) wyraźny wzrost (tzw. efekt niskiej bazy), to można mówić o znacznej poprawie aktywności tych podmiotów. W grupach poręczeń o rocznej aktywności powyżej 10 mln zł dominowały spadki, przy czym bardzo wyraźny spadek dotyczył tylko kategorii funduszy bardzo dużych (wartość poręczeń powyżej 50 mln zł rocznie)¹¹.

¹¹ Spadek dotyczył przede jednego funduszu, fakt ten może mieć związek z przytaczanym już zjawiskiem wliczania w ubiegłych latach limitów poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy do kategorii poręczeń faktycznie udzielonych.

Tabela 9. Zmiana liczby i wartości poręczeń w latach 2022-2023 – według przedziałów wartości poręczeń udzielonych w 2022 roku

Klasy wielkości funduszy - według wartości poręczeń udzielonych w 2022 r.	Liczba FPK	Liczba udzielonych poręczeń			Wartość udzielonych poręczeń			% FPK, które zwiększyły liczbę udzielanych poręczeń	% FPK, które zwiększyły wartość udzielanych poręczeń
		2022 r.	2023 r.	zmiana 2023 r. do 2022 r. (%)	2022 r. (mln zł)	2023 r. (mln zł)	zmiana 2023 r. do 2022 r. (%)		
Najmniejsze (do 2 mln zł)	11	151	182	+21%	6,0	7,5	+25%	36%	55%
Małe (pow. 2 mln do 10 mln zł)	3	282	527	+87%	18,5	89,5	+385%	100%	67%
Średniej wielkości (pow. 10 mln do 20 mln zł)	4	730	759	+4%	58,2	53,0	-9%	50%	75%
Duże (pow. 20 mln do 50 mln zł)	8	4 352	4 824	+11%	279,4	264,9	-5%	63%	38%
Bardzo duże (powyżej 50 mln zł)	7	11 290	13 564	+20%	1 617,8	1 049,6	-35%	86%	57%
Suma	33	16 805	19 856	+18%	1 979,8	1 464,6	-26%	61%	55%

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2022 i 2023.

Prezentowane dane pozwalają mieć nadzieję, że fundusze najmniejsze i małe, które w minionych latach były najbardziej wystawione na ryzyko spadku liczby oraz wartości udzielonych poręczeń będą odnotowywać zwiększenie aktywności. Taka teza jest tym bardziej prawdopodobna, że to głównie w tej grupie podmiotów od lat występują przypadki rezygnacji z prowadzenia działalności poręczeniowej oraz wykazywania braku aktywności poręczeniowej, wynikającej z braku popytu ze strony przedsiębiorców (a ostatecznie – także i przypadki likwidacji funduszy). Można zatem przypuszczać, że podmioty, które dotąd utrzymały działalność poręczeniową będą w stanie pomyślnie funkcjonować również w przyszłości.

Dokonano także dodatkowej analizy funduszy, w podziale na grupy podmiotów o zróżnicowanym udziale poręczeń finansowania dłużnego oraz poręczeń wadialnych i należytego wykonania umowy. Daje to możliwość do pewnego stopnia zweryfikowania, czy fundusze koncentrujące swoją działalność na jednym rodzaju poręczeń osiągały wyraźnie inną zmianę skali działalności niż podmioty udzielające poręczeń innego typu.

Pierwsze zestawienie prezentuje zmianę aktywności funduszy w zależności od udziału (w ogóle poręczeń udzielonych w 2023) poręczeń wadialnych. Wyróżniono 4 grupy:

- fundusze, które w 2022 r. nie udzieliły ani jednego poręczenia wadialnego – 7 podmiotów, o 1 mniej niż rok wcześniej¹²,
- fundusze, w których udział wartości poręczeń wadialnych (w ogólnej wartości poręczeń) był bardzo niski (poniżej 10%),

¹² Poręczeń jako wadów przetargowych oraz poręczeń jako zabezpieczenia należytego wykonania umowy w ramach prawa zamówień publicznych mogą udzielać te fundusze poręczeniowe, które otrzymały pomoc finansową z PARP, przeznaczoną na utworzenie lub powiększenie wyodrębnionego księgowo funduszu, z którego ten podmiot udziela poręczeń.

- fundusze, w których udział wartości poręczeń wadialnych był znaczny (10-50%),
- fundusze, w których udział wartości poręczeń wadialnych był dominujący (przekroczył 50% ogólnej wartości udzielonych poręczeń) – 6 podmiotów, tyle samo co w roku 2022.

W tak określonych grupach podmiotów analizowano jak zmieniła się liczba i wartość ogółu poręczeń udzielonych w 2023 roku (w stosunku do 2022 r.). Przedstawione dane wskazują, że w 2022 r. zarówno fundusze nie udzielające poręczeń wadialnych, jak i udzielające głównie takich poręczeń odnotowały wzrosty liczby udzielonych poręczeń. Także wartość poręczeń najbardziej zwiększyła się w podmiotach nie poręczających wadialnych oraz w funduszach o dominującym udziale poręczeń wadialnych. Ale już w podmiotach o znacznym, ale nie dominującym udziale poręczeń wadialnych odnotowano znaczny spadek ogólnej liczby wartości udzielonych poręczeń. Można więc wnioskować, że w 2023 r. brak poręczeń jako wadialnych przetargowych był czynnikiem sprzyjającym wzrostowi ogólnej wartości udzielonych poręczeń. Zastrzec należy jednak, że takich funduszy, nie poręczających wadialnych, jest relatywnie niewiele (7) i są to fundusze o niskiej aktywności poręczeniowej.

Tabela 10. Zmiana liczby i wartości poręczeń w latach 2022-2023 – w grupach funduszy według udziału poręczeń wadialnych w wartości poręczeń udzielonych w 2023 roku

Udział wadialnych w wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.	Liczba FPK	Liczba udzielonych poręczeń			Wartość udzielonych poręczeń			% FPK, które zwiększyły liczbę udzielonych poręczeń	% FPK, które zwiększyły wartość udzielonych poręczeń
		2022 r.	2023 r.	zmiana 2023 r. do 2022 r. (%)	2022 r. (mln zł)	2023 r. (mln zł)	zmiana 2023 r. do 2022 r. (%)		
Brak wadialnych (0%)	7	216	302	+40%	36,7	84,4	+130%	43%	43%
Niski (pow. 0 do 10%)	1	447	318	-29%	23,4	14,8	-37%	0%	0%
Znaczny (pow. 10 do 50%)	17	13 946	16 501	+18%	1 714,9	1 122,4	-35%	76%	59%
Dominujący (pow. 50%)	6	2 193	2 735	+25%	204,6	243,0	+19%	67%	83%
Suma	31	16 802	19 856	+18%	1 979,5	1 464,6	-26%	65%	58%

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2022 i 2023.

Analogiczną analizę przeprowadzono dla grup, do których zakwalifikowanie było uzależnione od udziału poręczeń kredytów i pożyczek w wartości ogółu udzielonych poręczeń. Okazuje się, że choć populacja 31 funduszy zmniejszyła wartość udzielanych poręczeń o 26%, to w dość licznej grupie 11 podmiotów w ogóle nie poręczających w 2023 r. finansowania dłużnego odnotowano znaczny wzrost wartości udzielonych poręczeń (o 45%). Także w grupie 7 funduszy udzielających głównie poręczeń kredytów i pożyczek ogólna wartość udzielonych poręczeń wzrosła, choć w znacznie mniejszym stopniu (o 10%). W tych dwóch grupach wzrost wartości poręczeń odnotowała większość podmiotów. Gorsze wyniki w zakresie aktywności odnotowały fundusze, w których poręczenia finansowania dłużnego występowały, ale miały one mniejszościowy charakter. W grupie tych funduszy częściej odnotowywano spadki liczby i wartości udzielanych poręczeń niż ich wzrosty. Spadek ogólnej wartości poręczeń odnotowały zarówno podmioty, w których udział kredytów i pożyczek (w wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.) był niski (tzn. poniżej 10%), jak i znaczny (10%-50%).

Tabela 11. Zmiana liczby i wartości poręczeń w latach 2022-2023 rokiem – w grupach funduszy według udziału poręczeń finansowania dłużnego w wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.

Udział kredytów i pożyczek w wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.	Liczba FPK	Liczba udzielonych poręczeń			Wartość udzielonych poręczeń			% FPK, które zwiększyły liczbę udzielanych poręczeń	% FPK, które zwiększyły wartość udzielanych poręczeń
		2022 r.	2023 r.	zmiana 2023 r. do 2022 r. (%)	2022 r. (mln zł)	2023 r. (mln zł)	zmiana 2023 r. do 2022 r. (%)		
Brak kredytów i pożyczek (0%)	11	3 661	4 900	+34%	258,9	374,7	+45%	55%	73%
Niski (pow. 0 do 10%)	4	5 204	6 070	+17%	1 048,9	407,1	-61%	75%	50%
Znaczny (pow. 10 do 50%)	9	4 662	4 983	+7%	311,6	285,0	-9%	67%	33%
Dominujący (pow. 50%)	7	3 275	3 903	+19%	360,1	397,8	+10%	71%	71%
Suma	31	16 802	19 856	+18%	1 979,5	1 464,6	-26%	65%	58%

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2022 i 2023.

Poręczenia należytego wykonania umowy od kilku lat mają dominujące znaczenie, zwłaszcza pod względem łącznej wartości zawieranych umów, dlatego przeanalizowano zmianę aktywności funduszy w grupach podmiotów o różnym udziale także tego rodzaju umów. Dane w Tabeli 12 wskazują, że podmioty o dominującym (powyżej 50%) udziale poręczeń należytego wykonania umowy (w łącznej wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.) osiągnęły (jako grupa licząca 9 podmiotów) wyraźny spadek aktywności (aż o 49% pod względem wartościowym). Jednocześnie, większość podmiotów należących do tej kategorii (6, czyli 67%) odnotowała w 2023 r. wzrost ogólnej wartości udzielonych poręczeń. Widać więc, że na wynikach tej grupy funduszy zaważyły spadki odnotowane przez pojedyncze jednostki.

Także fundusze nie udzielające w 2023 r. poręczeń należytego wykonania umowy (grupa 8 podmiotów) odnotowały roczny spadek wartości zawartych umów poręczeniowych (wszystkie typy poręczeń), choć jednocześnie większość spośród nich zwiększyła ogólną wartość poręczeń.

Tabela 12. Zmiana liczby i wartości poręczeń w latach 2022-2023 rokiem – w grupach funduszy według udziału poręczeń należytego wykonania umowy w wartości poręczeń udzielonych w 2023 r.

Udział poręczeń należytego wykonania umowy w wartości poręczeń w 2023 r.	Liczba FPK	Liczba udzielonych poręczeń			Wartość udzielonych poręczeń			% FPK, które zwiększyły liczbę udzielanych poręczeń	% FPK, które zwiększyły wartość udzielanych poręczeń
		2022 r.	2023 r.	zmiana 2023r. do 2022 r. (%)	2022 r. (mln zł)	2023 r. (mln zł)	zmiana 2023 r. do 2022 r. (%)		
Brak umów (0%)	8	533	527	-1%	43,5	35,9	-17%	38%	63%
Niski (pow. 0 do 10%)	3	3 264	4 121	+26%	357,9	418,1	+17%	100%	100%
Znaczny (pow. 10 do 50%)	11	5 997	6 522	+9%	452,2	437,9	-3%	64%	36%
Dominujący (pow. 50%)	9	7 008	8 686	+24%	1 125,9	572,6	-49%	78%	67%
Suma	31	16 802	19 856	+18%	1 979,5	1 464,6	-26%	65%	58%

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2022 i 2023.

Bardzo trudne jest podsumowanie danych zaprezentowanych w powyższych trzech tabelach (Tabele 10-12). Należy uznać, że nadal wszystkie trzy główne rodzaje poręczeń (poręczenia wadialne, poręczenia finansowania zwrotnego, poręczenia należytego wykonania umowy) są dla funduszy poręczeniowych bardzo ważne. Występuje znaczna liczba podmiotów, w których dominuje (stanowi ponad połowę ogółu wartości udzielonych w 2022 r. poręczeń) tylko jeden rodzaj poręczeń (odpowiednio: 6, 7, 9 funduszy), przy czym widać, że na przestrzeni roku zmniejszyła się liczba podmiotów z dominującą kategorią poręczeń finansowania zwrotnego, zaś zwiększyła się z dominującą pozycją poręczeń należytego wykonania umowy. W minionym roku wyraźny spadek wartości poręczeń odnotowały fundusze udzielające głównie poręczeń należytego wykonania umowy, podczas gdy wzrost miał miejsce w podmiotach koncentrujących się głównie na poręczeniach wadialnych oraz na poręczeniach kredytów i pożyczek. Jest to więc sytuacja odwrotna do opisywanej w ubiegłym roku (dla zmian odnotowanych w 2022 r. wobec roku 2021). Autorzy niniejszego opracowania zdają sobie sprawę, że za wzrost lub spadek aktywności danego funduszu odpowiada znacznie większa liczba czynników niż tylko rodzaj oferowanych produktów poręczeniowych. Na przedstawione wyniki (w poszczególnych kategoriach funduszy) silnie wpływają wyniki osiągnięte przez cztery fundusze największe pod względem wartości poręczeń udzielonych w 2023 r. (FRiPWW, POLFUND, ŚRFP, PRFPK¹³), a zwłaszcza przez największy spośród nich. Zmiany w aktywności poręczeniowej takich podmiotów (a nawet zmiany w zasadach kwalifikowania udzielonych limitów poręczeniowych do poręczeń udzielonych) istotnie wpływają na wnioski płynące z prezentowanych zestawień.

¹³ Rozwinięcia skrótów / pełne nazwy tych funduszy zostały podane w rozdziale 3.4.

5. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 roku

5.1 Struktura poręczeń według instytucji finansującej

Struktura poręczeń udzielanych w roku 2023 nieco różni się od obserwowanej w ostatnich kilku latach. Zatrzymana została wieloletnia tendencja obniżania się znaczenia poręczeń finansowania dłużnego. Przez wiele lat (do 2019 r.) wartościowo największą część udzielonych poręczeń stanowiły poręczenia kredytów bankowych (w 2019 r. ich udział wyniósł 53%), tymczasem w 2020 r. wskaźnik ten spadł do 30%, w roku 2021 r. do 26%, zaś w 2022 r. do 19%. W 2023 r. poręczenia na rzecz banków zwiększyły wartościowy udział do 25%. Analogicznie nieco zmniejszył się przez lata rosnący udział poręczeń wobec innych podmiotów – z 79% w 2022 r. do 72% w 2023. De facto jest to przede wszystkim związane ze spadkiem udziału poręczeń należytego wykonania umowy. Liczbowo jednak nadal rośnie udział poręczeń dla innych podmiotów – zaobserwowano w skali roku wzrost z 70% w 2019 r. do 83% w 2020 r., 85% w 2021 r., 90% w roku 2022 oraz do 92% w 2023 r. Udział liczby poręczeń na rzecz banków zmniejszył się z 8% do 7%.

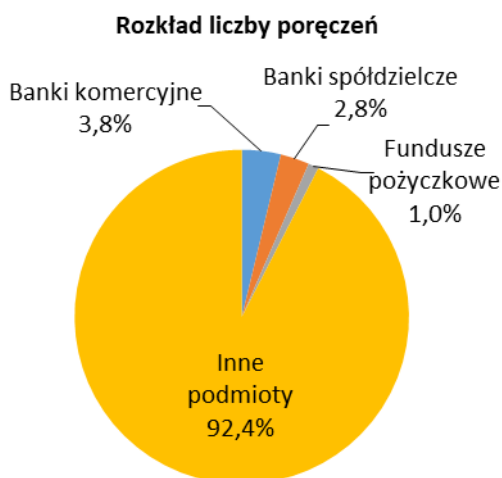
Tabela 13. Poręczenia udzielone w 2023 r. według rodzaju instytucji finansującej

Wyszczególnienie	Liczba poręczeń		Wartość		Średnia wartość poręczenia (w tys. zł)
	sztuk	struktura	mln zł	struktura	
Ogółem	19 856	100%	1 464,6	100%	74
w tym na rzecz:					
Banki	1 301	7%	365,4	25%	281
- w tym: banki komercyjne	747	4%	216,7	15%	290
- w tym: banki spółdzielcze	554	3%	148,8	10%	269
Fundusze pożyczkowe	202	1%	42,2	3%	209
Inne podmioty	18 353	92%	1 057,0	72%	58

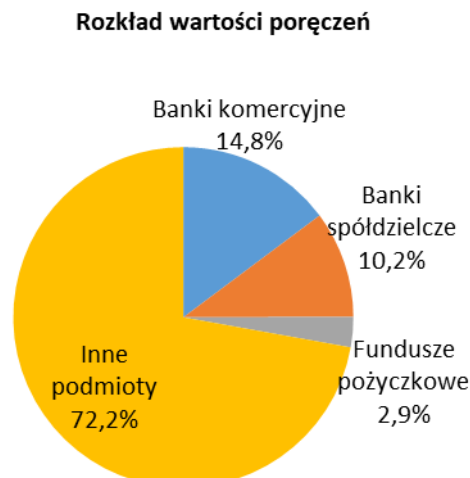
Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Spadek udziału poręczeń kredytów bankowych w ostatnich latach jest jednak bardzo znaczny i od kilku lat (od około 2020 r.) banki nie są już kluczowym odbiorcą poręczeń. Zachodzące w tym obszarze zmiany zostały bliżej zaprezentowane w rozdziale drugim (por. Wykres 5 i Wykres 6).

Wykres 13. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według typu instytucji finansującej (liczba)

Wykres 14. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według typu instytucji finansującej (wartość)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Od lat systematycznie zmniejsza się także udział poręczeń pożyczek pozabankowych. Co prawda w 2023 r. nieco zwiększył się ich udział w ogólnej wartości udzielonych poręczeń (do 3% – w 2022 było to 2%), jednak jeszcze w roku 2020 było to 5%. Pod względem liczby poręczeń udział pożyczek w 2023 r. uległ zmniejszeniu i wyniósł 1% – w roku 2022 r. wynosił on 2%, zaś w latach 2020-2021 było to 3%.

Poręczenia kredytów, tradycyjnie od lat, charakteryzują się najwyższą średnią wartością (281 tys. zł, od 2022 roku spadek o 2 tys. zł), przy średniej wartości dla ogółu udzielonych poręczeń wynoszącej 74 tys. zł (na przestrzeni roku spadek aż o 44 tys. zł). Nieco niższej wartości były poręczenia udzielane na rzecz funduszy pożyczkowych (średnio 209 tys. zł, rok wcześniej 152 tys. zł), a przede wszystkim „innych podmiotów” (58 tys. zł w 2022 r., 103 tys. zł w 2023 r.). Zmniejszenie średnich wartości udzielanych poręczeń dotyczyło zatem, choć w różnym stopniu, wszystkich wyszczególnionych grup.

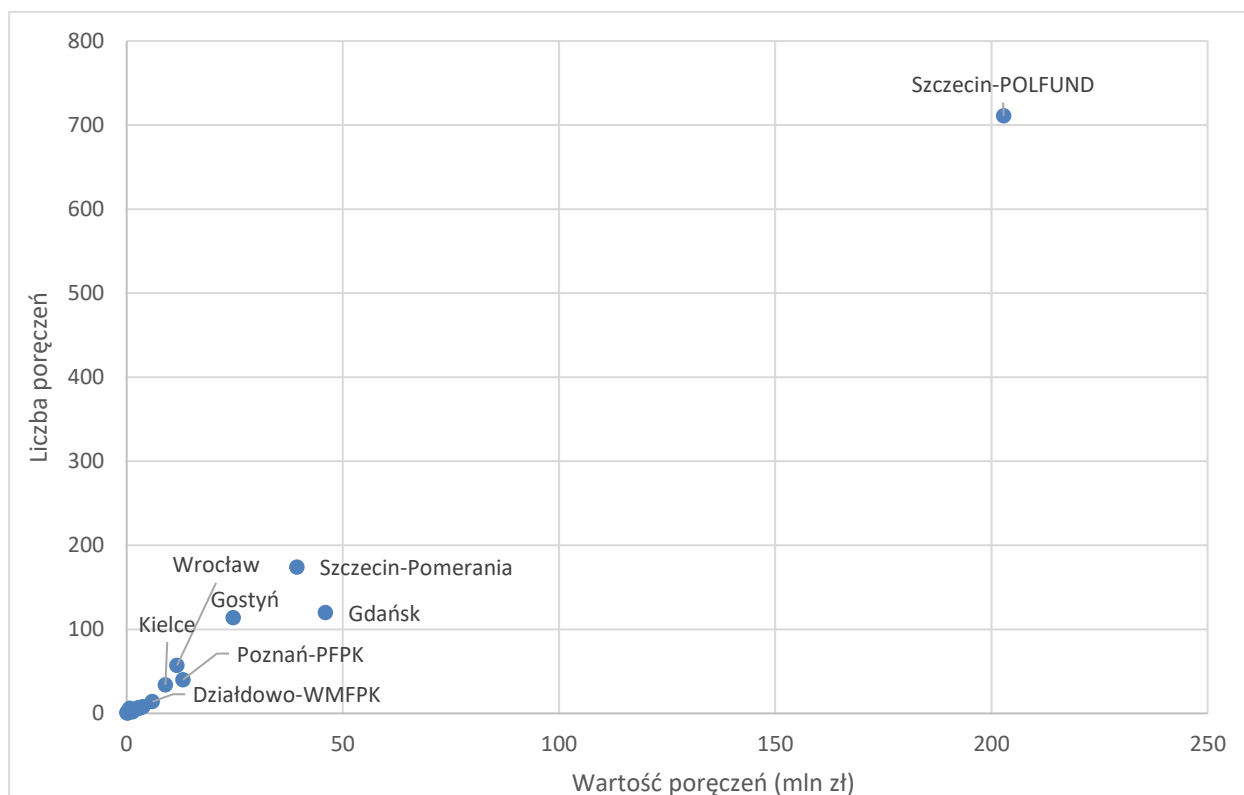
Beneficjentem większości poręczeń udzielonych na rzecz banków były banki komercyjne, na które przypadło 57% liczby (roczny spadek o 3 p.p.) oraz 59% wartości poręczeń kredytów bankowych (2 p.p. więcej niż w 2022 roku). Poręczenia na rzecz banków spółdzielczych w ostatnich latach charakteryzowały się nieco wyższą wartością niż poręczenia na rzecz banków komercyjnych (w 2022 r. było to odpowiednio: 302 tys. i 270 tys. zł), jednak w 2023 r. miała miejsce sytuacja odwrotna, tzn. średnia wartość poręczeń na rzecz banków komercyjnych (290 tys. zł) przewyższyła średnią wartość poręczenia udzielonego na rzecz banków spółdzielczych (269 tys. zł).

Poręczenia kredytów były w 2023 roku udzielane przez 19 spośród aktywnych 31 funduszy (w 2022 r. przez 18 podmiotów). Poręczeń na rzecz banków komercyjnych udzieliło 14 podmiotów, zaś na rzecz banków spółdzielczych – 15. Około co trzeci fundusz (10 podmiotów) udzielał poręczeń na rzecz obu grup banków.

Poniższy wykres (Wykres 15) pokazuje jak nieliczna jest grupa podmiotów udzielających znacznej liczby poręczeń na rzecz banków. Jest to przede wszystkim POLFUND (udzielił w 2023 r. przeszło 700 takich poręczeń) oraz trzy kolejne podmioty („Fundusz Pomerania” sp. z o.o., PRFPK, SFPK), z których każdy udzielił pomiędzy 100 a 200 takich poręczeń. Jednocześnie warto zauważyć, że

liczba funduszy, które w 2023 r. udzieliły ogółem co najmniej 100 poręczeń (niezależnie od rodzaju) była wyższa i wyniosła 19.

Wykres 15. Poręczenia udzielone w 2023 roku na rzecz banków

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

5.2 Struktura poręczeń według rodzaju poręczanego zobowiązania

Największą grupę poręczanych zobowiązań w 2023 r. stanowiły wadia przetargowe – 67% pod względem liczby umów (wzrost udziału od 2022 r. o 5 p.p.) oraz 38% pod względem wartości umów (roczny wzrost aż o 17 p.p.).

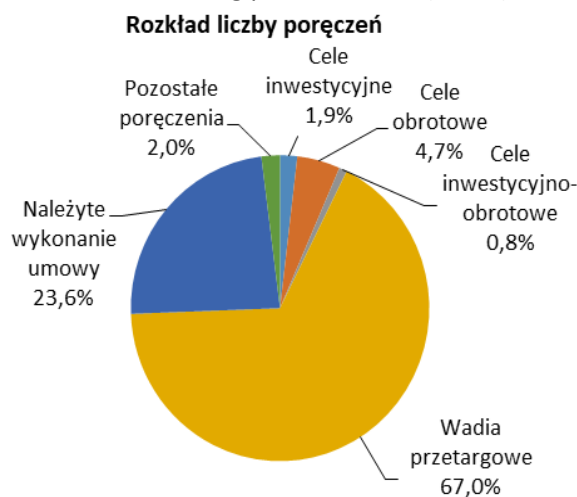
Drugą co do wielkości kategorię poręczeń stanowią poręczenia należytego wykonania umowy, na które w 2023 r. przypadło 24% liczby oraz 32% wartości umów. Można więc w tym przypadku mówić o wyraźnym zmniejszeniu wartościowego udziału tych umów, w porównaniu z rokiem 2022 (55%). Jest to jednak nadal poziom wyższy niż w roku 2021, kiedy to udział tych poręczeń w łącznej liczbie umów wyniósł 18%, zaś w wartości 23%.

Poręczenia wadialne i poręczenia należytego wykonania umowy były udzielane przez fundusze zarówno jako limity poręczeń, jak i jako indywidualne umowy (tzn. nie w ramach limitu). W niniejszym opracowaniu podając wartości obu rodzajów poręczeń (wadialnych i należytego wykonania umowy) bierzemy pod uwagę wyłącznie kwoty pojedynczych (indywidualnych) umów oraz wykorzystanych limitów. Jest to o tyle istotne, że kwoty poręczeń faktycznie udzielonych są wyraźnie niższe od kwot poręczeń powiększonych o niewykorzystane limity. Wartość poręczeń wadialnych w 2023 r. wyniosła 550 mln zł, zaś uwzględniając dodatkowo niewykorzystane limity było to aż 994 mln zł. W przypadku poręczeń należytego wykonania umowy różnica także była znaczna, gdyż kwoty te wyniosły odpowiednio: 464 mln i 781 mln zł. Warto przy tym zaznaczyć, że rozróżnienie na obie formy udzielania

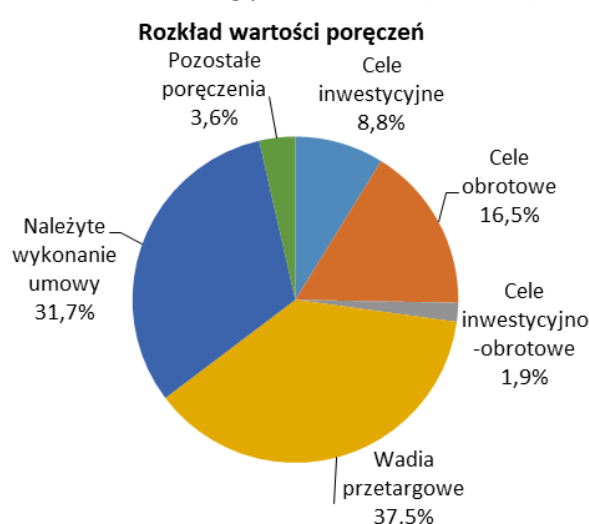
takich poręczeń wprowadzamy po raz pierwszy, stąd też dane za 2023 rok mogą nie być do końca porównywalne z danymi za wcześniejsze lata.

Wyraźnie niższą (i co do zasady od lat malejącą) część poręczeń stanowią poręczenia finansowania dłużnego. Na poręczenia finansowania dłużnego o charakterze obrotowym w 2023 roku przypadło 16% ogólnej wartości poręczeń udzielonych przez fundusze, a więc wyraźnie więcej niż w roku 2022 (12%), a jednocześnie tyle samo co w roku 2021 oraz mniej niż w roku 2020 (20%). Udział liczby tych umów (5%) od 2022 r. nie uległ zmianie. Udział poręczeń finansowania o charakterze inwestycyjnym na przestrzeni roku nie uległ wyraźnej zmianie i w 2023 r. poręczenia takie stanowiły (wśród ogółu udzielonych poręczeń) 2% pod względem liczby oraz 9% pod względem wartości. W 2022 r. wysokości tych udziałów wynosiły odpowiednio 2% i 7%. Jest to jednak mniej niż w jeszcze wcześniejszym okresie – w 2021 roku było to, odpowiednio 5% i 11%, zaś w 2020 r. 6% i 14%.

Wykres 16. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według przeznaczenia (liczba)

Wykres 17. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według przeznaczenia (wartość)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Poza wymienionymi powyżej, czterema głównymi typami poręczeń, można wskazać jeszcze kilka innych, natomiast (podobnie jak w roku 2022) żaden z nich nie osiągnął udziału 3% w łącznej liczbie lub łącznej wartości poręczeń udzielonych w 2023 r. Były to m.in. poręczenia:

- finansowania dłużnego o charakterze mieszanym – inwestycyjno-obrotowym (stanowiły 0,8% liczby oraz 1,9% wartości wszystkich udzielonych poręczeń),
- dla udzielanych dotacji (1,3% liczby i 0,4% wartości poręczeń),
- zwrotu zaliczki (0,4% liczby i 2,1% wartości poręczeń),
- poręczenia leasingu i gwarancji bankowych (w obu przypadkach ich udział w łącznej liczbie, bądź wartości udzielonych poręczeń nie przekroczył 1%).

Tabela 14. Poręczenia udzielone w 2023 r. według przeznaczenia

Przeznaczenie finansowania	Liczba	Wartość (w tys. zł)	Średnia wartość (w tys. zł)
Kredyty inwestycyjne	195	92 724	476
Pożyczki inwestycyjne	173	36 524	211
Kredyty obrotowe	887	234 384	264
Pożyczki obrotowe	40	6 959	174

Przeznaczenie finansowania	Liczba	Wartość (w tys. zł)	Średnia wartość (w tys. zł)
Kredyty inwestycyjno-obrotowe	165	25 767	156
Pożyczki inwestycyjno-obrotowe	3	1 598	533
Poręczanie wadów przetargowych	13 312	549 783	41
Leasing	13	4 869	375
Poręczenia należytego wykonania umowy, w tym: rękojmi i gwarancji (poza umowami dotacji)	4 684	464 467	99
Dotacje (zabezpieczenie zwrotu)	263	6 275	24
Poręczenia zwrotu zaliczki	80	31 124	389
Gwarancje bankowe	41	10 131	247
Suma	19 856	1 464 604	74

Źródło: Obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

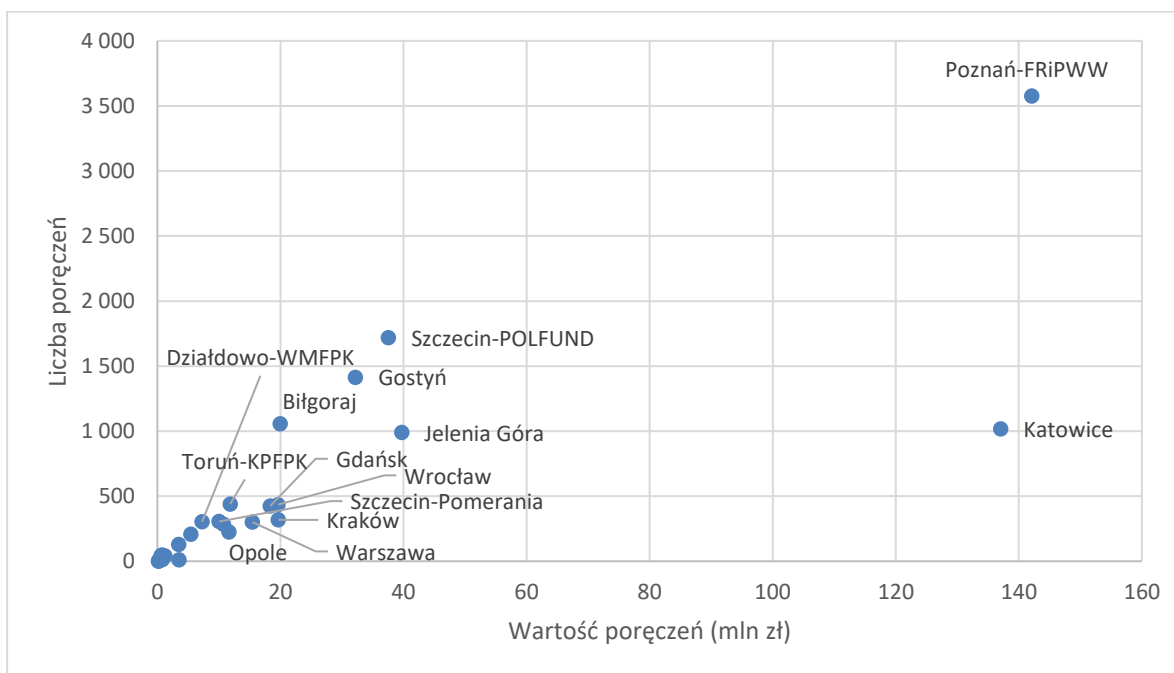
Struktura poręczeń w roku 2023 uległa zatem (w porównaniu z rokiem poprzednim) pewnym zmianom. Ponownie dominujące znaczenie (zarówno pod względem liczbowym, jak i wartościowym) ma instrument poręczenia jako wadium przetargowego (w 2022 r. pod względem wartości umów największy udział miały poręczenia należytego wykonania umowy). W odróżnieniu od wcześniejszych lat, w 2023 r. nie nastąpiło zmniejszenie roli funduszy jako podmiotów zabezpieczających finansowanie dłużne.

Analizując średnie wartości poszczególnych, najczęściej występujących umów poręczeniowych widać, że największymi kwotami charakteryzowały się poręczenia kredytów inwestycyjnych – średnio 476 tys. zł (od 2022 roku spadek o 82 tys. zł). Średnie kwoty powyżej 200 tys. zł wystąpiły także w przypadku poręczeń kredytów obrotowych (264 tys. zł) oraz pożyczek inwestycyjnych (211 tys. zł). Także wysokie były średnie wartości typów poręczeń występujących wyraźnie rzadziej, m.in. poręczeń zwrotu zaliczki (389 tys.), leasingu (375 tys. zł) oraz gwarancji bankowych (247 tys. zł).

Wyraźnie niższe były wartości najczęściej udzielanych w 2023 r. poręczeń: należytego wykonania umowy (99 tys. zł, w 2022 r. 258 tys. zł) oraz wadium (tylko 41 tys. zł – w 2022 r. 39 tys. zł).

Poniżej przedstawiamy aktywność poszczególnych funduszy poręczeniowych w zakresie udzielania poręczeń jako wadów przetargowych – tego typu umowy w 2023 roku odnotowało 25 funduszy (w 2022 r. – 23, zaś w 2021 r. – 22). Ze względów technicznych nie zaprezentowano nazw funduszy udzielających najmniejszej liczby tego rodzaju poręczeń.

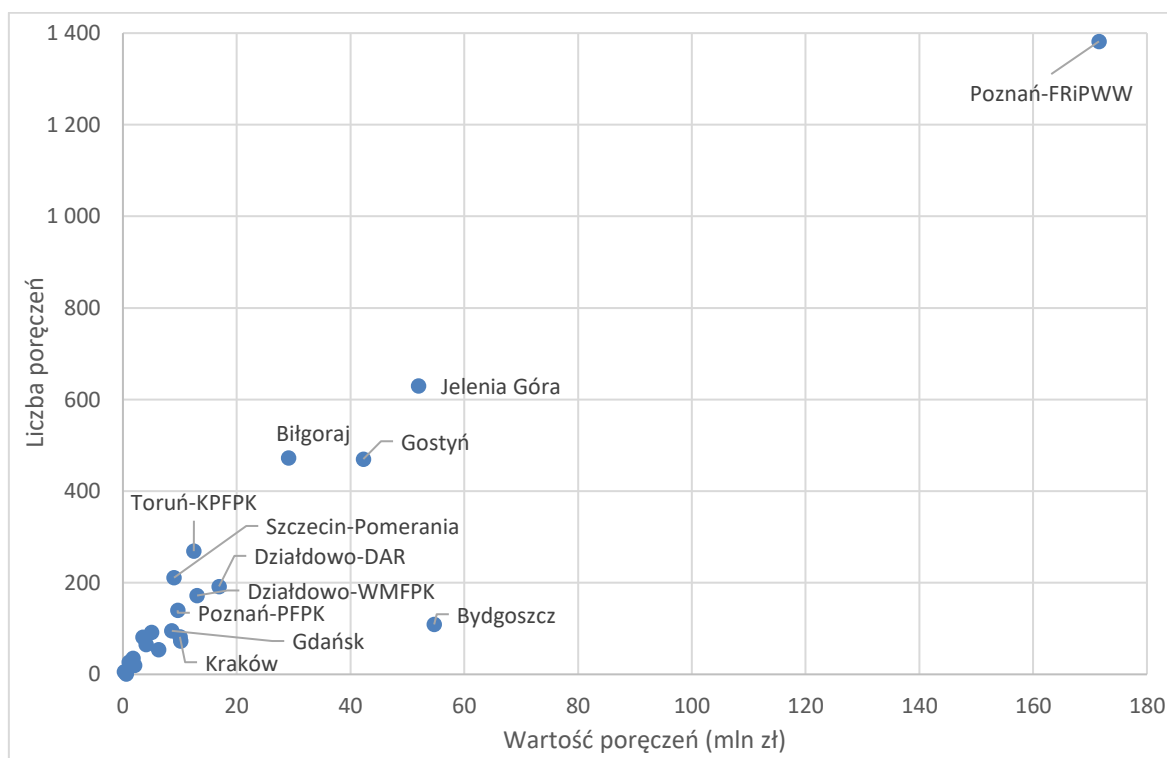
Wykres 18. Poręczenia wadiów przetargowych udzielone w 2023 roku

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Analogiczne zestawienie przedstawia aktywność funduszy poręczeniowych w zakresie udzielania poręczeń należytego wykonania umowy – tego typu umowy w 2023 roku odnotowały 23 fundusze, a więc 74% aktywnych jednostek. W 2022 r. było ich 22, w 2021 r. – 16, zaś w 2020 r. 11 podmiotów, można więc mówić o kilkuletnim trendzie wzrostowym popularności tego produktu.

Wykres 19. Poręczenia należytego wykonania umowy udzielone w 2023 roku

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Zgromadzone dane pozwoliły określić, jaki odsetek wartości poręczeń udzielonych przez każdy fundusz stanowiły 3 główne grupy poręczeń: poręczenia finansowania dłużnego (kredytów i pożyczek), wadów przetargowych oraz poręczeń należytego wykonania umowy. Przedstawione w Tabeli 15 dane pokazują, że zarówno w grupie funduszy najmniej, jak i najbardziej aktywnych (tzn. udzielających poręczeń na łączną kwotę relatywnie niską / bardzo wysoką), można wskazać podmioty koncentrujące się na każdym spośród wymienionych rodzajów poręczeń. Zdaje się to potwierdzać, że na aktywność funduszy znaczny wpływ mają czynniki inne niż zakres oferty.

Tabela 15. Udział w ogólnej wartości poręczeń udzielonych w 2023 r. poręczeń: wadów przetargowych, umów należytego wykonania umowy, kredytów i pożyczek oraz innych

Lp.	Fundusz (miasto/skrót)	Wadza przetargowe	Należyte wykonanie umowy	Kredyty i pożyczki	Inne
1	Białystok	22%	55%	23%	0%
2	Biłgoraj	38%	55%	0%	7%
3	Bydgoszcz	6%	89%	0%	5%
4	Działdowo-DAR	17%	83%	0%	0%
5	Działdowo-WMFPK	19%	33%	48%	0%
6	Dzierżoń	26%	45%	30%	0%
7	Gdańsk	25%	12%	63%	0%
8	Gostyń	32%	43%	25%	0%
9	Jarocin	0%	0%	0%	100%
10	Jelenia Góra	42%	55%	0%	3%
11	Katowice	97%	2%	0%	0%
12	Kielce	0%	0%	100%	0%
13	Kraków	61%	31%	9%	0%
14	Łódź	0%	0%	0%	100%
15	Opole	93%	0%	7%	0%
16	Poznań-FRiPWW	42%	51%	1%	6%
17	Poznań-PFPK	17%	30%	41%	12%
18	Stalowa Wola	0%	0%	0%	100%
19	Starachowice	46%	54%	0%	0%
20	Stargard	100%	0%	0%	0%
21	Strzelin	0%	0%	100%	0%
22	Szczecin-ARMS	23%	0%	77%	0%
23	Szczecin-POLFUND	15%	2%	83%	0%
24	Szczecin-Pomerania	17%	15%	66%	2%
25	Tarnów	28%	72%	0%	0%
26	Toruń-KPFPK	37%	39%	25%	0%
27	Toruń-TFPK	9%	34%	41%	16%
28	Warszawa	63%	26%	9%	3%
29	Wrocław	59%	5%	35%	0%
30	Zielona Góra	41%	35%	21%	3%
31	Złotoryja	0%	100%	0%	0%
Suma - 31 funduszy		38%	32%	28%	3%

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

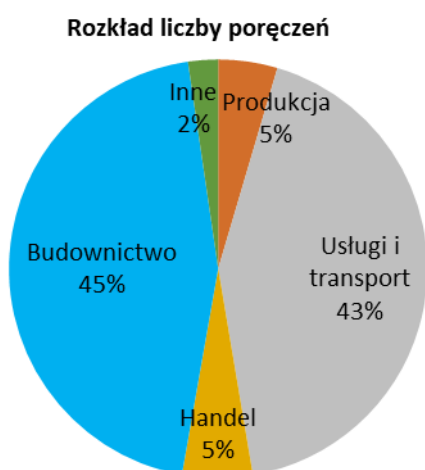
5.3 Struktura poręczeń według sektora działania poręczeniobiorcy

Największą część przedsiębiorstw korzystających w 2023 roku z poręczeń stanowiły firmy budowlane – odpowiadają one za 45% liczby umów oraz 41% ich wartości. Jest to zatem zdecydowany wzrost w porównaniu z rokiem 2022 (kiedy to udział poręczeń na rzecz tego sektora wynosił odpowiednio: 35% i 22%) oraz z rokiem 2021 (odpowiednio: 30% oraz 21%).

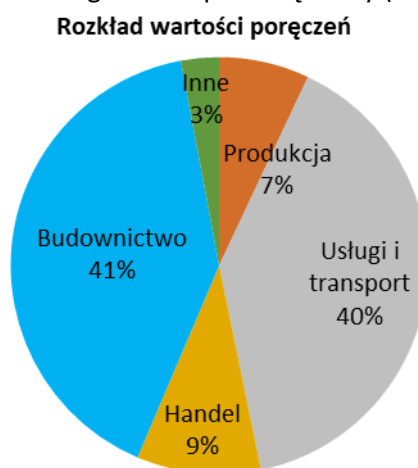
Niewiele mniejszy odsetek firm działał w sektorze usług i transportu – na te firmy przypadło 43% liczby oraz 40% wartości poręczeń. Można więc mówić o bardzo znacznym spadku poręczeń na rzecz firm usługowych i transportowych (w minionych latach to te podmioty stanowiły większość poręczeniobiorców), gdyż w roku 2022 na te kategorie przypadło 51% liczby oraz 60% wartości poręczeń, zaś w 2021 roku odpowiednio 55% oraz 59%.

Wyraźnie mniej poręczeń przypadło na firmy produkcyjne i handlowe i stan ten praktycznie nie uległ zmianie od 2022 r. Firmy handlowe w 2023 r., podobnie jak w 2022 r., miały udział 5% w liczbie i 9% w wartości poręczeń. Podobnie małą część odbiorców poręczeń stanowiły przedsiębiorstwa produkcyjne: w 2023 roku miały udział 5% w liczbie i 7% w wartości umów, podczas gdy rok wcześniej było to odpowiednio: 5% i 6%.

Wykres 20. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według sektora przedsiębiorcy (liczba)

Wykres 21. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według sektora przedsiębiorcy (wartość)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Wśród ogółu niefinansowych przedsiębiorstw sektora MŚP w Polsce na koniec 2022 roku¹⁴ firmy prowadzące (jako dominujący typ działalności) działalność usługową i transportową stanowiły 56%, handlową – 20%, budowlaną – 15%, zaś przemysłową – 9% (wartości te od lat ulegają tylko nieznacznym zmianom). Porównując te odsetki z danymi prezentowanymi na wykresie 20 można zatem wnioskować, że wśród klientów funduszy poręczeniowych udział firm budowlanych jest trzykrotnie wyższy niż w całej populacji MŚP w Polsce. Znacznie niższy (aż czterokrotnie) jest udział firm handlowych, zaś nieco niższy udział firm usługowo-transportowych oraz przemysłowych.

Poręczenia o najwyższej wartości były udzielane przedsiębiorcom prowadzącym działalność handlową – średnia wartość to 131 tys. zł, a więc znacznie niższa niż w 2022 r. (197 tys. zł). Poręczenia dla firm produkcyjnych charakteryzowały się średnią wartością 113 tys. zł, co oznacza także spadek w porównaniu z rokiem 2022 (148 tys. zł).

¹⁴ Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2022 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023.

Podmioty działające w sferze usług i transportu korzystały z poręczeń o średniej wartości 69 tys. (w roku 2022 – 140 tys. zł), zaś firmy budowlane z umów o bardzo zbliżonej średniej wartości, tj. 67 tys. zł (w 2022 r. było to 74 tys. zł). Biorąc pod uwagę, że średnia wartość poręczenia udzielonego w 2023 r. wyniosła 74 tys. zł, widać, że tylko w tych dwóch sektorach średnia wartość poręczenia nie osiągnie tego poziomu.

Przedsiębiorstwa niezakwalifikowane do żadnej z głównych branż uzyskiwały poręczenia o średniej wartości 94 tys. zł (rok wcześniej była to kwota 78 tys. zł).

5.4 Struktura poręczeń według wartości

Dwie trzecie (68%) ogólnej liczby udzielonych poręczeń opiewało na relatywnie bardzo niskie kwoty, to jest nieprzekraczające 50 tys. zł, przy czym średnia wartość tych poręczeń to 20 tys. zł, co oznacza, że wartość znacznej liczby poręczeń nie przekroczyła średniej wartości. Udział tej grupy poręczeń od 2022 roku zmienił się nieznacznie – nastąpił wzrost o jeden punkt procentowy. Poręczenia o tylko nieco wyższej wartości (od 50 tys. do 100 tys. zł) stanowią 15% wszystkich umów poręczenia (w 2022 r. – 13%), zaś poręczenia w przedziale wartości 100 tys. - 250 tys. – 10% (w 2022 r. – 19%). Zatem, na przestrzeni roku udział tych trzech grup (poręczeń o najniższej wartości) nie zmienił się istotnie.

Analogicznie, udział poręczeń o wartości co najmniej ćwierć miliona złotych w 2023 uległ zmniejszeniu – tylko 6% poręczeń przekroczyło ten próg (w 2022 r. było to 11%). Przy czym 4,2% stanowiły poręczenia w przedziale 250 tys. – 500 tys. zł, 1,9% w przedziale 500 tys. - 1 mln zł, zaś tylko 0,3% powyżej kwoty jednego miliona złotych (w 2022 było to 3,5%). Najbardziej jest więc widoczny znaczny spadek odsetka udzielanych poręczeń o najwyższej wartości, czyli powyżej 1 mln zł. Jeszcze wyraźniej widać ten spadek w liczbie takich poręczeń: do poziomu 65 w 2022 r, podczas gdy w latach wcześniejszych widoczna była wyraźna tendencja wzrostowa w tym zakresie: z 393 w 2020 r. do 448 w 2021 r. i 595 w 2022 r. Tego rodzaju poręczenia w 2023 roku były udzielane (tak jak rok wcześniej) przez osiem funduszy poręczeniowych.

Tabela 16. Poręczenia udzielone w 2023 r. według wartości poręczenia

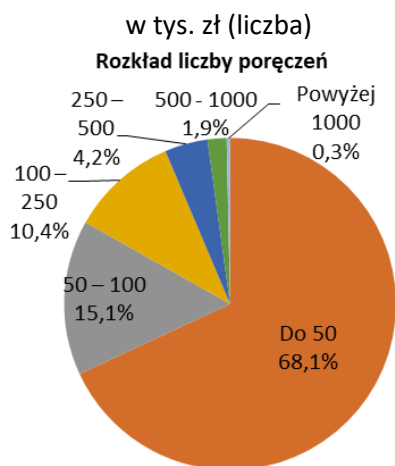
Przedział wartości poręczeń (w tys. zł)	Łączna wartość (w mln zł)	Liczba	Średnia wartość (w tys. zł)
Do 50	273,3	13 515	20
50 – 100	198,0	3 002	66
100 – 250	306,3	2 073	148
250 – 500	293,8	832	353
500 - 1000	271,2	369	735
Powyżej 1000	122,0	65	1 876
Suma	1 465	19 856	74

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

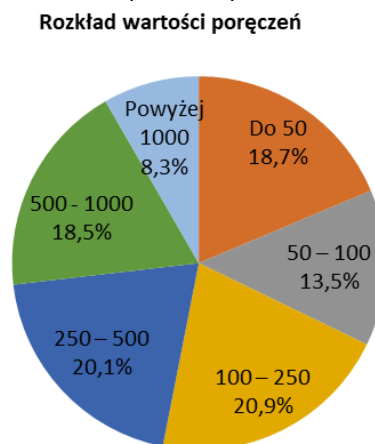
Poręczenia o najwyższej wartości (ponad milion złotych), choć stanowią tylko 0,3% ogólnej liczby poręczeń udzielonych w 2023 roku, to jednocześnie przypada na nie 8% ogólnej wartości udzielonych poręczeń. Największy udział (około 19%-21%) dotyczy poręczeń w 4 przedziałach wartości: do 50 tys. zł (19%), od 100 tys. do 250 tys. zł (21%), 250 tys. – 500 tys. zł (20%) oraz od 500 tys. do jednego mln zł (19%).

W porównaniu z rokiem 2022 obserwuje się wyraźne zwiększenie udziału (w łącznej wartości umów) poręczeń małej i średniej wartości, tzn. we wszystkich przedziałach poniżej 500 tys. zł, a niewielki wzrost także w przedziale 500 tys. – 1 mln zł. Spadek i to bardzo znaczny dotyczył poręczeń kwotowo najwyższych, tj. w 2023 r. ich udział zmniejszył się z 35% do wspomnianych 8%.

Wykres 22. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według wysokości poręczeń w tys. zł (liczba)

Wykres 23. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według wysokości poręczeń w tys. zł (wartość)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

5.5 Struktura poręczeń według liczby zatrudnionych w firmie poręczeniobiorcy

Dane udostępnione przez fundusze poręczeniowe zawierają informacje o udziale wśród poręczeniobiorców przedsiębiorstw mikro, małych i średnich oraz innych podmiotów. Istnieje jednak ryzyko, że ze względu na trudność precyzyjnego ustalenia statusu przedsiębiorstwa (zgodnego z definicjami UE¹⁵), część funduszy mogła dokonać kategoryzacji wyłącznie w oparciu o kryterium wielkości zatrudnienia, z pominięciem innych kryteriów klasyfikacyjnych. Dlatego, w niniejszym rozdziale, wzorem lat poprzednich, nie posługujemy się kategoriami poręczeń udzielanych na rzecz firm mikro, małych, średnich i pozostałych podmiotów, ale kategoriami poręczeń udzielanych na rzecz przedsiębiorstw zatrudniających: do 9 osób, od 10 do 49 osób, od 50 do 249 osób oraz pozostałych podmiotów.

Blisko połowa poręczeniobiorców to podmioty najmniejsze, zatrudniające do 9 osób. Poręczenia skierowane do takich firm stanowią 47% liczby wszystkich poręczeń udzielonych w 2023 roku, co oznacza spadek tego odsetka od roku 2022 o 5 punktów procentowych. Na ich rzecz zostało udzielonych 39% łącznej wartości poręczeń, co oznacza spadek od 2022 r. aż o 15 p.p. W ostatnich kilku latach dominuje spadek udziału takich umów, przede wszystkim liczbowo: z 59%-60% w latach 2016-2017 do 49% w latach 2020-2021.

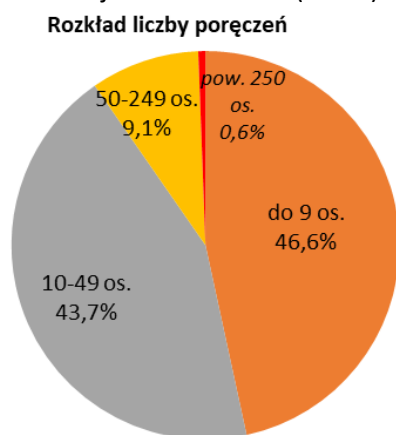
Zwiększył się natomiast – i to dość wyraźnie – udział poręczeń udzielanych na rzecz firm nieco większych, tj. zatrudniających od 10 do 49 osób. W 2023 r. stanowiły one 44% ogólnej liczby oraz 47% ogólnej wartości udzielonych poręczeń, co oznacza wzrost ich udziałów na przestrzeni roku – o odpowiednio 5 p.p. oraz aż o 11 p.p.

¹⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. Załącznik I - definicja MŚP.

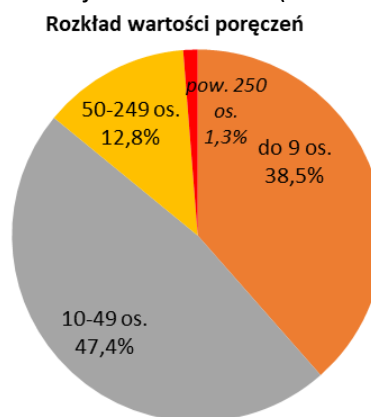
Podmioty, jak na polskie warunki bardzo znacznych rozmiarów, a więc zatrudniające od 50 do 249 pracowników, otrzymały 9,1% z łącznej liczby poręczeń, co oznacza minimalny spadek w stosunku do roku 2022 (o 0,5 p.p.). Poręczenia dla tych przedsiębiorstw stanowiły 12,8% ogólnej wartości poręczeń, co z kolei w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza wzrost o 2 p.p., zaś w porównaniu z 2021 r. – o 5,5 p.p.

Poręczenia udzielone na rzecz pozostałych podmiotów mają marginalne znaczenie w działalności poręczeniowej funduszy – stanowią około jednego procenta zarówno w łącznej liczbie, jak i wartości poręczeń udzielonych w 2023 roku, aczkolwiek warto zwrócić uwagę, że w latach 2021-2022 miały znaczenie wyraźnie niższe (ich udział był mierzony w setnych częściach procenta). Na tę kategorię poręczeniobiorców zapewne składają się zarówno firmy sektora MŚP, w odniesieniu do których fundusze poręczeniowe nie badały szczegółowo poziomu zatrudnienia w podziale na trzy klasy wielkości (mogło nie być to wymagane na przykład dla udzielania poręczeń wadialnych), jak i firmy niespełniające kryteriów MŚP, zgodnych z wytycznymi unijnymi.

Wykres 24. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według wielkości przedsiębiorstwa mierzonej zatrudnieniem (liczba)

Wykres 25. Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według wielkości przedsiębiorstwa mierzonej zatrudnieniem (wartość)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Prezentowana struktura poręczeń udzielanych poszczególnym grupom firm w coraz większym stopniu odbiega zatem od struktury wielkościowej przedsiębiorstw w Polsce. Dla przypomnienia, mikroprzedsiębiorstwa stanowią 97,2% ogółu krajowych firm, przedsiębiorstwa małe – 2,1%, przedsiębiorstwa średnie – 0,6%, zaś przedsiębiorstwa duże – 0,2%. Przy tej okazji warto zwrócić uwagę, na wyraźną tendencję kształtowania się liczebności firm w każdej z grup wielkościowych. Co prawda w latach 2015-2022 nastąpił w Polsce wzrost liczby podmiotów MŚP, ale jednocześnie w 2022 r., w porównaniu z rokiem 2021, liczba MŚP spadła o przeszło 6 tys.¹⁶.

Zwraca uwagę, że znacznie zmniejszył się średnia wartość poręczenia udzielanego na rzecz firm wszystkich kategorii wielkościowych¹⁷. Największy spadek wystąpił w przypadku podmiotów zatrudniających do 9 osób (61 tys. w 2023 r. w 2022 r. było to 121 tys. zł). Spadła także średnia wartość poręczeń dla firm o zatrudnieniu 10-49 osób (80 tys., w 2021 r. było to 109 tys. zł) oraz dla firm z zatrudnieniem 50-249 osób (104 tys. – rok wcześniej było to 133 tys. zł).

¹⁶ Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2022 r. (op. cit).

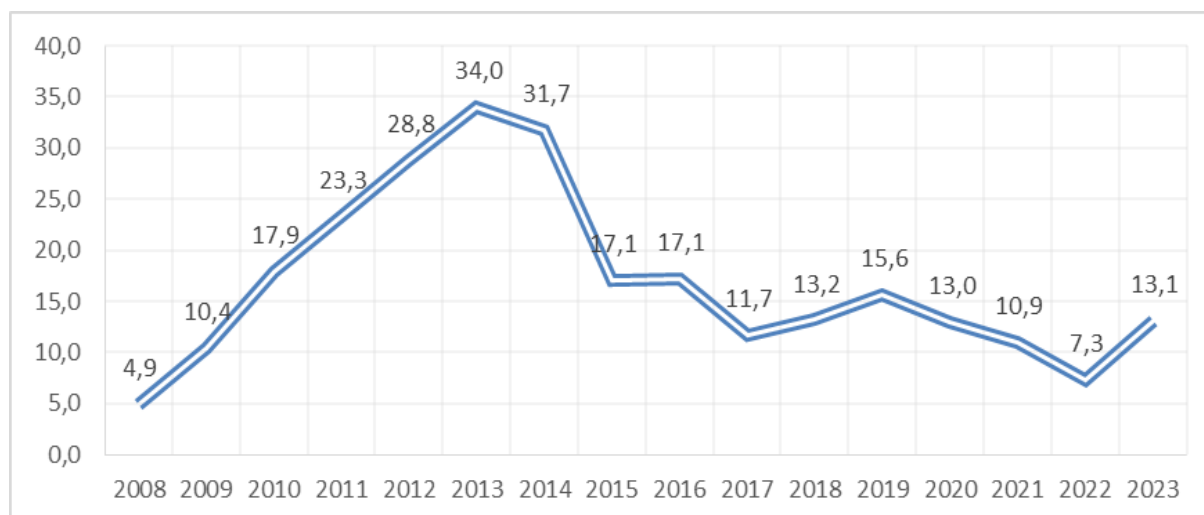
¹⁷ Prawdopodobnie ma to związek ze zmianami/doprecyzowaniem zasad raportowania poręczeń.

6. Poręczenia wypłacone i odzyskiwane

Analizowane w niniejszym raporcie aktywne fundusze poręczeniowe od początku swej działalności do końca 2023 r. zarejestrowały 2 487 przypadków wypłaty poręczenia, na łączną kwotę 234,7 mln zł. W takich sytuacjach fundusze poręczeniowe (zgodnie ze stosowanymi procedurami) wdrażają działania mające na celu odzyskanie wypłaconych kwot, jednak zdecydowana większość tej kwoty (160 mln zł, 68%) nie została dotąd odzyskana.

Ogółem w 2023 r. odnotowano 160 przypadków wypłaty poręczeń. Oznacza to dość wyraźny (19%-owy) wzrost w porównaniu z rokiem 2022 (134 wypłaty), a także z latami wcześniejszymi (130 wypłat w 2021 r. oraz 109 w roku 2020). Wartość poręczeń wypłaconych w minionym roku wyniosła 13,1 mln zł, co jest wartością najwyższą w okresie lat 2020-2023. W porównaniu z rokiem 2022 (poziom wypłat był wówczas rekordowo niski – 7,3 mln zł i) wzrost wyniósł zatem aż 81% (5,9 mln zł). Wartość wypłaconych kwot jest nieco niższa niż w latach 2018-2019, ale znacznie niższa od notowanej w najgorszym pod tym względem okresie latach 2013-2014, kiedy kwoty poręczeń wypłacanych rocznie przekraczały poziom 30 mln zł.

Wykres 26. Wartość poręczeń wypłaconych w danym roku (w mln zł)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2008 - 2023.

Analizując wzrost poziomu wypłat (i możliwe tego konsekwencje, jeżeli chodzi o perspektywy dalszego prowadzenia działalności poręczeniowej) należy przede wszystkim zwrócić uwagę, że w ostatnich latach miał miejsce bardzo wyraźny wzrost aktywności poręczeniowej – liczba poręczeń udzielanych w skali roku wzrosła w okresie 2021-2023 o 43%, zaś wartość aktywnych poręczeń (wg stanu na koniec 2023 r.) o 19%. W tym kontekście, choć wzrost kwot wypłaconych może być odbierany jako niepokojący, to nadal jakość portfela poręczeniowego ogółu 31 lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych w 2023 roku należy ocenić pozytywnie. Z tego punktu widzenia korzystny wydaje się wysoki udział generalnie dość bezpiecznych poręczeń wadialnych. Z drugiej jednak strony, czynnikiem mogącym zmniejszać bezpieczeństwo funduszy w przyszłości jest obserwowany w ostatnich latach wzrost udziału w portfelu poręczeniowym gwarancji należytego wykonania umowy. Są one udzielane na długi okres (w sytuacji, gdy obejmują zarówno okres kontraktu, jak i okres gwarancji na wykonane zlecenie – nawet do 10 lat), a jednocześnie fundusze w okresie obowiązywania gwarancji mogą nie dysponować pełną informacją o sytuacji klienta. Należy także zauważyć, że dostępne dane nie wskazują, aby w funduszach koncentrujących się w 2023 r. na jednym typie

poręczeń (tzn. wykazujących w strukturze wartości poręczeń udzielonych co najmniej 50% udział poręczeń finansowania dłużnego lub poręczeń wadialnych lub poręczeń należytego wykonania umowy) poziom wypłat (odnoszonych do wartości zaangażowania na koniec roku) był znacząco wyróżniający się na tle ogółu funduszy.

Dostępne dane nie wskazują, aby pandemia COVID-19 wpłynęła na pogorszenie jakości portfela poręczeniowego funduszy. Niestety, szereg czynników makroekonomicznych już po jej wygaśnięciu wpływa na pogorszenie płynności w niektórych branżach, co w coraz większym stopniu może (choć nie musi) znaleźć odzwierciedlenie w wynikach sprawozdawczych funduszy w 2024 r. i w kolejnych latach. Czynnikiem zwiększającym niebezpieczeństwo jest nadal stosunkowo niski, choć mający się poprawiać, wzrost gospodarczy, wojna w Ukrainie, niepewność co do poziomu inflacji i poziomu stóp procentowych. Wysoki poziom kosztów osłabia finanse wielu przedsiębiorstw, co prowadzi do wzmożonej, nienotowanej od lat liczby przypadków zawieszania i zamykania działalności gospodarczych¹⁸.

Tabela 17. Poręczenia wypłacone i należności dochodzone

Wyszczególnienie	Liczba / wartość
Wypłacone poręczenia (liczba) – w 2022 r.	160
Wypłacone poręczenia (wartość) – w 2022 r.	13,1 mln zł
- jako odsetek wartości poręczeń aktywnych wg stanu na koniec 2023 r.	0,7%
Poręczenia wypłacone (liczba) – od początku działania funduszy	2 487
Poręczenia wypłacone (wartość) – od początku działania funduszy	234,7 mln zł
Należności wypłacone i odzyskiwane – od początku działania funduszy	159,9 mln zł

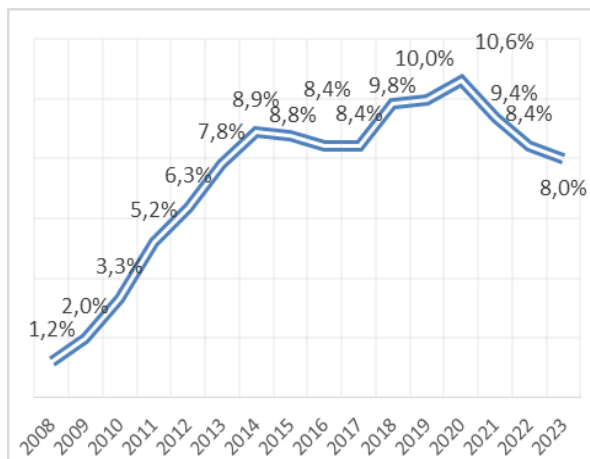
Źródło: Obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Niezależnie od ryzyka związanego z kierunkiem rozwoju sytuacji gospodarczej i znaczną nieprzewidywalnością w tym zakresie, poziom wypłat poręczeń w 2023 roku nie stworzył specjalnego zagrożenia dla bezpieczeństwa funkcjonowania ogółu funduszy poręczeniowych. Warto jednak zwrócić uwagę, że nadal ograniczona oferta reporęczeń (taką ofertą dysponują tylko nieliczne regionalne fundusze rozwoju) utrudnia rozwój działalności poręczeniowej.

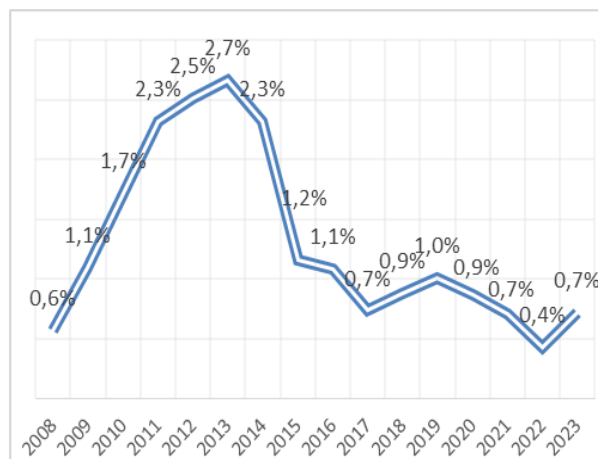
Obserwuje się tylko pojedyncze przypadki funduszy rejestrujących dość znaczny poziom wypłaconych poręczeń, powodujący uszczuplenia kapitałów własnych i w średniej perspektywie mogący teoretycznie zagrażający egzystencji danego funduszu. Przypadki najwyższych wypłat poręczenia w 2023 roku stanowiły, w odniesieniu do kapitałów poręczeniowych, około 11-12% (w 2 podmiotach). Najwyższe wypłaty w wartościach bezwzględnych wyniosły 1,7 mln – 3,8 mln zł i miały miejsce w 3 jednostkach.

¹⁸ [Rzeczpospolita \(dostęp w dniu 29.05.2024\).](#)

Wykres 27. Udział wartości należności dochodzonych z tytułu wypłaconych poręczeń w wartości poręczeń aktywnych powiększonych o wartość kwot dochodzonych (na koniec roku)

Wykres 28. Udział wartości poręczeń wypłaconych (w danym roku) w wartości poręczeń aktywnych (na koniec roku)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za lata 2008 - 2023.

Udział wartości należności dochodzonych z tytułu wypłaconych poręczeń w wartości poręczeń aktywnych, powiększonych o wartość kwot dochodzonych, zmniejszył się z poziomu 10,6% w 2020 roku do 8,4% w 2022 r., a następnie do 8% w 2023 r.¹⁹. Natomiast po raz pierwszy od 2019 r. zwiększył się udział wartości poręczeń wypłaconych w danym roku w odniesieniu do wartości poręczeń aktywnych (stan na koniec danego roku). Wskaźnik ten zmniejszał się z 1% w 2019 r. do 0,4% w roku 2022, natomiast w 2023 r. wzrósł do 0,7%. Nadal jednak plasuje się on na jednym z najniższych poziomów w ostatnich kilkunastu latach. Oba analizowane wskaźniki (poręczeń wypłaconych oraz należności dochodzonych) kształtują się zatem na bezpiecznym poziomie.

¹⁹ Jest prawdopodobne, że wartość wskaźnika (poręczenia dochodzone w relacji do poręczeń aktywnych) wynika z tego, że znaczna część lub nawet większość wypłaconych poręczeń pozostaje w praktyce nieściągalna, natomiast fundusze, chcąc uniknąć zarzutu braku odpowiedniej staranności w zarządzaniu środkami publicznymi, nie umarzają de facto nieściągalnych należności. Warto także zwrócić uwagę, że poszczególne fundusze przyjmują w swoich umowach z instytucjami finansującymi bardzo różne rozwiązania, jeśli chodzi o moment wypłaty poręczenia. Zatem np. dane dla funduszu, który wypłaca poręczenie w ciągu 14 dni od dnia wypowiedzenia umowy kredytowej, są nieporównywalne z danymi funduszu, który wypłaca poręczenie dopiero w momencie zakończenia przez bank postępowania egzekucyjnego.

7. Fundusze poręczeniowe w wymiarze regionalnym

Siedziby aktywnych w 2023 roku funduszy poręczeniowych były (tak jak w kilku ostatnich latach) zlokalizowane we wszystkich województwach Polski. W połowie regionów siedzibę ma już tylko jeden tego typu podmiot (bez zmian od 2022 r.), zaś w czterech są to 2 fundusze (rok wcześniej taka sytuacja miała miejsce w 3 województwach). Tym bardziej zwraca uwagę to, że nadal na terenie trzech województw (dolnośląskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego) mają usytuowane swoje siedziby aż cztery fundusze. Z kolei w jednym województwie (kujawsko-pomorskim) są zlokalizowane trzy siedziby funduszy.

Analizowane fundusze są aktywne najbardziej (a zazwyczaj: wyłącznie) tylko na terenie regionów, gdzie jest ulokowana ich siedziba. Zdarza się jednak, choć stosunkowo rzadko, że fundusze poręczeniowe prowadzą działalność także poza regionem macierzystym. Pragniemy zastrzec, że w niniejszym opracowaniu aktywność każdego z funduszy w całości została przypisywana do regionu, w którym znajduje się jego siedziba. Zatem prezentowane w poniższej tabeli dane dotyczące poręczeń udzielonych w 2023 r. nie oznaczają, że poręczenia te trafiły wyłącznie do przedsiębiorców z terenu danego regionu.

Tabela 18. Podstawowe informacje o aktywnych funduszach poręczeniowych w regionach – dane za 2023 r.

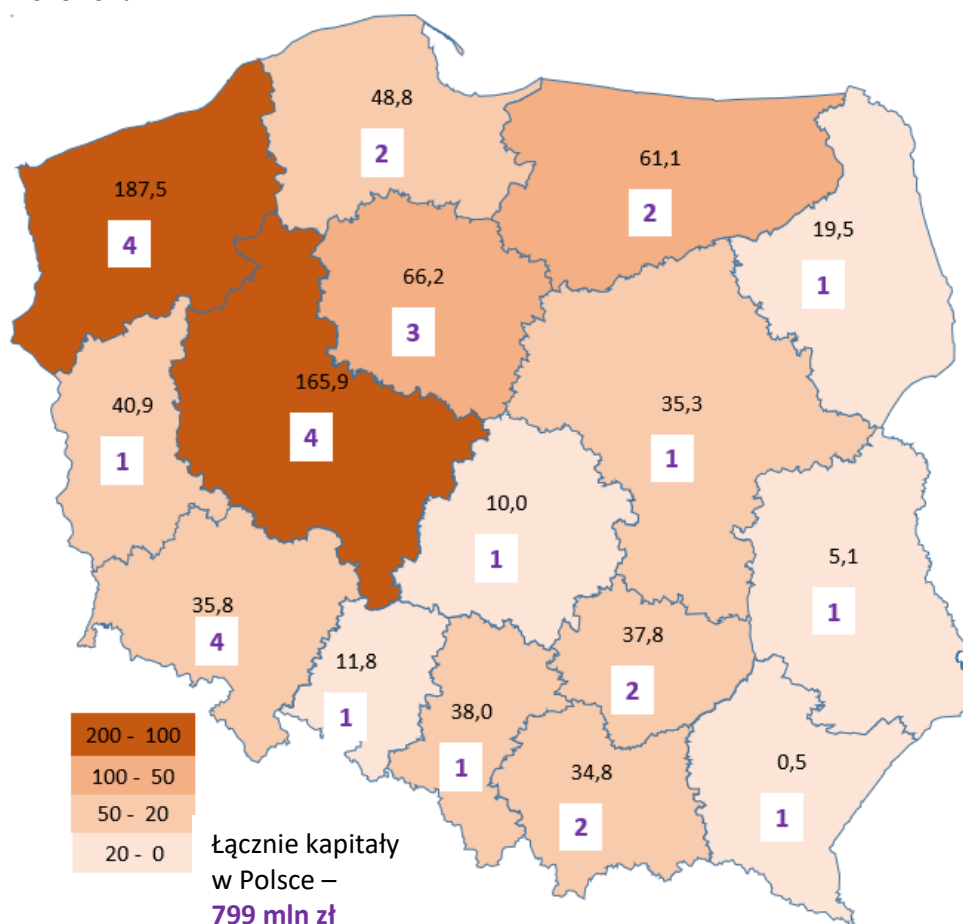
Województwo	Liczba funduszy	Kapitał poręczeniowy (mln zł)	Poręczenia aktywne (mln zł)	Poręczenia udzielone w 2023 r.		Zaangażowanie kapitału poręczeniowego
				Liczba	Wartość (mln zł)	
Dolnośląskie	4	35,8	97,7	2 154	127,9	273%
Kujawsko-pomorskie	3	66,2	151,3	1 189	108,4	229%
Lubelskie	1	5,1	77,9	1 551	52,7	1528%
Lubuskie	1	40,9	33,8	319	28,6	83%
Łódzkie	1	10,0	4,5	1	0,5	45%
Małopolskie	2	34,8	57,2	413	33,2	165%
Mazowieckie	1	35,3	30,9	364	24,5	88%
Opolskie	1	11,8	4,8	289	11,6	41%
Podkarpackie	1	0,5	2,0	29	0,8	370%
Podlaskie	1	19,5	12,2	41	3,7	63%
Pomorskie	2	48,8	129,3	716	75,4	265%
Śląskie	1	38,0	90,4	1 100	140,7	238%
Świętokrzyskie	2	37,8	31,8	68	19,5	84%
Warmińsko-mazurskie	2	61,1	115,1	874	59,4	188%
Wielkopolskie	4	165,9	554,3	7 498	471,6	334%
Zachodniopomorskie	4	187,5	442,1	3 250	306,07	236%
Suma	31	799,0	1 835,5	19 856	1 464,6	230%

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Co oczywiste, liczba funduszy poręczeniowych w regionie nie jest dobrym wskaźnikiem ich potencjału. Bardziej użyteczna może być natomiast analiza łącznej wartości kapitału poręczeniowego, jakim dysponują podmioty w danym województwie. Mapa nr 1 prezentuje sumę wartości kapitału poręczeniowego oraz liczbę aktywnych funduszy w poszczególnych regionach. Jak widać, dwa województwa z wyraźnie najwyższą wartością kapitału poręczeniowego (tzn. powyżej 100 mln zł –

zachodniopomorskie i wielkopolskie) jednocześnie charakteryzują się także wysoką liczbą jednostek udzielających poręczeń (w tych regionach mają siedzibę po 4 fundusze poręczeniowe). Z drugiej strony w 8 regionach, w których zarejestrowana jest siedziba tylko jednego funduszu, na ogół także kapitały poręczeniowe należą do najniższych (nie przekraczają poziomu 50 mln zł, a w trzech przypadkach także poziomu 10 mln zł). Generalnie jednak związek pomiędzy tymi dwoma zmiennymi nie jest ścisły – przykładowo, występują regiony, w których siedziby mają po 3-4 fundusze, jednak dysponują one niezbyt wysokimi kapitałami (łącznie po około 35 mln - 70 mln zł w województwie), a więc porównywalnymi z łącznymi środkami w niektórych regionach, w których działa tylko jeden lub dwa fundusze.

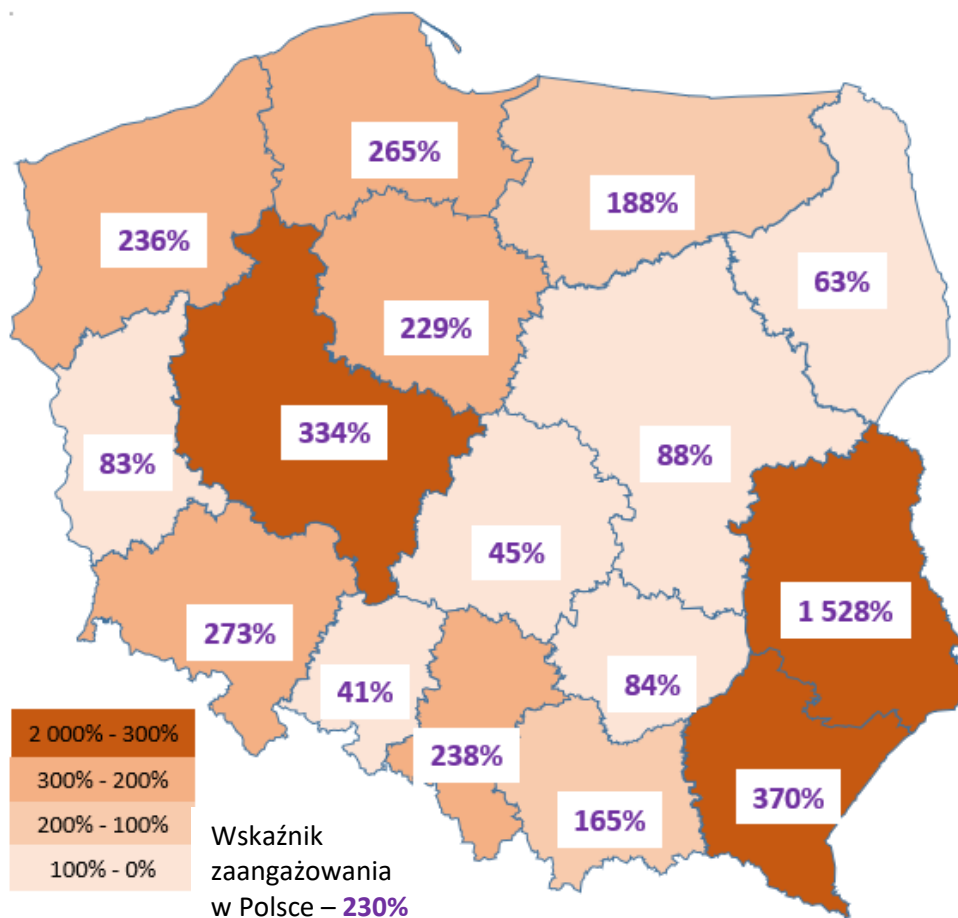
Mapa 1. Wartość kapitału aktywnych funduszy poręczeniowych w regionach (liczby pisane czarną czcionką – dane w milionach złotych, różnice odzwierciedlone cieniowaniem na mapie) oraz liczba funduszy poręczeniowych w regionach (liczby w białych polach) – dane na koniec 2023 roku

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Bardzo znaczne zróżnicowanie pomiędzy regionami występuje w aspekcie stopnia wykorzystania kapitału poręczeniowego w funduszach. Średni poziom wykorzystania kapitału wszystkich funduszy poręczeniowych w Polsce na koniec 2023 r. wyniósł 230% (spadek roczny o 6 punktów procentowych), natomiast w województwie lubelskim wskaźnik ten wyniósł aż 1 528%. Także w dwóch innych regionach (podkarpackim i wielkopolskim) wskaźnik ten przekroczył poziom 300%. Warto zauważyć, że ten ostatni region zajmuje czołowe miejsca także pod względem wysokości kapitału poręczeniowego oraz liczby i wartości udzielonych w 2023 r. poręczeń. Poziom zaangażowania poniżej 100% występuje w sześciu województwach, co nie uległo zmianie w porównaniu do roku 2022.

Mapa 2. Wskaźnik zaangażowania kapitału w układzie wojewódzkim (wartość poręczeń aktywnych w stosunku do kapitału poręczeniowego funduszy aktywnych w danym województwie – na koniec 2023 r.)

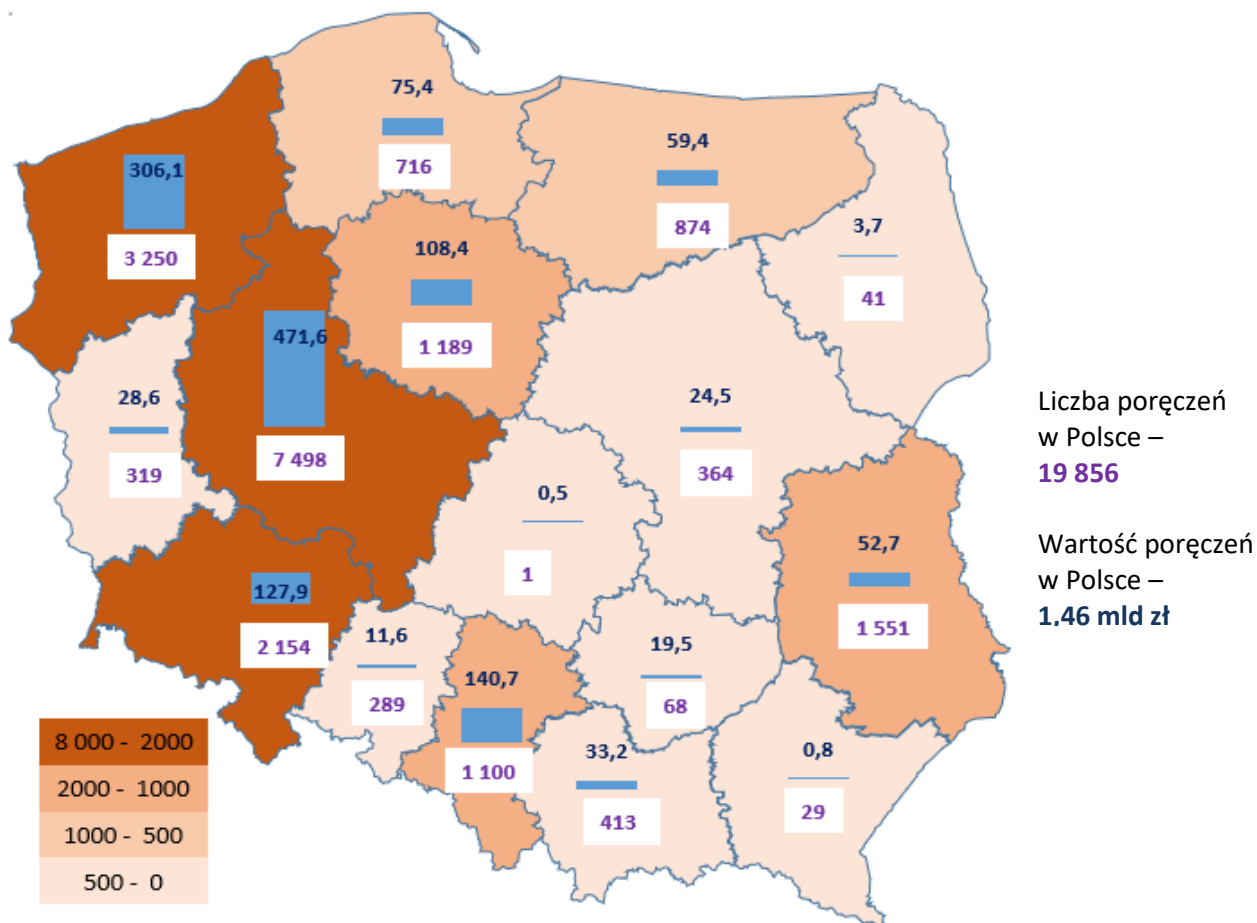

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Kolejna mapa przedstawia zróżnicowanie województw w zależności od skali aktywności poręczeniowej funduszy, mierzonej wartością i liczbą udzielonych w 2023 r. poręczeń (przez fundusze z siedzibą w danym województwie – niezależnie od siedziby poręczeniobiorcy).

Spośród blisko 1,5 mld zł udzielonych w 2023 r. poręczeń blisko jedna trzecia (32% – blisko 472 mln zł) przypadła na 4 fundusze z siedzibą w województwie wielkopolskim, zaś 21% (306 mln zł) na 4 fundusze zachodniopomorskie. Udział w wartości poręczeń żadnego z pozostałych województw nie przekroczył 10%. Podobnie, w strukturze liczby poręczeń udzielonych w 2023 r., na fundusze z siedzibą w województwie wielkopolskim przypadło 38%, na fundusze zachodniopomorskie 16% (udziały te na przestrzeni roku niemal się nie zmieniły), zaś z pozostałych województw próg 10% przekroczyły tylko fundusze z województwa dolnośląskiego (11%).

Mapa 3. Wartość poręczeń udzielonych w regionach przez fundusze w 2023 roku (liczby w kolorze niebieskim – dane w milionach złotych, różnice odzwierciedlone wysokością słupka) oraz liczba poręczeń udzielonych w 2023 r. (liczby w białym polu, różnice odzwierciedlone cieniowaniem na mapie)

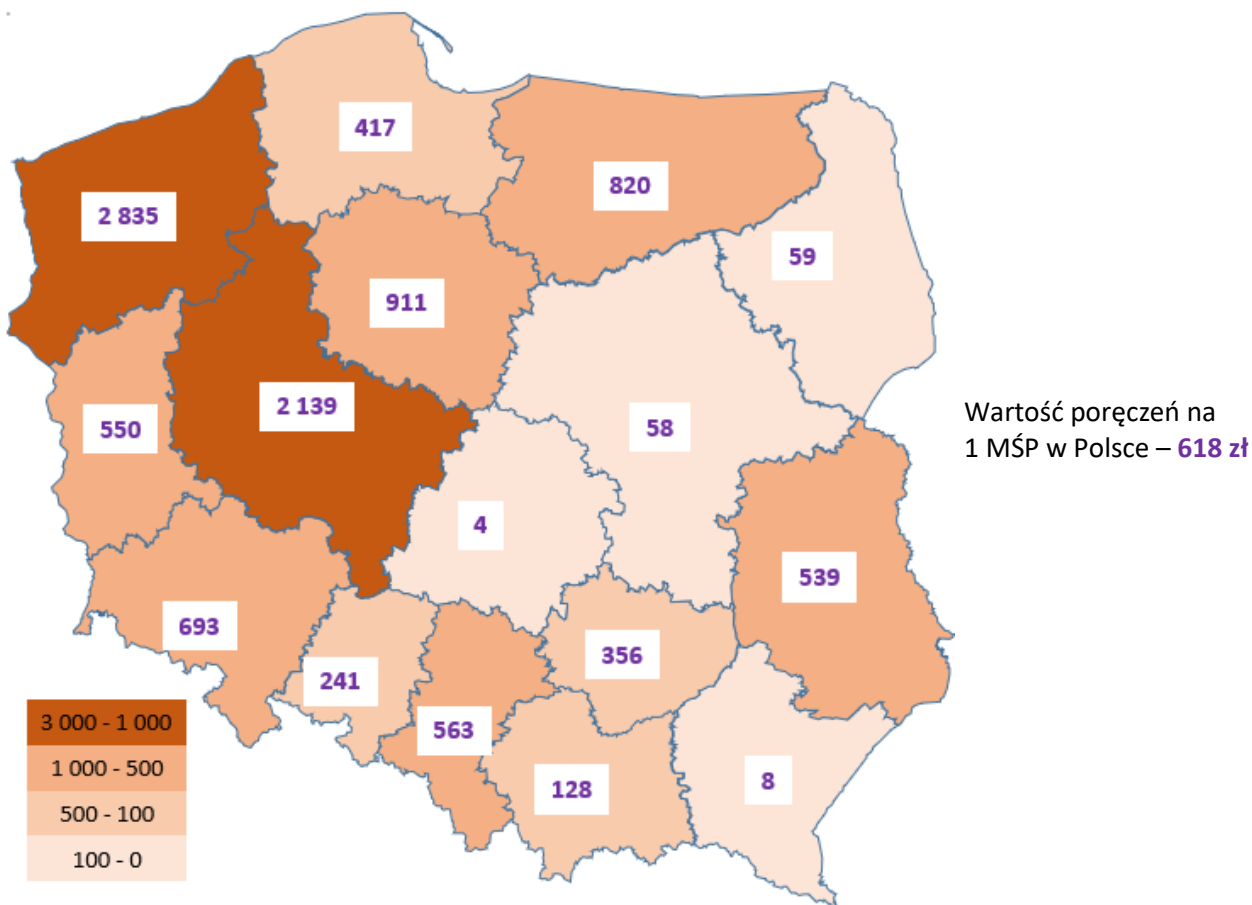

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023.

Prezentowane na powyższych mapach dane pokazują na bardzo duże, aczkolwiek obserwowane już od lat, zróżnicowanie potencjału i aktywności funduszy z siedzibą w poszczególnych regionach. Nie uwzględniają one natomiast zróżnicowania skali potencjalnego popytu na poręczenia, wynikającego do pewnego stopnia z liczebności firm sektora MŚP w poszczególnych województwach. Dlatego kolejna mapa (Mapa 4) prezentuje dla poszczególnych regionów wartość poręczeń udzielonych w 2023 r. (przez fundusze z siedzibą na jego terenie) w przeliczeniu na jeden aktywny niefinansowy podmiot sektora MŚP. Nawet biorąc poprawkę na fakt, że część funduszy prowadzi działalność w skali ponadregionalnej, to można przyjąć, że obserwowane silne zróżnicowania międzyregionalne tylko w niewielkim stopniu jest efektem tego zjawiska.

Statystyczny podmiot sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w 2023 r. w największych wartościowo poręczeń korzystał w województwie zachodniopomorskim – 2,8 tys. zł w przeliczeniu na jeden aktywny podmiot (wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim). Na drugim miejscu pod tym względem znalazło się województwo wielkopolskie (2,1 tys. zł w 2023 r., a więc znacznie mniej niż rok wcześniej). Także relatywnie wysokie kwoty, tzn. powyżej poziomu średniego dla całej Polski, wynoszącego 618 zł (w 2022 r. było to 833 zł) odnotowano ponadto w trzech innych województwach: kujawsko-pomorskim, warmińsko-mazurskim i dolnośląskim.

Mapa 4. Wartość poręczeń udzielonych przez fundusze poręczeniowe w 2023 roku w przeliczeniu na jeden aktywny podmiot sektora MŚP (dane w zł)

Źródło: obliczenia na podstawie danych sprawozdawczych funduszy poręczeniowych za rok 2023 oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego "Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2022 r.", Warszawa 2023.

Przedstawione powyżej mapy prezentują potencjał i aktywność poręczeniową funduszy (w układzie regionalnym) wyrażane w zróżnicowany sposób. Prowadzą jednak do wniosku, że sytuacja poszczególnych województw różni się diametralnie. Szczególnie intensywna aktywność lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych ma miejsce przede wszystkim w zachodniej części Polski (województwa: wielkopolskie, zachodniopomorskie, dolnośląskie, a także śląskie i kujawsko-pomorskie). Pod pewnymi względami pozytywnie wyróżniają się także 2 regiony Polski Wschodniej: warmińsko-mazurskie i lubelskie. Z drugiej strony, niska aktywność poręczeniowa cechuje większość regionów położonych w centrum i na wschodzie kraju, nawet pomimo ich wysokiego potencjału gospodarczego.

8. Prognozy rozwoju rynku poręczeń

Występujące w ostatnim czasie zjawiska, osłabiające rozwój gospodarczy Polski (m.in. następstwa pandemii COVID-19, wojna w Ukrainie, inflacja), są czynnikami zwiększającymi nieprzewidywalność perspektyw rozwoju także rynku poręczeniowego. Dlatego od kilku lat przedstawiciele wszystkich aktywnych funduszy poręczeniowych są proszeni, aby w ankiecie wyrazić opinię na temat spodziewanego kierunku zmian popytu na produkty poręczeniowe w bieżącym roku. Pytanie dotyczy zarówno perspektyw zmian popytu na poręczenia ze strony banków i instytucji finansowych, jak i możliwych zmian popytu na poręczenia wadiów przetargowych i inne poręczenia, nie związane z zabezpieczeniem instrumentu finansowego.

Fundusze spodziewają się do końca 2024 r. zmniejszenia popytu na poręczenia ze strony banków i instytucji finansowych – tak przewiduje 43% przedstawicieli funduszy poręczeniowych. Odsetek ten zatem zmniejszył się od 2023 r. o 15 punktów procentowych. Pod pewnym względem wynik w 2024 r. jest jednak gorszy niż przed rokiem, gdyż wówczas odpowiedź „popyt zdecydowanie zmaleje” była wybrana przez 29% ankietowanych, zaś w 2024 r. aż przez 36%. Blisko co trzeci fundusz spodziewa się, że popyt nie ulegnie zmianie (przed rokiem było to 26%). Co czwarty badany przedstawiciel oczekuje jednak wzrostu popytu (7% nawet zdecydowanego wzrostu), co jest wynikiem wyraźnie lepszym niż przed rokiem.

Zatem, prognozy popytu na poręczenia za strony banków i funduszy pożyczkowych nie są zbyt optymistyczne. Znaczna część badanych spodziewa się spadku, z drugiej jednak strony jeszcze większa część funduszy spodziewa się utrzymania dotychczasowego popytu lub nawet niewielkiego wzrostu. W świetle obserwowanego dotąd stopniowego tracenia rynku przez poręczenia finansowania dłużnego, uzyskany wynik nie sugeruje istotnego pogorszenia sytuacji tej grupy poręczeń w 2024 r.

Tabela 19. Perspektywy działalności poręczeniowej funduszy poręczeniowych do końca 2024 r.

Kategoria	Popyt na poręczenia:					
	zdecydowanie zmaleje	trochę zmaleje	pozostanie bez zmian	trochę wzrośnie	zdecydowanie wzrośnie	trudno powiedzieć
Poręczenia ze strony banków / instytucji finansowych	36%	7%	32%	18%	7%	11%
Poręczenia wadiów przetargowych i inne poręczenia nie związane z zabezpieczeniem instrumentu finansowego	0%	0%	32%	26%	32%	10%

Źródło: obliczenia na podstawie danych ankietowych funduszy poręczeniowych w 2024 r.

Zdecydowanie lepsze są natomiast prognozy względem popytu na poręczenia wadiów przetargowych i inne poręczenia, nie związane z zabezpieczeniem instrumentu finansowego (takie jak np. poręczenia należytego wykonania umowy). W tym zakresie żaden podmiot nie spodziewa się spadku popytu (rok temu taką odpowiedź wskazało 10%, zaś dwa lata temu 26% badanych. 32% ankietowanych nie przewiduje w tym zakresie zmian, natomiast przeszło połowa funduszy, tzn. 58% (w 2023 r. było to aż 68%) spodziewa się wzrostu popytu na ten typ poręczeń – 26% umiarkowanego (odpowiedź „trochę wzrośnie”) oraz 32% znacznego („zdecydowanie wzrośnie”).

Przedstawiciele aktywnych funduszy spodziewają się zatem na ogół większego lub mniejszego wzrostu popytu na poręczenia nie związane z zabezpieczeniem instrumentu finansowego lub chociaż

utrzymania dotychczasowego poziomu zainteresowania ze stronnych klientów. Nikt nie spodziewa się natomiast spadku zainteresowania w tym zakresie.

Porównując opinie odnośnie popytu na dany typ poręczeń, wyrażane przez ogół funduszy, z opiniami formułowanymi tylko przez podmioty faktycznie udzielające w 2023 r. takich poręczeń, można dostrzec tylko niewielkie między nimi różnice. Przede wszystkim widać, że fundusze poręczające kredyty i pożyczki prognozą popytu na tego typu transakcje nie widzą tak pesymistycznie jak ogół ankietowanych. Spadków w tym zakresie spodziewa się „tylko” 20% badanych (a nie 43%), natomiast utrzymania dotychczasowego popytu aż 40% (a nie 32%). W obu grupach wzrost popytu jest antycypowany podobnie często (przez 25% badanych). Z kolei opinie ogółu badanych podmiotów co do popytu na poręczenia wadliwych przetargowych i inne poręczenia, nie związane z zabezpieczeniem instrumentu finansowego, nie różnią się znacząco od opinii tych funduszy, które w 2023 udzielały poręczeń wadliwych i należytego wykonania umowy.

Przytoczone wstępne szacunki, najprawdopodobniej częściowo oparte o rzeczywiste wyniki funduszy w pierwszym kwartale 2024 r., pozwalają zachować optymizm co do popytu na poręczenia w bieżącym roku, a przynajmniej na wybrane ich rodzaje. Bazując na prognozie popytu oraz dotychczasowej aktywności funduszy poręczeniowych, można oczekiwać, że bieżący rok będzie dla większości podmiotów pomyślny i przyniesie wzrost liczby i wartości zawieranych umów poręczenia.

9. Podsumowanie – wyzwania

Sytuacja na rynku poręczeniowym, jak wynika z niniejszego raportu, uległa pewnej stabilizacji. Udział poręczeń kredytów bankowych przestał spadać, a nawet nieco wzrósł. Przestały też maleć kapitały funduszy, a liczba funduszy, które udzieliły w ostatnim roku co najmniej jednego poręczenia, również przestała spadać i jest identyczna jak w 2022 roku.

Perspektywy rozwoju działalności poręczeniowej pozostają niezbyt jasne, choć generalnie przyszłość nie rysuje się w bardzo ciemnych barwach. Z jednej strony nadal kluczowe znaczenie będzie miała silna konkurencja oferty gwarancyjnej Banku Gospodarstwa Krajowego, który obecnie, oprócz „tradycyjnej” oferty gwarancji de minimis, udostępnia dwa nowe atrakcyjne produkty, na bazie środków z programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), czyli Gwarancję Biznesmax Plus z możliwością dotacji do oprocentowania lub kapitału kredytu oraz Gwarancję Ekomax z możliwością dotacji do kapitału kredytu. Z drugiej jednak strony wiele funduszy przyzwyczało się do konkurencji BGK i bardzo dobrze radzi sobie na rynku, osiągając wysokie przychody z prowizji od udzielania poręczeń.

Jak się wydaje, nie należy za bardzo liczyć na wsparcie funduszy poręczeniowych ze środków programów perspektywy 2021-2027, według naszej wiedzy w żadnym z programów nie przewiduje się takiego wsparcia. Tradycyjnie, jest też dostępna oferta regwarancyjna w ramach programów realizowanych bezpośrednio z poziomu europejskiego, przede wszystkim w ramach programu InvestEU. Jak dotąd gwarancję portfelową w ramach tego programu pozyskał szczeciński POLFUND, być może jednak będą się o nią ubiegać także inne fundusze poręczeniowe. Oczywiście, decyzje w tym zakresie leżą w gestii zarządów poszczególnych funduszy poręczeniowych, ale wydaje się, że ten kierunek wzmacniania potencjału poręczeniowego powinien być rozważony.

Nie wiadomo do końca (o czym wspominaliśmy zresztą w raporcie), w jakim stopniu regionalne fundusze rozwoju będą nadal oferować funduszom poręczeniowym linie reporenczeniowe, które, co do zasady, są bardzo użytecznym dla funduszy instrumentem, szczególnie w przypadku bardziej ryzykownych transakcji. Należy mieć nadzieję, że tego typu oferta będzie nadal dostępna w wielu regionach.

Wydaje się, że można przyjąć, że – o ile nie pojawią się niekorzystne zmiany w prawie lub poważne zawirowania gospodarcze – to pozycja rynkowa większości funduszy jest stabilna i powinny one z sukcesem kontynuować swoją misję w ułatwianiu dostępu do finansowania dłużnego oraz w sferze zamówień publicznych (wadia przetargowe i poręczenia należytego wykonania umowy) oraz wsparcia dotacyjnego (poręczenia należytego wykonania umowy).

Załącznik - dane analityczne

Zestawienie 1. Wartość kapitałów, zaangażowania i udzielonych poręczeń; struktura udzielonych poręczeń według rodzaju instytucji, będącej beneficjentem poręczenia	51
Zestawienie 2. Struktura udzielonych poręczeń według rodzaju poręczanego zobowiązania	53
Zestawienie 3. Struktura udzielonych poręczeń według wartości poręczenia	56
Zestawienie 4. Struktura udzielonych poręczeń według sektora działania poręczeniobiorcy	58
Zestawienie 5. Struktura udzielonych poręczeń według liczby zatrudnionych u poręczeniobiorcy	59
Zestawienie 6. Wskaźnik zaangażowania kapitału, poręczenia wypłacone, przychody z tytułu prowizji od udzielonych poręczeń (dane za 2023 r.)	60

Uwaga: mogące występować w zestawieniach różnice w sumowaniach (pozycja „suma”) wynikają z zaokrągleń

Zestawienie 1. Wartość kapitałów, zaangażowania i udzielonych poręczeń; struktura udzielonych poręczeń według rodzaju instytucji, będącej beneficjentem poręczenia

Fundusz	Kapitał (tys. zł)	Zaangażowanie (aktywne poręczenia)		Poręczenia udzielone w 2023 r. na rzecz:									
		liczba	wartość (tys. zł)	RAZEM		banków komercyjnych		banków spółdzielczych		funduszy pożyczkowych		innych podmiotów	
				liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Białystok	19 492	128	12 235	41	3 706	2	188	0	0	5	665	34	2 853
Biłgoraj	5 102	2 219	77 938	1 551	52 737	0	0	0	0	0	0	1 551	52 737
Bydgoszcz	9 850	136	46 501	122	61 311	0	0	0	0	0	0	122	61 311
Działdowo-DAR	10 561	585	25 691	322	20 377	0	0	0	0	0	0	322	20 377
Działdowo-WMFPPK	50 534	1 012	89 434	552	39 037	4	1 442	10	4 510	62	12 778	476	20 307
Dzierżgoń	5 949	49	1 877	77	2 450	0	0	6	727	0	0	71	1 722
Gdańsk	42 828	620	127 376	639	72 920	2	2 300	118	43 698	0	0	519	26 922
Gostyń	55 683	1 775	134 321	1 999	99 103	11	3 289	103	21 327	0	0	1 885	74 487
Jarocin	21 554	110	45 459	88	2 005	0	0	0	0	0	0	88	2 005
Jelenia Góra	9 518	1 014	74 582	1 625	94 260	0	0	0	0	0	0	1 625	94 260
Katowice	38 000	296	90 446	1 100	140 653	0	0	0	0	1	60	1 099	140 593
Kielce	27 157	126	29 883	60	19 039	0	0	34	8 968	26	10 071	0	0
Kraków	32 264	343	56 233	407	32 445	0	0	7	2 760	0	0	400	29 685
Łódź	10 000	30	4 539	1	500	0	0	0	0	0	0	1	500
Opole	11 805	51	4 794	289	11 609	1	320	1	175	3	353	284	10 761
Poznań-FRiPWW	52 852	4 615	308 131	5 010	338 486	3	600	5	3 136	0	0	5 002	334 750
Poznań-PFPPK	35 851	588	66 361	401	31 994	26	9 086	14	3 941	0	0	361	18 967
Stalowa Wola	535	79	1 980	29	839	0	0	0	0	0	0	29	839
Starachowice	10 675	60	1 958	8	432	0	0	0	0	0	0	8	432
Stargard	2 003	15	140	48	775	0	0	0	0	0	0	48	775

Fundusz	Kapitał (tys. zł)	Zaangażowanie (aktywne poręczenia)		Poręczenia udzielone w 2023 r. na rzecz:									
		liczba	wartość (tys. zł)	RAZEM		banków komercyjnych		banków spółdzielczych		funduszy pożyczkowych		innych podmiotów	
				liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Strzelin	917	5	110	1	100	0	0	1	100	0	0	0	0
Szczecin-ARMS	57 976	25	4 284	11	1 067	1	210	0	0	5	611	5	246
Szczecin-POLFUND	94 261	2 377	346 114	2 494	244 492	686	194 695	25	8 148	0	0	1 783	41 648
Szczecin-Pomerania	33 272	682	91 611	697	59 732	1	300	173	39 072	1	117	522	20 243
Tarnów	2 500	8	965	6	713	0	0	0	0	0	0	6	713
Toruń-KPFPK	42 202	984	65 897	749	32 327	1	320	0	0	39	7 715	709	24 292
Toruń-TFPK	14 137	591	38 891	318	14 785	0	0	1	175	41	5 937	276	8 673
Warszawa	35 274	189	30 938	364	24 529	2	1 391	0	0	5	700	357	22 438
Wrocław	20 930	215	21 829	527	32 985	2	588	55	11 047	0	0	470	21 350
Zielona Góra	40 916	271	33 764	319	28 609	5	1 950	1	972	14	3 146	299	22 540
Złotoryja	4 436	5	1 220	1	590	0	0	0	0	0	0	1	590
Suma	799 034	19 203	1 835 500	19 856	1 464 604	747	216 678	554	148 756	202	42 153	18 353	1 057 017

Zestawienie 2. Struktura udzielonych poręczeń według rodzaju poręczanego zobowiązania

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według rodzaju poręczanego zobowiązania									
	kredyt inwestycyjny		pożyczka inwestycyjna		kredyt obrotowy		pożyczka obrotowa		kredyt inwestycyjno-obrotowy	
	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Białystok	0	0	2	245	1	153	3	420	0	0
Biłgoraj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bydgoszcz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Działdowo-DAR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Działdowo-WMFPK	0	0	58	11 498	13	5 752	5	1 480	0	0
Dzierżgoń	0	0	0	0	0	0	0	0	6	727
Gdańsk	18	14 289	0	0	102	31 708	0	0	0	0
Gostyń	9	1 862	0	0	103	22 560	1	92	0	0
Jarocin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jelenia Góra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Katowice	0	0	1	60	0	0	0	0	0	0
Kielce	0	0	21	7 553	34	8 968	2	920	0	0
Kraków	0	0	0	0	6	2 160	0	0	0	0
Łódź	0	0	1	500	0	0	0	0	0	0
Opole	0	0	2	213	2	495	1	140	0	0
Poznań-FRiPWW	0	0	0	0	8	3 736	0	0	0	0
Poznań-PFPK	1	258	3	961	15	7 269	7	1 110	0	0
Stalowa Wola	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starachowice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stargard	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strzelin	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Szczecin-ARMS	0	0	2	225	1	210	3	386	0	0

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według rodzaju poręczanego zobowiązania									
	kredyt inwestycyjny		pożyczka inwestycyjna		kredyt obrotowy		pożyczka obrotowa		kredyt inwestycyjno-obrotowy	
	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Szczecin-POLFUND	137	64 346	0	0	391	107 781	1	33	158	24 719
Szczecin-Pomerania	29	10 996	0	0	146	28 493	0	0	0	0
Tarnów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toruń-KPFPK	0	0	32	7 007	0	0	7	708	1	320
Toruń-TFPK	0	0	33	4 480	1	175	8	1 457	0	0
Warszawa	0	0	5	700	2	1 391	0	0	0	0
Wrocław	0	0	0	0	57	11 634	0	0	0	0
Zielona Góra	1	972	13	3 082	4	1 800	2	214	0	0
Złotoryja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma	195	92 724	173	36 524	887	234 384	40	6 959	165	25 767

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według rodzaju poręczanego zobowiązania (c.d.)									
	wadia przetargowe		leasing		należyte wykonanie umowy		dotacje (zabezpieczenie zwrotu)		pozostałe poręczenia	
	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Białystok	14	813	0	0	20	2 040	0	0	1	36
Biłgoraj	1 057	19 957	0	0	473	29 132	0	0	21	3 648
Bydgoszcz	10	3 500	0	0	109	54 711	1	1 000	2	2 100
Działdowo-DAR	130	3 477	0	0	192	16 900	0	0	0	0
Działdowo-WMFPK	304	7 267	0	0	172	13 040	0	0	0	0
Dzierżgoń	44	627	0	0	27	1 095	0	0	0	0
Gdańsk	424	18 331	0	0	95	8 592	0	0	0	0
Gostyń	1 414	32 205	0	0	470	42 261	1	21	1	102
Jarocin	0	0	0	0	0	0	88	2 005	0	0

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według rodzaju poręczanego zobowiązania (c.d.)									
	wadia przetargowe		leasing		należyte wykonanie umowy		dotacje (zabezpieczenie zwrotu)		pozostałe poręczenia	
	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Jelenia Góra	990	39 744	0	0	630	51 951	0	0	5	2 565
Katowice	1 018	137 081	0	0	81	3 512	0	0	0	0
Kielce	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1 598
Kraków	318	19 672	0	0	82	10 013	0	0	1	600
Łódź	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opole	284	10 761	0	0	0	0	0	0	0	0
Poznań-FRiPWW	3 576	142 120	0	0	1 382	171 568	0	0	44	21 062
Poznań-PFPK	209	5 441	9	3 388	140	9 624	0	0	17	3 944
Stalowa Wola	0	0	0	0	0	0	29	839	0	0
Starachowice	2	200	0	0	6	232	0	0	0	0
Stargard	48	775	0	0	0	0	0	0	0	0
Strzelin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szczecin-ARMS	5	246	0	0	0	0	0	0	0	0
Szczecin-POLFUND	1 718	37 565	0	0	65	4 083	0	0	24	5 964
Szczecin-Pomerania	306	10 027	0	0	211	8 983	0	0	5	1 234
Tarnów	1	200	0	0	5	513	0	0	0	0
Toruń-KPFPK	440	11 832	0	0	269	12 461	0	0	0	0
Toruń-TFPK	40	1 259	0	0	92	5 003	144	2 411	0	0
Warszawa	301	15 460	2	699	54	6 280	0	0	0	0
Wrocław	435	19 608	0	0	35	1 743	0	0	0	0
Zielona Góra	224	11 616	2	782	73	10 142	0	0	0	0
Złotoryja	0	0	0	0	1	590	0	0	0	0
Suma	13 312	549 783	13	4 869	4 684	464 467	263	6 275	124	42 853

Zestawienie 3. Struktura udzielonych poręczeń według wartości poręczenia

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według wartości poręczenia											
	do 50 tys. zł		50–100 tys. zł		100–250 tys. zł		250–500 tys. zł		500 tys.–1 mln zł		pow. 1 mln zł	
	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Białystok	25	466	2	162	12	1 876	1	420	1	781	0	0
Biłgoraj	1 311	18 132	124	8 945	81	12 703	29	9 253	6	3 704	0	0
Bydgoszcz	10	413	22	2 100	9	1 800	45	17 537	29	20 701	7	18 760
Działdowo-DAR	231	4 131	49	3 603	29	4 242	6	1 762	7	6 639	0	0
Działdowo-WMFPK	398	7 598	60	4 466	56	9 562	28	9 944	10	7 467	0	0
Dzierżgoń	64	1 057	7	525	6	868	0	0	0	0	0	0
Gdańsk	363	9 076	114	8 687	95	15 625	42	16 302	22	19 330	3	3 900
Gostyń	1 581	26 735	195	15 041	144	22 593	61	20 832	17	12 603	1	1 300
Jarocin	88	2 005	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jelenia Góra	1 202	21 925	227	15 807	132	20 966	38	12 875	20	13 897	6	8 789
Katowice	733	11 050	177	12 210	74	12 368	30	12 413	74	68 611	12	24 000
Kielce	4	159	7	593	19	3 437	21	8 262	9	6 589	0	0
Kraków	276	6 293	63	5 142	43	7 408	12	4 542	13	9 060	0	0
Łódź	0	0	0	0	0	0	1	500	0	0	0	0
Opole	216	3 426	39	2 511	32	5 052	2	620	0	0	0	0
Poznań-FRiPWW	2 900	91 546	1 251	67 622	674	78 006	97	27 079	69	37 309	19	36 924
Poznań-PFPK	275	4 252	47	3 554	38	5 699	31	11 006	10	7 483	0	0
Stalowa Wola	29	839	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starachowice	5	174	3	258	0	0	0	0	0	0	0	0
Stargard	47	700	1	75	0	0	0	0	0	0	0	0
Strzelin	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Szczecin-ARMS	3	71	4	324	4	672	0	0	0	0	0	0

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według wartości poręczenia											
	do 50 tys. zł		50–100 tys. zł		100–250 tys. zł		250–500 tys. zł		500 tys.–1 mln zł		pow. 1 mln zł	
	<i>liczba</i>	<i>wartość (tys. zł)</i>	<i>liczba</i>	<i>wartość (tys. zł)</i>	<i>liczba</i>	<i>wartość (tys. zł)</i>	<i>liczba</i>	<i>wartość (tys. zł)</i>	<i>liczba</i>	<i>wartość (tys. zł)</i>	<i>liczba</i>	<i>wartość (tys. zł)</i>
Szczecin-POLFUND	1 656	24 068	199	15 098	339	58 341	229	81 718	55	37 976	16	27 291
Szczecin-Pomerania	437	9 106	105	8 168	78	11 759	73	27 508	4	3 192	0	0
Tarnów	2	111	4	602	0	0	0	0	0	0	0	0
Toruń-KPFPK	614	10 628	71	5 108	41	6 654	19	7 394	4	2 543	0	0
Toruń-TFPK	244	4 195	41	3 026	19	2 811	14	4 752	0	0	0	0
Warszawa	235	4 407	61	4 068	46	6 696	18	6 331	3	2 028	1	1 000
Wrocław	372	6 623	78	6 292	57	9 564	13	5 240	7	5 265	0	0
Zielona Góra	194	4 114	50	3 910	45	7 601	22	7 522	8	5 461	0	0
Złotoryja	0	0	0	0	0	0	0	0	1	590	0	0
Suma	13 515	273 299	3 002	197 999	2 073	306 303	832	293 809	369	271 230	65	121 964

Zestawienie 4. Struktura udzielonych poręczeń według sektora działania poręczeniobiorcy

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według sektora działania poręczeniobiorcy									
	produkcja		usługi i transport		handel		budownictwo		inne	
	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Białystok	1	105	16	1 637	10	819	14	1 145	0	0
Biłgoraj	2	56	249	9 715	4	316	1 296	42 650	0	0
Bydgoszcz	5	1 500	5	302	6	7 500	104	51 500	2	508
Działdowo-DAR	21	4 212	94	5 804	1	1 500	206	8 861	0	0
Działdowo-WMFPK	27	6 040	344	15 568	29	5 455	136	10 262	16	1 711
Dzierżoń	2	144	46	1 676	0	0	29	630	0	0
Gdańsk	7	2 424	345	37 099	19	7 885	259	22 503	9	3 010
Gostyń	27	3 920	1 382	67 438	30	6 018	560	21 726	0	0
Jarocin	9	208	70	1 585	9	211	0	0	0	0
Jelenia Góra	2	76	1 113	51 617	5	331	505	42 236	0	0
Katowice	45	11 488	353	46 506	88	12 816	458	53 176	156	16 667
Kielce	10	3 545	24	8 356	10	1 688	16	5 450	0	0
Kraków	25	994	117	7 139	3	340	262	23 971	0	0
Łódź	1	500	0	0	0	0	0	0	0	0
Opole	7	135	20	658	2	315	260	10 500	0	0
Poznań-FRIPWW	251	16 924	2 004	135 394	501	33 849	1 999	135 394	255	16 924
Poznań-PFPK	5	2 342	118	11 257	23	3 508	255	14 888	0	0
Stalowa Wola	0	0	29	839	0	0	0	0	0	0
Starachowice	0	0	2	200	6	232	0	0	0	0
Stargard	0	0	0	0	0	0	48	775	0	0
Strzelin	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Szczecin-ARMS	2	253	3	428	0	0	6	386	0	0
Szczecin-POLFUND	215	30 821	995	106 647	218	41 603	1 049	62 027	17	3 392
Szczecin-Pomerania	15	3 910	244	22 013	48	7 653	386	25 300	4	856
Tarnów	0	0	0	0	0	0	6	713	0	0
Toruń-KPFPK	175	5 046	222	12 312	8	1 352	344	13 617	0	0
Toruń-TFPK	24	2 645	173	5 734	23	1 091	98	5 315	0	0
Warszawa	0	0	190	11 654	14	2 213	159	10 542	1	120
Wrocław	15	2 017	245	13 015	10	2 037	257	15 917	0	0
Zielona Góra	15	3 303	90	7 830	11	2 302	203	15 174	0	0
Złotoryja	0	0	0	0	0	0	1	590	0	0
Suma	908	102 608	8 494	582 523	1 078	141 034	8 916	595 250	460	43 189

Zestawienie 5. Struktura udzielonych poręczeń według liczby zatrudnionych u poręczeniobiorcy

Fundusz	Struktura poręczeń udzielonych w 2023 r. według liczby zatrudnionych u poręczeniobiorcy							
	do 9 osób		10 do 49 osób		50 do 249 osób		pozostali ²⁰	
	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)	liczba	wartość (tys. zł)
Białystok	32	2 671	9	1 035	0	0	0	0
Biłgoraj	1 525	50 842	10	100	10	1 536	6	258
Bydgoszcz	29	7 954	35	19 850	47	22 540	11	10 966
Działdowo-DAR	198	6 385	112	9 412	12	4 580	0	0
Działdowo-WMFPK	265	16 730	216	16 970	71	5 336	0	0
Dzierżgoń	37	923	40	1 527	0	0	0	0
Gdańsk	266	35 750	359	35 789	14	1 381	0	0
Gostyń	604	25 658	1 212	63 466	183	9 978	0	0
Jarocin	84	1 915	4	90	0	0	0	0
Jelenia Góra	472	20 611	935	47 539	218	26 109	0	0
Katowice	178	11 183	698	94 740	224	34 729	0	0
Kielce	33	6 952	22	9 587	5	2 500	0	0
Kraków	116	5 955	159	13 566	132	12 924	0	0
Łódź	0	0	1	500	0	0	0	0
Opole	67	2 177	181	7 752	41	1 679	0	0
Poznań-FRIPWW	1 653	111 700	2 756	186 167	502	33 849	99	6 770
Poznań-PFPK	139	8 754	243	19 682	19	3 558	0	0
Stalowa Wola	29	839	0	0	0	0	0	0
Starachowice	5	185	3	247	0	0	0	0
Stargard	31	546	17	229	0	0	0	0
Strzelin	1	100	0	0	0	0	0	0
Szczecin-ARMS	5	611	0	0	6	456	0	0
Szczecin-POLFUND	2 256	164 293	227	73 928	11	6 271	0	0
Szczecin-Pomerania	397	36 949	297	22 259	3	524	0	0
Tarnów	4	413	2	301	0	0	0	0
Toruń-KPFPK	227	13 189	370	15 512	150	3 227	2	400
Toruń-TFPK	232	8 752	78	4 844	8	1 189	0	0
Warszawa	67	2 897	288	18 625	9	3 007	0	0
Wrocław	204	11 288	263	15 742	60	5 955	0	0
Zielona Góra	96	7 748	148	14 176	75	6 684	0	0
Złotoryja	0	0	1	590	0	0	0	0
Suma	9 252	563 971	8 686	694 226	1 800	188 012	118	18 395

²⁰ Na kategorię „pozostali” składają się głównie przedsiębiorcy sektora MŚP, wobec których nie dokonano zaklasyfikowania do jednej z trzech grup: mikroprzedsiębiorców, małych firm, średnich firm.

Zestawienie 6. Wskaźnik zaangażowania kapitału, poręczenia wypłacone, przychody z tytułu prowizji od udzielonych poręczeń (dane za 2023 r.)

Fundusz	Zaangażowanie (wartość aktualnych poręczeń/kapitał)	Liczba poręczeń wypłaconych	Wartość poręczeń wypłaconych (tys. zł)	Wartość poręczeń wypłaconych do wartości poręczeń aktywnych	Przychody z tytułu prowizji (tys. zł)	Przychody z prowizji jako % wartości poręczeń udzielonych
Białystok	63%	0	0	0,0%	106	2,9%
Biłgoraj	1 528%	10	579	0,7%	1 940	3,7%
Bydgoszcz	472%	0	0	0,0%	4 961	8,1%
Działdowo-DAR	243%	7	134	0,5%	759	3,7%
Działdowo-WMFPK	177%	7	483	0,5%	915	2,3%
Dzierżoń	32%	0	0	0,0%	48	2,0%
Gdańsk	297%	7	225	0,2%	1 383	1,9%
Gostyń	241%	11	548	0,4%	2 186	2,2%
Jarocin	211%	2	15	0,0%	206	10,3%
Jelenia Góra	784%	1	74	0,1%	3 113	3,3%
Katowice	238%	3	129	0,1%	482	0,3%
Kielce	110%	5	673	2,3%	771	4,1%
Kraków	174%	7	3 810	6,8%	1 477	4,6%
Łódź	45%	3	569	12,5%	15	3,0%
Opole	41%	0	0	0,0%	580	5,0%
Poznań-FRiPWW	583%	25	1 836	0,6%	16 452	4,9%
Poznań-PFPK	185%	7	488	0,7%	920	2,9%
Stalowa Wola	370%	2	15	0,8%	18	2,2%
Starachowice	18%	2	142	7,2%	183	42,2%
Stargard	7%	20	118	84,2%	6	0,7%
Strzelin	12%	0	0	0,0%	1	1,4%
Szczecin-ARMS	7%	0	0	0,0%	15	1,4%
Szczecin-POLFUND	367%	21	267	0,1%	<i>b.d.</i> ²¹	<i>b.d.</i>
Szczecin-Pomerania	275%	2	500	0,5%	1 003	1,7%
Tarnów	39%	2	48	5,0%	31	4,3%
Toruń-KPFPK	156%	9	1 718	2,6%	857	2,7%
Toruń-TFPK	275%	2	407	1,0%	578	3,9%
Warszawa	88%	0	0	0,0%	1 737	7,1%
Wrocław	104%	1	4	0,0%	229	0,7%
Zielona Góra	83%	4	327	1,0%	564	2,0%
Złotoryja	28%	0	0	0,0%	77	13,0%
Suma	230%	160	13 108	0,7%	41 614	3,4%

²¹ Fundusz nie przedstawił danych w tym zakresie.

Załącznik - dane teleadresowe

Fundusz	Miejscowość	Ulica	Telefon	E-Mail	WWW
Podlaski Fundusz Poręczeniowy sp. z o.o.	Białystok	Starobojarska 15	(85) 740 86 83	fundusz@pfrr.pl	poreczenia.com.pl
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Bielsko-Biała	1 Dywizji Pancерnej 45	(33) 818 47 79	biuro@arrsa.pl	www.arrsa.pl
Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Biłgoraj	Kościuszki 65	(84) 686 53 93	poreczenia@barr.org.pl	www.barr.org.pl
Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Bydgoszcz	Gdańska 32	52 323 11 35	biuro@bfpk.bydgoszcz.pl	bfpk.bydgoszcz.pl
Działdowska Agencja Rozwoju S.A.	Działdowo	Władysława Jagiełły 15	(23) 697 06 66	darsa@darsa.pl	darsa.pl
Warmińsko-Mazurski Fundusz „Poręczenia Kredytowe” sp. z o.o.	Działdowo	Wolności 4	(23) 697 50 52	sekretariat@poreczenia-kredytowe.info	www.poreczenia-kredytowe.info
Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A.	Dzierżgoń	Wojska Polskiego 3	(55) 276 25 79	rti@dzierzgon.com.pl	www.rti.dzierzgon.com.pl
Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Gdańsk	Szara 32-33 lok.24	(58) 320 34 05	prfpk@prfpk.pl	www.prfpk.pl
Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Gostyń	Rynek 6	(65) 572 36 33	info@fundusz.gostyn.pl	www.fundusz.gostyn.pl
Jarocińska Agencja Rozwoju sp. z o.o.	Jarocin	T. Kościuszki 15B	62 747 91 02	jar@jarjarocin.pl	www.jarjarocin.pl
Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Jelenia Góra	Sobieskiego 53 lok. 8	607 115 641	biuro@fpkjg.pl	fpkjg.pl
Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy sp. z o.o.	Katowice	Al. Roździeńskiego 188	(32) 785 85 85	biuro@rfp.pl	www.rfp.pl
Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy sp. z o.o.	Kielce	Św. Leonarda 1/13	(41) 242 95 05	sekretariat@swietokrzyskifp.pl	www.swietokrzyskifp.pl
Małopolski Regionalny Fundusz Poręczeniowy sp. z o.o.	Kraków	Mogilska 69A	(12) 296 04 00	biuro@poreczeniowy.pl	www.poreczeniowy.pl
Łódzki Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Łódź	Dubois 114/116	539 335 502	kontakt@lfpk.lodz.pl	lfpk.lodz.pl
Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA”	Nidzica	Rzemieślnicza 3	(89) 625 36 51	nida@nida.pl	www.nida.pl
Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Opole	Kołątaja 11/28	(77) 441 56 20	biuro@orfpk.opole.pl	www.orfpk.opole.pl
Fundusz Poręczeń Kredytowych przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości „ATUT”	Ostróda	Jana III Sobieskiego 3c/57	604 458 176	sekretariat@atut.org.pl	www.atut.org.pl
Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	Poznań	Piękna 58	(61) 671 04 81	fundusz@frpww.pl	www.fripww.pl

Fundusz	Miejscowość	Ulica	Telefon	E-Mail	WWW
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Poznań	Al. Marcinkowskiego 20	(61) 102 67 50	biuro@pfpk.pl	www.pfpk.pl
Puławski Fundusz Poręczeń Kredytowych – Fundacji Puławskie Centrum Przedsiębiorczości	Puławy	Mościckiego 1	(81) 470 09 00	fpcp@fpcp.org.pl	www.fpcp.org.pl
Podkarpacki Funduszu Rozwoju sp. z o.o.	Rzeszów	Króla Kazimierza 7 lok. 2	(17) 786 35 49	sekretariat@pfr-podkarpackie.pl	www.pfr-podkarpackie.pl
Lokalny Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Stalowa Wola	1-go Sierpnia 26c	664 159 071	piotr.koczvara@gmail.com	-
Fundusz Poręczeń Kredytowych i Wspierania Finansowego „FUNDSTAR”	Starachowice	Mickiewicza 1A	(41) 274 46 90	farr@farr.pl	www.farr.pl
Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego sp. z o.o.	Stargard	Pierwszej Brygady 35	(91) 578 26 97	biuro@sarl.pl	www.sarl.pl
Samorządowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Stowarzyszenia Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Strzelinie	Strzelin	Ząbkowicka 11a	(71) 392 07 66	sisg@sisgstrzelin.pl	www.sisgstrzelin.pl
Agencja Rozwoju Metropolii Szczecińskiej sp. z o.o.	Szczecin	Niemierzyńska 17A	(91) 333 97 71	sekretariat@arms-szczecin.eu	arms-szczecin.eu
POLFUND Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	Szczecin	Monte Cassino 32	(91) 424 31 30	polfund@polfund.com.pl	www.polfund.com.pl
„Fundusz Pomerania” sp. z o.o.	Szczecin	Pl. Brama Portowa 1	(91) 813 01 10	biuro@funduszpomerania.pl	www.funduszpomerania.pl
Fundusz Poręczeń Kredytowych Tarnowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.	Tarnów	Szujskiego 66	(14) 623 55 00	tarr@tarr.tarnow.pl	www.tarr.tarnow.pl
Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Toruń	Przedzamcze 8	534 100 762	kpfpk@kpfpk.pl	bip.kpfpk.pl
Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Toruń	Kopernika 27	(56) 654 71 70	fundusz@tfpk.pl	tfpk.pl
Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Warszawa	Mycielskiego 20	(22) 840 32 35	biuro@mfpk.com.pl	www.mfpk.com.pl
Dolnośląski Fundusz Gospodarczy sp. z o.o.	Wrocław	Al. Kasztanowa 3a-5	(71) 343 79 64	biuro@dfg.pl	www.dfg.pl
Lubuski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Zielona Góra	Kupiecka 32B	(68) 323 96 00	lfpk@lfpk.pl	lfpk.pl
Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. w Złotoryji	Złotoryja	Al. Miła 18	665 606 032	biuro@fpkz.pl	www.fpkz.pl